

महाराज श्री, आनंदधनजी विरचित.

चतुर्विंशतिजिन स्तवन

तथा

श्री ज्ञानसारजिह्मत वे स्तवन मली
ठवीस स्तवनो बालावबोध सहित.

तेने

यथामति संशोधन करावीने
छपावी प्रसिद्ध करनार.

श्रावक श्रीमसिंह माणिक,
जैन पुस्तक वेचनार तथा प्रसिद्ध करनार.
शाकगली मांडवी मुंबई.

संवत्. १९७९ माहा शुदी पंचमी सने. १९२३.

अनुक्रमणिका.

अंक	विषय	पृष्ठ. अंक	विषय	पृष्ठ.
१	मंगलाचरण.	१	१५ श्रीअनंतनाथजिन स्त.	६६
२	श्रीकृष्णभजिन स्तवन.	१	१६ श्रीधर्मनाथजिन स्त.	७२
३	श्रीअजितजिन स्तवन.	६	१७ श्रीशांतिनाथजिन स्त.	७८
४	श्रीसंभवजिन स्तवन.	१०	१८ श्रीकुंथुनाथाजिन स्त.	८८
५	श्रीअभिनंदजिन स्तवन.	१५	१९ श्रीअरुनाथजिन स्त.	९५
६	श्रीसुमतिजिन स्तवन.	२०	२० श्रीमहिनाथजिन स्त.	१०२
७	श्रीपद्मप्रभजिन स्तवन.	२४	२१ श्रीमुनिसुव्रतजिन स्त.	१०९
८	श्रीसुपार्श्वजिन स्तवन.	२८	२२ श्रीनमीनाथजिन स्त.	११८
९	श्रीचंद्रप्रभजिन स्तवन.	३३	२३ श्रीनेमीनाथजिन स्त.	१२८
१०	श्रीसुबुद्धिनाथजिन स्त.	३८	२४ श्रीपार्श्वनाथजिन स्त.	१४१
११	श्रीशितलनाथजिन स्त.	४४	२५ श्रीमहाविरजिन स्त.	१४५
१२	श्रीश्रेयांशजिन स्तवन.	५१	२६ श्रीपार्श्वनाथजिन स्त.	१४९
१३	श्रीवासुपुज्यजिन स्त.	५५	२७ श्रीमहाविरजिन स्त.	१५३
१४	श्रीविमलनाथजिन स्त.	६०		

इति अनुक्रमणिका समाप्त.

आ पुस्तक मुंबई मांडवी काझी सैयद स्त्रीट, घर नं. १८-२० मां आवेला धी न्यु लक्ष्मी प्रिन्टिंग प्रेसमां शा. माणकजी भाणजीए आवक भीमसिंह मण्णेक माटे छाप्युं.

॥ श्री गौतमैगुरुभ्यो नमः ॥
अथ श्रीआनंदघनजीकृत

ऋपभप्रमुखचोवीसजिनस्तुति (बालावबोधसहित)

(दोहा)

चिदानंदआनंदमय चिदरूपि अविकार ॥ सिद्धबुद्धसुविशुद्ध तं तं
जगपरमाधार । १ । तुल्य कृपालताथी करुं भाषाभाषारूप ॥ तवना
जिनवाविसनी आनंदघनरसकृप । २ । राजऋ द्विजेम देखीने दुमक
करे मन आस ॥ बुद्धिऋद्विषिणहुंदुमक अरथराजऋद्विरास । ३ ।
आशय आनंदघनतणो अतिगंमिरउदार ॥ बालकवाहपसारिजिम
कहे उदधिविस्तार । ४ । तेममनोरथमुसमने बुद्धिषिणकेमधाय ॥
गुरुकृपाबीगहननग पंगुपारलंघाय । ५ । सीमापाभापातणो कोए-
रेंगुंकहिदेय ॥ पीत्थाने सुंपीसवूं पसिलेजानलेय ६ ।

॥ अथ श्रीरूपज्ञ जिनस्तवन लिख्यते ॥

॥ रागमारुकरमपरिवाकरणकुमरचल्पोरे ए देखी ॥
रूपज्ञजिनेश्वरप्रितमसादरोरे । लंरनचाहुंरेकंत ॥
रीजयो साहेवसंगनपरिहरेरे । प्रांगेसादि-
अनंत ॥ कथञ्च ॥ १ ॥

अर्थ—इहां कोई पूछे जे ए तबनो केटलाना मलवाथी थइ, तेने
 कहे छे जे शुद्ध चेतना श्रद्धासखीने पोतानां घरनी बातो देखाडती
 कहे छे के हे सखि! मारा भर्तारनो वृत्तांत सांभलवाथी मारा घर-
 नो सर्व वृत्तांत हुं पोतानी मेले समझी जइस, केमके पोतानो भ-
 र्तार खीना कथनमां होय तो बीजातो होयज, साटे बीजा सर्व मारा
 कथनमां एक भर्तारने पछवाडे छे, ते मारा भर्तार रामभदेव रणा-
 दिकें गून्य एयो भर्तार पामीने हुं ओरख्ये रणादिके परिणतियें
 परिणम्या एवा देवोने भर्तारने चांहुं नही ते मारा भर्तारनो एवो
 स्वभावज छे जे मारा बिना बीजा कोइथी एहुं रंजन थायज नही
 एटले जे दिवसधी मारा साथे रीझयो छे ते दिवसधी आजपर्यंत
 मारा साहेबे मारो संग केयारें भूक्यो नथी तेम आयते बाले मूकशे
 पण नहि. अमेदहमे मिथ्यो केयारें भिद्य थाय नहि तेथीज मारा
 साहेबनो रीझवानो सादि अनंतभागो प्रवचनमां कखो छे. शुद्ध स्व-
 भाव प्रणम्यो ते सादि अने ते स्वभाव द्विबाले अक्षय साटे अनंत
 अथवा बीतरामपणे प्रतीत कन्यो ते सादि अने तत् स्वभाव स्वरू-
 पताभावि तन्मदिराज आचरण हेतुइ करी थयो ते अनंत तेथी
 मारो साहेब रीझवा पछे बिछडनमां समजेज नही ॥ १ ॥

ब्रितसनाइरेअपमां जहुकरेरे । ब्रितसनाइरेअ-
 य ॥ ब्रितसनाइरेअपमां ब्रितसनाइरे । लोवाधि-
 कथनलोच ॥ कथन ॥ २ ॥

अर्थ—हये लोकोत्तर प्रीति तेने लौकिक प्रीति पड़े छट करतो क-

(૩)

ત્રી કહે છે. જગતમાં અન્યોન્ય પ્રીત વધારવા માટે સમસ્ત જગત-
 ચાસી જીવ પુત્ર પુત્રીની સગાઈ સંબંધ કરે છે. પરંતુ તે પ્રીતિના મિ-
 લાપને વિચારી જોડું છું તો હે શ્રદ્ધા! મારા ભર્તારની પ્રીતની જે
 રીત તેમાં તો એવી સગાઈ સંબંધ માત્ર કોય નથી; કેમકે મારા ભ-
 તારની પ્રીત તે સ્વભાવનું મિલાપ છે માટે નિરુપાધિક પ્રીતિ છે,
 અને સિદ્ધાંતમાં પણ પ્રીતિની રીત ઉપાધિ રહિત કહી છે તો હે
 શ્રદ્ધા! વિભાવિષ્ણુતો સ્વભાવી કૃપમ પરમાત્મા સાથે સોપાધિક
 પ્રીત કરવા વાંછતો સ્વભાવની પ્રાપ્તિ સંબંધી કૃપમજનિની પ્રીતિ-
 રૂપ પરમ ધનને સ્વે એટલે આત્મગુણનો નાશ કરે ॥ ૨ ॥

કોદ્ધકંતકારણક્રાટ્યજ્ઞાણકરેરે । મલશુંકંતને-
 ધાય ॥ એમેલોનવિકહિયેસંજઞેરે । મેલોઠાન-
 નઠાય ॥ રૂપજ્ઞ ॥ ૩ ॥

અર્થ—પરી સોપાધિક પ્રીતપદ્ધતિ દ્વિધાંતથી નિરુપાધિક પ્રીતપદ્ધતિ
 દ્વિધા કરે છે. જે હે શ્રદ્ધા! કોદ્ધ સ્ત્રી ભર્તારને મિલવા વાસ્તે કાઠ
 ચઢે એટલે સતિ ધાય અથવા પદ્ધાંતરે કોદ્ધ કુળત્યાદિ નિરંજન ભ-
 તારને મલવા સારું પંચાગ્નિજંપાપાત સમાધિ કરે, શામાટે જે ધાય
 કે ૦ દોડીને તુરત કંતને મલશું તથા ધરતિમાં પેનશું દુન્યાદિક
 મહાકટોને કાઢે નિરંજનથી તુરત મલશું પરંતુ એ રીતે તો ભર્તાર-
 નો મલવો વ્રજે કાળમાં સંભવતો નથી કેમકે અમુક ગતિમાં તુંપણ
 જાણે અને હું પણ તેજ ગતિમાં તેજ સ્થાનકે આવીશ પણ વિચાર-
 થી અગ્નિમાં ભસ્મ થઈ પડી મરવું એ મેલાનો ઠાન સ્થાન નહિ.

(४)

एमज निशें थाय नहि. तथा पंचाग्निझंपापातादिकें मरण पामे ते
पण बालमरण मोटे सिध्द स्थानकने निशेंथी नहीज मिले ३.

कोइपतिरंजनअतिघणोतपकरेरे । पतिरंजनत-
नताप ॥ ए पतिरंजनमेनविचितधखुंरे । रंजन-

धातुमिलाप ॥ कृषन्न ॥ ४ ॥

अर्थ—बली हे श्रद्धा! मारा कृष्ण भर्तारथी मिलवा माटे कोइक
क्रियारुची जीव ते मारा पतिने रंजन के० राजी करवा माटे अत्यं-
त घणो तप करे तेथी पण मारो भर्तार राजी थाय नहि केमके जे
एकांत तपस्या तेतो तनताप के० मात्र शरीरने तपाववुं छे, माटे
ए रीते तपस्यादिक बाह्य करणियें मारा पतिने राजी करवुं ते हे
श्रद्धासखी! में चित्तमां न धान्युं. एटले न ठेराव्युं केमके मारा
भर्तारने राजी करवानी रीत तो धातु मिलाप जेवी एटले तेनी
धातु प्रकृति छे. तो तेवी प्रकृतिवंत छतो मिले तेथी राजी थाय ४

कोइकहेलीलारेललखअलखतणीरे । लखपूरेम-
नआस ॥ दोष रहितनेलीलानविघटेरे । ली-
लादोषविलास ॥ कृषन्न ॥ ५ ॥

अर्थ—बली कोइक इश्वरवादी एम कहे छे के, अलख जे परमे-
श्वर तेनी लीला ते अलख के० लखि जाय नही जाणी जाय नही
तेमाटे अलक नाम कहेछे, तेने पोतानी शक्ति फोरवीने लीलानी
परमकारणीभूत माया रची ते सर्व जगतनुं घटन विघटनरूप

लीलानुं लखवुं जाणवुं तेज जनना मननी लाखोगमे आशा पूरे छे,
पण हे श्रद्धा सखी ! जे एवुं कहे छे ए पण बाधक वचन छे, केमके
जे रागादि दोषे रहित न होय तेने अलख केवाय नही, अने अलख
कही फरी तेने लीला केवी ए घटमान नथी, केमके जे लीला ते
तो दोषनुं विलास लेहेर छे माटे रागादि दोषविना लीलानो
विलास नज होय तों अलख कही फरी परमेश्वरनें लीला ठेरा
नवी एतो घहेलीनुं पहिरणो साचो एम थयुं ॥ ५ ॥

चित्तप्रसन्नेरेपूजनफलक हुरे । पूजाअखंभितएह

॥ कपटरहितथइआतमअरपणारे ॥ आनंद-

घनपदरेह ॥ कृपञ्ज ॥ ६ ॥

अर्थ-तेथी हे श्रद्धा ! तपसंयमानियम व्रतपालन ए तारी लीला
छे अथवा तुं तपसंयमादिक कीधा बिनाज लाखो गमेना मननी
आशानो पूरणहार छो एवी आधीनतानुं माखवुं ते पूजन नही
पण जे चित्तनी प्रसन्नता आल्हादपणुं तेज पूजननी सफलता छे
जो अखंड तंडुल वस्त्र धूप दीप नैवेद्य फल जल फुल केशर
चंदनादि सर्व सामग्री अखंड छते चित्तनी प्रसन्नता जे शुभभाव
तेने अभावे ते अखंड पूजा नही जे शुभ भाव तेज अखंडित
पूजा जाणवी माटे हे सखी ! जे प्राणी आनंदघन पद पामवानों
चित्तमां अभिलाषा करे ते प्राणी मारा कृपम भर्त्तारथी कपट-
रहित निष्कपटी थइ बहिरात्मापणो मूकी अंतर आत्मावंत छतो
रिधर स्वभावे परमात्मस्वरूपने पोताना आत्मां चितवे ए रीते

અપમ પરમેશ્વરથી આત્માનું અર્પણ કરે તે પ્રાણી આનંદશબ્દે
જ્ઞાનાનંદનું પદ જે મુક્તિપદ તેની રેહ કે० રેખા ઘટલે મિલાય
છતે સિદ્ધ છે ॥ ૬ ॥ इति अषम जिनस्तवनं समाप्तं ॥

॥ अथ अजितजिनस्तवनं ॥

રાગ આસાઝરી મારું મનમોહુંરે શ્રીવિમલાચલેરે એ દેશી
પંથમોનિહાલુંરેવીજાજિનતણેરે ॥ અજિતઅ-
જિતગુણધામ ॥ જેતેંજીત્યારેતેણેહુંજીતિઝરે ॥
પુરુષકિસ્યુંમુજનામ ॥ પંથ ૦ ॥ ૧ ॥

અર્થ—આનંદઘન સુમતિ પ્રતે કહે છે જે વીજા અજિતજિનનું
પંથ કે० માર્ગ પ્રવર્તના તે યુથઅષ્ટ મૃગનીપરે નિહાલું કે० જોડું હું
ઘટલે જે માર્ગ પ્રવર્તને અજિતપ્રશુ નિર્વાણ પદ પામ્યા તે માર્ગને
મવેલુંહું. તે અજિતનાથ કેવા છે કે ભવ્યરાસીવિના પ્રાણી માર્ગે
જિત્યા ન જાય તેવા અનંત જ્ઞાનદર્શનાનિક જે ગુણ તેના ધામ
હે એવા પરમેશ્વરથી સુમતિવંત છતો આનંદઘન કહે છે જે હે
અજિતજિન ! જે રાગ દ્વેષમોહાદિક વૈરીઓને તમે એકલે જીત્યા
તે રાગ દ્વેષાદિકે મુજને જીતિ લીધો ઘટલે તે રાગાદિકે
જીને હરાવ્યો તો હે પરમેશ્વર ! મારું પુરુષ નામ શું ઘટલે ધર્મ-
વિના ધર્મની ઓલસાણ શાની ! જેમ તમે ઘટલે પુરુષત્વધર્મે
રાગાદિકને જીત્યા તેમ હું જીત્યો હત તો હું પણ પુરુષ કેવાત
તે તો ન જીત્યો માટે મારો પુરુષ નામ નહી ॥ ૧ ॥

चर्मनयणकरीमारगजोवतोरे ॥ जूलोसयलसं-
सार ॥ जेणे नयणेकरीमारगजोश्येरे ॥ नयण-
तेदीव्यविचार ॥ पंथ ॥ १ ॥

अर्थ—हे परमेश्वर ! चर्मचक्षुयेंकरी अथवा बाह्य दृष्टीयेकरी
तमारो मार्ग जे आत्मिक स्वरूपरूप वीतराग परिणतियें परिणाम्यो
परमात्मा धर्मे धर्मितमार्गे जीवतो थको समस्त संसारमात्र भूली
न रह्यो छे एटले बौध नैययिक सांख्य जैमिनीय वैशेषकादिक
मतममत्वी एकांतवादी सर्व तमारा मार्गने भूली रह्या छे माटे हे
परमेश्वर ! जे नेत्रें करी तमारो मार्ग जे शुद्धस्याद्वाद परमामृतमयी
नैनदर्शन आत्मिकस्वरूप साक्षात्कार करवामाटे असाधारण
कारण एवो मार्ग देखी शकिये तेतो दीव्य के० ज्ञानरूप नेत्रज
विचार के० जाण, एटले अजित परमेश्वरनो मार्ग ते ज्ञानरूप
चक्षुथीज जोवाय ॥ २ ॥

पुरुषपरंपरअनुजवजोवतारे ॥ अंधोअंधपुलाय
॥ वस्तुविचारेरेजोआगमेंकरीरे ॥ चरणधरण-
नहीठाय ॥ पंथ ॥ ३ ॥

अर्थ—वली हे सुमति ! पुरुषोनी परंपरा जे श्रेणी एटले माला-
नां मणिचांने अनुक्रमें इहां सुधर्मास्वामी प्रभावास्वामी सख्यंभवा-
दिकनी अपेक्षायें ए कथन नथी पण गच्छोना विभेद कारकमत-
ममत्वी परभवनी चौकधी अणदरता गच्छस्थापते परंपरा थापी एवा

पुरुषोने अनुभव के० विचारी जोइयें तो उत्तर पदनो दृष्टांत
साक्षात् संभवे छे एटले अंधोअंधपहंनिता पूरमद्वानगच्चह एष्टं
सुयगडांगना पहेला श्रुतस्कंधने बीजे अध्ययने कहुं छे, माटे जेम
आंधलो आंधलाने गामांतरें पोचडववां छे पण पोची शके नहीं
तेथी ज्ञाननेत्र तथा पुरुष परंपरा ए वे कारण मार्ग पामवानातो
निरर्थक थया अने आगम जे सिद्धांत तेथी जो वस्तु के० तत्त्ववि-
चारणा करियें तो जे रीतें अजित परमेश्वर प्रवर्च्या तेवो तेणे
मार्ग भाप्यो तेमां संपूर्ण प्रवर्चहुं तो वेगलुं रहुं पण तेमां चरण
के० पग सूकहुं ते पण ठाम ठेकाणे पडवुंज कठण छे एटले ते
प्रमाणे पग मात्र प्रवर्चहुं पण कठीण छे ॥ ३ ॥

तर्कविचारेंरेवादपरंपरारे ॥ पारनपहोचेकोय ॥

अभिमतें वस्तुवस्तुगतेंकहेरे ॥ ते विरला जग
जोय ॥ पंथ ॥ ४ ॥

अर्थ—वली हे सुमति ! तर्कविचारें जो मार्गने विचारुं तो एक
कंधन ते ओपर बीजुं ते ओपर त्रीजुं एम कथननी परंपरा एटले
कथन ओपर कंधन चाल्युं जाय एवी वादनी परंपरा जोतां तो
मारो जन्म बिती जाय तो पण पार न पाहुं ते हुं तो शी गणातिमां
पण कोइथी पार न पोचाय तो हे सुमति ! अभिमतें के० पामवा-
योग्य जे वस्तु के० पदार्थ ते जिन मार्गि सिद्धांतनेविषे गतशब्दे
जिम रहे छे तिमनुंतिम कहे पण एक अक्षर हिनाधिक न कहे
तेवा प्राणी जगतनेविषे केइक विरलाज तुं जोय के० देख एटले यशो

विजय ऊपाध्यायजी पण एमज कहेछे जे शुद्ध भाषकनी बलिहारी ४
वस्तुविचारैरेदीव्यनयणतणोरे ॥ विरहप-
क्योनिरधार ॥ तरतमजोगेरेंतरतमवासनारे
॥ वासितबोधआधार ॥ ५ ॥ पंथ ॥

अर्थ-माटे जेणे करी वस्तुनुं यथार्थ स्वरूप विचारुं एवा जे-
ज्ञानरूप नेत्र तेनुं तो रागादीक करी विरह के० अंतरं निरधार के०
निश्चयी पड्युं एटले मारुं आत्मज्ञानरूपनेत्र फुटि गयुं अथवा बीजे
पळेवस्तु के० तत्वाविचारे विचारीयें तो दिव्यनयण ते केवलज्ञानी-
विना शुद्ध मार्ग न पामियें ते केवलज्ञानीनो निश्चयथी विरह पड्यो
माटे हे सुमतिचर्म नेत्र पुरुषपरंपरा आगमथी रहस्यनुं विचारशुद्ध
कयक केवलज्ञानी इत्यादिक मार्ग पामवाना कारणनो तो अभाव
बयो एम निसंदेहयोग तो ए कालें कोईने हाथें चढे नहीं, तो
मार्ग किहांथी पामियें एटले तरतम योगे करी वासना जे श्रद्धा
तेपण तरतमज घइ, पण संदेहरहित श्रद्धा ठेरी नही तो एवी
श्रद्धायें प्रतिवासित सुगंधित बोधज्ञान तेनुं आधार भारे छे ॥५॥

काललब्धीलहीपंथनिहालसुरे ॥ एआस्या-
श्विलंब ॥ एजनजीवेरेजिनजीजाणजोरे ॥

आनंदघनमतअंब ॥ पंथ ॥ ६ ॥

अर्थ-ए पूर्वोक्त सर्व बातो विचारी सुमतिसहित आनंदघन
आसोविलसो भई ऐ विनती करे छे जे हे प्रभु ! परिपाक काल

पामिने एटले चरमावर्त्तन भवस्थितिनी परिपाक एवी कालरूप
 लब्धी पामिने एटले पंथ के. तारो जे मार्ग ते निहालसुं के. जोसुं.
 आ कालें तो तारो मार्ग हाथें आववानो कोइ उपाय नथी तो हे
 परमेश्वर ! काललब्धिरूप आस्या एटले मनने थिरता ए आस्याने
 अविलंबन के० ग्रहण करीने एजन के० आज पंचमकालना पुरुष
 ते जीवे के० जीवता रहे छे कालक्षेपना करी रखा छे एटले निरा-
 धार छतां कालने पूरो करे छे एवी पंचम कालवासी जीवोनी वि-
 वस्था ते हे जिनजी के० अजितजिनेश्वर ! तुमे जाणजो के० जाण्या
 रहेजो. हे प्रभु ! तमे केवा छो आनंदशब्दे ज्ञानानंद तेनो धन
 के० अतिंद्रियसुखनो समूह एटले केवलज्ञाननीकारक जे शुद्ध-
 स्याद्वादमत तेना अंब छो सदाफल छो शुद्धस्याद्वादपरिणतिना
 परिपाकपणार्थी ॥ ६ ॥ इति अजित जिनस्तवन संपूर्ण ॥

॥ अथ श्रीसंज्ञव जिनस्तवन प्रारंभः ॥

राग रामागिरि रातडी रमिने किहांथी आवियारे ए देशी
 संज्ञवदेवतेधुरसेवोसवेरे ॥ लहिप्रभुसेवनजेद
 ॥ सेवनकारणपहेलीजूमिकारे ॥ अज्ञयअद्वे-
 षअखेद ॥ संज्ञ० ॥ १ ॥

अर्थ—हवे सुमतिवंत छतो निन आत्मस्वरूपानुयायी पुष्टालं-
 बन परमकारणभूत त्रीजा संभव परमेश्वरनुं सेवन तेज परमेश्वर
 पासेथी मागवा वांछतो छतो पोते तेमज सर्वने उपदेशरूप वीनि-

તી કરતો કહે છે, મો મન્યપ્રાણીયો ! સંભવદેવ તેને ધુરકે^૦ પ્રથમ સેવો કેમકે આત્મા પોતાનો અનંતકાલનો ભૂલ્યો જો આત્મિકસ્વ-રૂપ તે સ્વરૂપની ઓલખાણ પ્રથમ અપરમેશ્વરને સેવ્યાવિના થાયજ નહીં તથા થસે પણ નહીં એટલે જે મન્યપ્રાણીયે પોતાના આત્મસ્વરૂપને અતિતકાલે ઓલખ્યો છે તથા નર્તમાને ઓલસે છે અને અનાગતે ઓલસશે તે સર્વ પ્રથમથી પ્રભુના સ્વરૂપનું સેવન કરીને ઓલખાણ થઈ છે. હાં સિંહ તથા હાગના દટાંતે જિમ સોનાનીં ટાણમાં સોનું માટી સાથે મલી રહ્યું છે તેમ આત્મા અનાદિકાલનો કર્મો થી મિલી રહ્યો છે તે પ્રથમ સંભવદેવથી પોતાની એકતા જાણીં જડસ્વભાવથી મિત્રસ્વભાવિષું જાણીને જડથી આત્મા મિત્ર થાય તેમાટે અનાદિકાલનો ભૂલ્યો છતાં આત્માને સ્વભાવથી પ્રાપ્તિનું અસાધારણ કારણમૂતપણું તે ધુરથી સંભવતું નથી તો હે સુમતિ ! શુદ્ધાત્મપ્રવાર્તિયે પરમેશ્વરને સ્વરૂપે સેવનનું રહસ્ય પામિને સંભવ પરમેશ્વરનું સેવન તેની એતો પેલી ભૂમિકા કે^૦ પેહું પાણું છે. પરંતુ એ પાણું કેવું છે જે સેવનાનું પૂર્વે લક્ષણ કરણું તે સેવનારૂપ કાર્યનું કારકપણું છે તે ત્રણ પ્રકારે છે ૧ અભયપણું ૨ અદ્વેષપણું ૩ અ-સેદપણું એ સેવનાના કારણની પેલી ભૂમિકા એટલે સ્થાન કહ્યું ॥૧॥

જયચંચલતાહોજેપરણામનીરે ॥ દ્વેષઅરોચક-

જાવ ॥ લેદપ્રવર્તિહોકરતાંથાકીયેરે ॥ દોષ-

અગ્રોધલલાવ ॥ સં^૦ ॥ ૨ ॥

અર્થ-એ ત્રણમાંથી પેલું અભયનું લક્ષણ કહે છે, સંભવજિનનું ચિંતવન કરતાં તે ચિંતવનાથી પરિણામ ચલાયમાન થઈને અન્યચિંતવનમાં મનનું પ્રવર્તવું इत्यादिक પરિણામનું ચંચલતાપણું અધિરપણું તેને ભય કહિયે, અને તે સર્વ પટલાવીને એકાગ્ર સ્વરૂપનું ચિંતવન તે અભય. હવે અદ્વેષનું લક્ષણ કહે છે. સંભવ જિનનું સેવન ભજન સ્વરૂપ ચિંતવન તે ચિત્તમાં રુચે નહીં સુહાય નહીં इत्यादिक અરોચકભાવ તે દ્વેષ અને પ્રભુનો સ્વરૂપચિંતવન રુડો લાગે તે અદ્વેષ. હવે અસ્ત્રેદનું લક્ષણ કહે છે. સંભવપ્રભુના સ્વરૂપ ચિંતવણાની પ્રવૃત્તિમાં મન પ્રવર્ત્યા થકો થોડા કાલમાં થાકી જાય પછે તે પ્રવૃત્તિમાં પ્રવૃત્તિ શકે નહીં તે સ્ત્રેદ અને જે સંભવદેવના સ્વરૂપ ચિંતવન થકી નિવૃત્તે નહીં તે અસ્ત્રેદ. માટે હે સુમતિ ! જેને સંભવ દેવની સેવનામાં અભય અદ્વેષ અને અસ્ત્રે-દીપણું છે તેને સ્વરૂપાનુયાયી બોધનું લખાવ છે, અને જેની સેવામાં ભય દ્વેષ અને સ્ત્રેદપણું છે તેને અબોધ કે. સ્વરૂપનું અજાણપણું ને દ્વેષનું લખાવ કે. લખવું છે ॥ ૨ ॥

ચરમાવર્ત્તહોચરમકરણતથારે ॥ જવપરિણતિ-
પરિપાક ॥ દોષટલેવલીદૃષ્ટીખુલેજલીરે ॥ પ્રા-
પતિપ્રવચનવાક ॥ સં. ॥ ૩ ॥

અર્થ-તે દોષ ટાલવાનાં જે કારણ શ્રી સંભવનાથે પોતાનાં મુક્તથી સિદ્ધાંતોમાં કહ્યાં છે તે કહું છું. તેમાં પેલું કારણતો જીવને

સંસારમાં પરિભ્રમણ કરતાં અનંતિ ઉત્સર્પિણિ અવસર્પિણી થઈ, તે-
માં છેલી ઉત્સર્પિણિ અથવા અવસર્પિણી સંસારભ્રમણ કરવાની
હોય તે ચરમાવર્તન અને વીજો કારણ અપૂર્વ કરણાદિમાનું છેલો
કરણ તે ચરમકરણ કહિયે. તથા કે० તેમજ ત્રીજું કારણ ભવ
જે સંસારની ગત્યાગતિ તેનું જે પરિણમવું તેનો પરિપાક એટલે
ગત્યાગતિનો અભાવ તે ભવપરિણતિપરિપાકનામાકારણ માટે હે
સુમતિ ! એ ત્રણે કારણ મિલતાજ જીવને ભય દ્વેષ અને શ્વેદરૂપ
દોષ ટલી જાય તિવારેં અભયી અદ્વેષી અશ્વેદી આત્મા થતાંજ
મલી આત્મસ્વરૂપાનુયાયી એવી જ્ઞાનરૂપ દૃષ્ટી કે० ચક્ષુ તે સુલે
કે० ઉઘડે તે જ્ઞાન દૃષ્ટી સુલવાથી પ્રવચનવાક જે સિદ્ધાંતોના
યથાશ્રિત વાક્ય તેની શંકા રહિત પ્રાપ્તિ થાય ॥ ૩ ॥

પરિચયપાતિકઘાતિકસાધુસૂંરે ॥ અકુશલશ્ચ-
પચયચેત ॥ ગ્રંથ અધ્યાતમશ્રવણમનનકરીરે ॥
પરિશીલનનયદ્દેત ॥ સં૦ ॥ ૪ ॥

અર્થ—જેવારેં પ્રવચનામૃતની પ્રાપ્તિ થઈ તેવારેં મિથ્યાદર્શની-
ઓથી પેલા પરિચય હતો તેટલાને આશ્રવરોધિ સંવરસોધિ પ્રાણા-
તિપાતાદિકના ઘાતક મોક્ષ માર્ગના સાધક એવા સાધુઓથી તે
જીવને પરિચય કે० આસેવન થાય તેવારે આત્મ સ્વરૂપ પામવાને
અકલ્યાણકારી એવી જે અશુદ્ધ શ્રદ્ધા તદ્દરૂપ અકુશલપણાનો
અપચય કે० નાશ કરનાર એવો ચેત કે० ચિત્ત થાય એટલે

स्वरूपानुयायी चित्त थाय तेवो चित्त थयायी संमति तत्त्वार्थ
अध्यात्मसार अध्यात्मकल्पहरुमादिक अध्यात्मग्रंथोनुं श्रवण के०
सांभलवुं थाय मनन के० परिचितवन युक्ति सहित विचारणा
तेणे करी नैगमादिक साते नयनो भिन्न भिन्न हेतुयें भिन्न भिन्न
कथन केमके हेतु भिन्नने अभावें कथन भिन्ननो अभाव छे ।
तो इहां नयोना हेत के० हेतुयें करीने संभवनाथना स्वरूपथी
पोताना आत्मस्वरूपनुं परि के० समस्तपणे शीलन के० स्वभा-
वथी मिलाववुं थाय ॥ ४ ॥

कारणजोगेंहोकारजनीपजेरे ॥ एमांकोश्नवाद

॥ पणकारणविणकारजसाधियेंरे ॥ एनिजमत-

उनमाद ॥ सं० ॥ ५ ॥

अर्थ-ते परमेश्वरना स्वरूपथी निजस्वभावनुं मलाववुं तदरूप-
कारणने संयोगें पोतानुं स्वरूप रुप कार्य सिद्ध थाय. एमां कांइ
वाद नथी, केमके कारणे कार्य निपजे एमां तो शुं? केवुं पण श्री
संभव देवना स्वरूपनुं सेवन रुप जे कारण ते कारणविना नि-
जस्वरूपरुप कार्य ते प्रत्यक्ष करवाने साधवा वांछियें एटले का-
रण विना कार्यनी सिद्धता वांछवी ते तो पोतानी मतिनी उन्म-
तता हठग्राहीपणुं छे, अथवा पोतानी बहिरात्मापणारुप कुम-
तिनो उन्माद के० चित्तविभ्रमता छे ॥ ५ ॥

मुगधसुगमकरीसेवनआदरेरे ॥ सेवनअगम-

અનૂપ ॥ દેજો કદાચિતસેવકયાચનારે ॥

આનંદઘનરસરૂપ ॥ સં૦ ॥ ૬ ॥

અર્થ-માટે સંભવ દેવના સેવનરૂપ કારણને સદ્ભાવે પોતાના સ્વરૂપરૂપ કાર્યનું નિસંદેહ સદ્ભાવીપણુંજ છે, પણ તે સેવન ઘણું દુષ્કર છે. પરંતુ મુઘ્ધ જે સેવનના અસમંજસ ભદ્રક લોક તે સુગમ જાણીને સંભવ દેવનું સેવન આદરે; પરંતુ અંતરાત્મા વિના સંભવ દેવના સેવનની કોઈને ગમ્ય નથી. એ સેવન તો પરમોત્કૃષ્ટ નિરુપમ કહું છે, તે સેવન આ ભવે તો પામવું દુર્લભ છે માટે સંભવ પરમેશ્વરની વિનંતિ કરું છું જે ચરમાવર્તનાદિ કારણ મિલાપે પામ્યું જે કદાચિત કે૦ કોઈ ભવે તે ભવમાં હું તમારો સેવક જે પામર તેની યાચના એટલે સેવનરૂપ પ્રાર્થના તે મુક્તને દેજો સફલ કરજો. હે પરમેશ્વર ! તમે કેવા છો ? આનંદશબ્દે જ્ઞાનાનંદ તેનો ધન કે૦ સમૂહ એટલે કેવલજ્ઞાન કેવલદર્શને કરી દ્રવ્યના અનંતાગુણાદિકને જાણવેથી ઉપનો જે આનંદ તદ્દરૂપ રસ તે છે રૂપ કે૦ સ્વરૂપ કથન જેનો એવા તમે છો ॥ ૬ ॥ इति श्री संभव जिनस्तवन संपूर्ण ॥ ६ ॥

॥ अथ श्रीअजिनंदनजिनस्तवन लिख्यते ॥

રાગ ધન્યાસિરિ સિંધુઓઆન નિહેજોરેદીસેનાહલો એ દેશી
અજિનંદનજિનદરશણતરસિયે ॥ દરશણદૂર્લ-

जदेव ॥ मत मतन्नेदरेजोजईपूढीयें ॥ सहुथा-
पेअहमेव ॥ अजिण ॥ १ ॥

अर्थ—अभिनंदन परमेश्वरना दर्शन प्रतें एटले जैनदर्शनप्रतें तरसियें के० कोइ रीते मिले ते वांछियें छैयें, पण हे प्रभु ! तारो जैनदर्शन ते दुर्लभ छे दुखेन लभ्यतेति दुर्लभ एटले गतकाले न पाम्या, आ जन्ममां पामवानी विवस्था आगल कहीश, माटे दुर्लभ कहुं. इहां कोइ पोतें अजाण छतो वीजाने मार्ग पूछे ते न्याये जे जूदी जूदी मतवाला छे तेमने जइ पुछियें जे शुद्धस्वरूपानुयायी आत्मिकस्वरूपता विच्छेदकावच्छन्न दर्शन ते स्यो ? तेवारे सहु मतांतरना धारक ते अहमेव के० अहंएव एटले निश्चे अमेज प्रवृत्तियें छैयें तेज शुद्धदर्शन छे पण असारा दर्शनथी स्वरूपनी प्राप्ति नथी एवं कोइ कहे नही ॥ १ ॥

सामान्येकरीदरिशाणदोहेदू ॥ निरणयसकल-
विशेष ॥ मदमेंघेरयोरेआंधोकेसकरे ॥ रविश-
शिरूपविदोष ॥ अजिण ॥ २ ॥

अर्थ—माटे हे परमेश्वर ! सामान्य प्रकारे मतमतांतरना भेदे करी एटले एकांत वादिओने पूछतां तमारो जैनदर्शन पामवो दुर्लभ छे, वली निरणय के० निश्चें संघाते स्वरूपानुयायी परम तात्विकपणे अनंते केवलज्ञानीयें भाख्युं तदाकार भूतें समस्तनयानुयायी विशेषपणे तमारुं दर्शन प्रत्यक्षपणे केवुं तेपण कठण

છે હવે તે મતમત મેદિઓથી પૂછતાં તમારો દર્શન નજ પામિયે તે ઉપર દટાંત કહે છે. જેમ કોઈક જન્માંથ પ્રાણી છે તેણે વલી મધપાન કર્યું હોય તે પ્રાણી સૂર્ય તથા ચંદ્રમાના સ્વરૂપનો વિશેષપણે લખવું કે. જાણવું તે શી રીતે કરી શકે ? તેમજ જે મિથ્યાદર્શને કરી આંધલો છે વલી મતમમત્વરૂપ મદિરામાં ઘેરાણા તે સૂર્ય ચંદ્ર રૂપ જૈનદર્શનનું વિશેષપણે લખવું કેમ કરી શકે ? અર્થાત્ નજ કરી શકે ॥ ૨ ॥

हेतुविवादेंहोचित्तधरिजोश्ये ॥ अतिदुरगमन-
यवाद ॥ आगमवादेंहोगुरुगमकोनही ॥ एश-
वलोविषवाद ॥ अ० ॥ ३ ॥

અર્થ—વલી હે પરમેશ્વર ! જે સાધવા યોગ્ય કાર્યની પ્રાપ્તિ કરે એવા હેતુ કે. કારણોનો વિવાદ કે. વિશેષપણે કથન તેને ચિંત્તમાં ધારીને એટલે મનમાં વિચારીને જોઈયે અર્થાત્ જ્ઞાનદ્રષ્ટિયે વિચારી જોયું તો તમારા દર્શનમાં ન્યાનુવાદ કે. કથન એવો છે જે એક વસ્તુને એક નયે થાપિયે તો અન્ય નયે ઉત્ત્થાપિ જાય છે માટે નયવાદની પણ દુર્ગમતા છે એટલે ગમ્ય ન પડે. વલી તમારા આગમ કે. સિદ્ધાંતોનો વાદ કે. કથન તેથી તો સહજ તમારો દર્શન પામી શકીયે પણ તમારા સિદ્ધાંતોના કથનનું ગુરુગમ કોઈ નથી, એટલે જે ગુરુથકી સિદ્ધાંતોની ગમ્ય થાય સમજ પડે એવો ગુરુ કોઈ નથી અથવા ગુરુપારતંત્રે કરી સમજ્યું હોય એ-

वो परंपरागमि कोइ गुरु आ कालमां देखातो नथी, माटे मतम-
तांतरोना भेदथी हेतु विवादोथी तेमज नयवादोथी तथा आगम-
वादथी तमारा दर्शननी प्राप्ति नथी एज सबलो के० बलवान म-
नमां विषवाद के० उद्वेग छे असमाधि छे ॥ ३ ॥

घातिरुंगरआकाअतिघणा ॥ तुजदरिशाणजग-
नाथ ॥ धीठाईकरिमार्गसंचरुं ॥ सैंगूकोश्न-
साथ ॥ अजि० ॥ ४ ॥

अर्थ—माटे हे जगन्नाथ के० त्रिजगतना स्वामि ! तारो दर्शन
पामवाने अंतरायना करनार घातकारक एवा पूर्वोक्त जे कारण
कह्या तद्वरूप पर्वतोपम एवा अत्यंत घणामां घणा पूर्वे कह्या तेथी
हजी घणा रही गया छे माटे केटलाक कहूं. तोपण हुं धीठाई
करी एटले तमारो दर्शन पामवानी घातना करनारा छे तेने
नही गणता हठानुयोगें जैनदर्शन मार्गमां संचरुं के० प्रवर्त्तन
करुं, पण शुद्धस्याद्वादमार्गनो प्रवृत्ताववावालो तेने सैंगूं कहींयें
तेवो कोइ ज्ञाता पुरुष रस्तो देखाडनार साथे नथी के जेनी सहा-
यथी मार्गे प्रवृत्तियें ॥ ४ ॥

दरशाण दरशाण रटतोजोफरु ॥ तो रणरोऊ
समान ॥ जेहनेपीपासाहोअमृतपाननी ॥
किमजाजेविषपान ॥ अजि० ॥ ५ ॥

अर्थ— हे अभिनंदन परमेश्वर ! तारा दर्शननी पूर्वोक्त कारणे अप्राप्ति जाणीने मात्र दर्शनीओथी दर्शन दर्शन अहोउपगारिओ शुद्ध आत्मिक स्वरूपानुयायी परमपद प्रापक एवो दर्शन जेम मारे हाथे चडे ते रीत बतावो. एम रटतो के० केहेतो थको जो के० कोइ रीते फिरुं के० परिभ्रमण करुं एटले जैनीओ सहीत सर्व मतोना वाचक धर्मिओथी वारंवार पृछतो भटकं तो हे प्रभु ! तारो दर्शन ए रीतें तो हाथे चडे नहीं पण उलटो जैनदर्शननी शोध करतो देखीने सर्व दर्शनी एम कहे जे आ तो मनुष्याकारे जंगलना रोज सरखो मूर्खशेखर छे माटे ए रीतें सर्व दर्शनीओथी जैननी शोध करते छते कोइ महावंचकी नयना पक्षथी एवी वात संमलावी आपे के, जे थकी जैनदर्शननी प्राप्ति तो दूर रही पण जो कोइ नयरूपनी वात पेटमां फालियाना फालिया भरी आपे तेथी भ्रष्टश्रद्धा छतो अन्यमत प्रवर्तन आदरीने जैन मतनी हे, लना करवा लागी जाउं; माटे जेनी चाहना ते तो मले नहीं पण जे हुं न वांछुं ते झेररूप मारी श्रद्धामां प्रवेश करी जाय तो ए अन्यमतिओनी पृच्छाथी सयुं. केमके जेने अमृत पीवानी पीप-सा होय तेने झेर आपे छते अमृतनी तृषा केम भांजे ॥ ५ ॥

तरस न आवेहो मरणजीवनतणो ॥ सीजेजो-
दरिशाणकाज ॥ दरिशाणदुर्लभसुलभकृपायकी
आनंदधनमहाराज ॥ अजि० ॥ ६ ॥

अर्थ—माटे हे परमेश्वर ! ए जैनदर्शनरूप कार्य जो कोई रीते सिद्ध थाय तो मरण जीवननों तरस के० आस एटले भय न आवे ते प्राणी जन्मजरामरणादिकनां दुःख रहित थइ मोक्ष पामें. परंतु तारो दर्शन दुःखे पामवामां आवे पण तमारी कृपाथी स्वरूप ज्ञान थाय अने जे स्वरूपज्ञान ते जैनदर्शनमां अभेद-पणे छे माटे तमारी कृपा थकी सुलभ के० सुखें पामियें तो हे आनंदधन ! शङ्खें ज्ञानानंदना सघनपणा सहित एटले नाननुं अत्यंतपणें भराव तेना महाराज ते आनंदधन महाराज तमारी कृपाथी शुद्धस्वरूपात्म जैनदर्शन पामियें ॥ ६ ॥ इति अभिनंदन जिनस्तवन समाप्त ॥

॥ अथ श्री सुमति जिनस्तवन लिख्यते ॥

॥ राग वसंत तथा केदारो ॥

सुमतिचरणकज्ज्वातमञ्जरपणा ॥ दरपणजि-
मञ्जविकार ॥ सुग्यानी ॥ मतितरपणबहुस-
म्मतजाणियें । परिसरपणसुविचार ॥ सुग्यानी ।

॥ सुमति० ॥ १ ॥

अर्थ— सुमतिनाथ परमेश्वरना पदपंकजमां मारा आत्मानो अरपण के० स्थापन जे निभ्रमपणे परमात्मानुं स्वरूप चिंतवन ते आत्म अरपण कहियें. ते परमेश्वर ऊपाधिजनित जे विकार

તેથી રહિત જેમ આરીસામાં જેવી અવસ્થા હોય તેવી માસે તેથી
 ભિન્નપણે ન માસે તેનીપરે નિર્વિકારી છે યથાતથ્ય કાંતિવંત છે
 મલા કેવલજ્ઞાની છે માટે હે સુમતિવંત ગ્રાણી ! તે જે વહુ કે
 ઘણા મત તેમને સમ્મત ચાલતાં તો આત્મઅરપણાનું સ્વરૂપ તે
 મતિતરપણ થઈ જાય એટલે યુદ્ધિની તુષ્ટિ થઈ જાય તેટલા સુધિ
 જાણિયે સમજી લાદિયે પછે પરિ કે. સમસ્તપણે જે અન્યમતિઓમાં
 આત્માનો અરપણ તેથી સરપણ કે. ઓસરવું ડપરાંઠો પ્રવર્તવું
 તેજ સુવિચાર કે. મલો યોગ્ય વિચાર છે ॥ ૧ ॥

ત્રિવિધશકલતનુધરગતઆત્મા ॥ વહિરા-
 તમધુરિચ્છેદ ॥ સુ. ॥ વીજઅંતરઆત્મતિસરો
 ॥ પરમાત્મઅવિચ્છેદ ॥ સુ. ॥ સુમતિ. ॥ ૨ ॥

અર્થ-તે પૂર્વોક્ત એક આત્મ અરપણથી ઓસરવું યોગ્ય કહ્યો
 અને વીજે આત્મભેદે આત્મઅરપણ યોગ્ય કરું છે તેથી આત્માના
 ભેદ કહે છે સમસ્ત શરીરધારિઓના શરીરને વિષે રહ્યો જે આત્મા
 તે ત્રિવિધ કે. ત્રણ પ્રકારે છે. તેમાં પેલો વહિરાત્મા, વીજો અં-
 તરાત્મા, ત્રીજો અવિચ્છેદ પરમાત્મા. इहां કોઈ પૂછે જે સિદ્ધ
 અનંતા છે માટે અનંતા ભેદ કેમ ન કહ્યા ! તેને ઉત્તર જે અનંતા
 મિદ્ધનો રૂપ એક છે માટે અવિચ્છેદ અભેદ કહ્યો. इहां પેહેલો
 વીજો ત્રીજો આત્મા કહ્યો. ए लेखे तो जघन्य मध्यम ऊन्कृष्ट
 આત્મા ત્રણ પ્રકારના થયા, પરંતુ મત્તા ભિન્નથી કોઈ પૂછે તો
 તેના ભેદ અનંતા થાય ॥ ૨ ॥

આત્મવુદ્ધેકાયાદિકેગ્રહ્યો ॥ બહિરાત્મઅઘ-
રૂપ ॥ સુગ્યાની ॥ કાયાદિકનો હો સાચી-
ધરરહ્યો ॥ અંતરઆત્મરૂપ ॥ સુગ્યાની ॥
॥ સુમતિઃ ॥ ૩ ॥

અર્થ-તે પૂર્વોક્ત ત્રણે આત્માનો સ્વરૂપ કહે છે. બહિરાત્મા તે કૃત્સિતવુદ્ધિયે કરીને કાયાદિક શરીરાદિકે ગ્રહ્યો એટલે અહંવુદ્ધિયે શરીરાદિકથી વંધાણો એ કાયાને સુખે હું સુખી એ કાયાને દુખે હું દુખી આદિશબ્દે માયા મમતા મિથ્યાત્વાદિકે ગ્રહ્યો તે પરિણતિયે પરણમ્યો इत्याદિક લક્ષણે લાક્ષિત જે આત્મા તેને બહિરાત્મા કહિયે તે આત્માને અઘ કે. પાપરૂપ વ્યાપારવંત જાણવો. અને જે કાયા કે. શરીર આદિ શબ્દે અંગોપાંગાદિક ભૂમિધરા દિકનો શાંખનો ભરવાવાલો એટલે અંતરાત્માવંત દશર્મે દ્વાર આત્મા સ્થાપે અને પ્રાંતિ પામી એ સજીવ છે કિંવા નિર્જીવ છે તેનો શ્વાસ રુધિરાદિકે સાંખનો ઢાતાર તથા કાયાદિકનો નિરમમત્વી આત્મસ્વરૂપનો જ્ઞાતા તેને અંતર આત્માનું રૂપ એટલે લક્ષણ જાણવું । ૩ ।

જ્ઞાનાનંદેહોપુરણપાવનો ॥ વરજિતસકલઉપા-
ધિ ॥ સુગ્યાની ॥ અતિંદ્રિયગુણિગણમણિ-
આગરૂ ॥ ઇમપરમાત્મ સાધ ॥ સુગ્યાની ॥
॥ સુમતિઃ ॥ ૪ ॥

अर्थ-स्वरूपज्ञानथी प्रगटयो जे आनंद ते हर्षे करीने संपूर्ण पावनो के० पवित्र चली कर्मजनित एवी समस्त उपाधीओथी रहित केमके उपाधि रहित विना ज्ञानादिगुणे सहित न थाय माटे उपाधि वर्जित कथो तथा शब्द रूप रस गंध स्पर्श इत्यादिक इंद्रियजनित गुणोना अभावथी प्रगट्यो जे अतिंद्रियगुण ज्ञानदर्शनादिकना अनंता समूह तदरूप महामणिओनो आगर जेमांथी मणिना समूह पामीये ते स्थानक ए रीते परमात्मपणाने हे सुमति तुं सिद्ध कर, ताराविना ए परमात्मानुं लक्षण सिद्ध नज थाय ।४।

बहिरात्मतज्ज्यंतरात्मा ॥ रूपथईथिर-

जाव ॥ सु० ॥ परमात्मनुं होआतमजावबुं ॥

आतमअरपणदाव ॥ सुग्यानी ॥ सुमति० ॥५॥

अर्थ-इहां कोइ पूछे जे आनंदघने प्रथमथी सुमति परमेश्वरने चरणें आत्म अरपणा एवुं कथुं. पाछे आत्माना त्रण लक्षण के-हवा लाग्या ते शुं ? तेने उत्तर जे आत्माना ए त्रण लक्षण कथा-विना आत्म अरपणानो स्वरूप जणाय नही माटे बहिरात्मपणुं मृकीने अंतरात्मानुं जे स्वरूप तेमां थिर भावें थइ एकाग्र स्वभावें थइने परमात्मानुं स्वरूप पोताना आत्मां भावबुं चित्तबुं ए आत्म अरपणानुं दाव के० उपाय छे ॥ ५ ॥

आतमअरपणवस्तुविचारतां ॥ जरमटलेमति-

दोष ॥ सु० ॥ परमपदारथसंपतिसंपजे ॥

आनंदघनरत्नपोष ॥ सुग्यानी ॥ सुमति० ॥६॥

અર્થ—માટે આત્મ અરપણાનો વસ્તુ વિચારતાં એટલે તત્ત્વ વિચારણા કરતાં જે પર સ્વરૂપને અમથી માની રહ્યો હતો તદ્દરૂપ મતિ કે૦ બુદ્ધિનો દૂષણ મટી જાય તે અમતા મટી જતાજ કેવલ-જ્ઞાન કેવલ દર્શનથી પામિ જે મુક્તિ તેથી ઉપનો જે આનંદનો ઘન કે૦ ભરાવ તેણે કરી ઉપનો જે અનિર્વચનીય રસ તે રસની પુષ્ટતા છે જેને વિષે એવો પરમ પદાર્થ જે ઉત્કૃષ્ટ મોક્ષરૂપ સંપતિ કે૦ સંપદા તે સંપજ કે૦ ગ્રાપ્ત થાય । ૬ । ઇતિ શ્રીસુમતિજિ-નસ્તવન સંપૂર્ણ ॥

॥ અથ શ્રી પદ્મપ્રજ્ઞ જિનસ્તવન લિખ્યતે ॥

॥ ગગ મારુ તથા સિંધુઓ ॥ ચાંદલીયા મંદેશે
કેહેજે મારા કંતને રે એ દેશી ॥

પદ્મપ્રજ્ઞજિનતુજાત્ર્યાંતરુંરે ॥ કિંમજ્ઞાંજેજગવંત ॥
કરમવિપાકેકારણજોડનેરે ॥ કોઈકહેમતિ-
મંત ॥ પદ્મ ॥ ૧ ॥

અર્થ—અહો શ્રીપદ્મપ્રભ પરમેશ્વર! સિદ્ધાંત વચન પક્ષે તમારી સાથે મારે અંતર કાંઈ નથી તો તમારે મારે અંતર જ્ઞાનો પણ અન્વ-યવ્યતીરેક લક્ષણે તમારે મારે અંતર ઘણું પડ્યું માટે હે ભગવંત કે૦ જ્ઞાનવંત! તે અંતર શી રીતે ભાંજશે? તે તમે જ્ઞાને કરીને કહો. હે પરમેશ્વર! તમારા મારા અંતરનો જ્ઞાનાવર્ણાદિક કર્મના વિપાક કે૦ પરણમવું તેના કારણ મિથ્યાત્વાવિગ્નિ કષાય યોગના

બંધેન જોડેને કોઈક મહાબુદ્ધિવંત શાની મતિવંત પુરુષ તેણે તુચ્છથી અંતર પડયું તે કશું કે જે છતે તે છતું તે અન્વય અને જે અછતે અછતું તે વ્યતિરેક ઇટલે કર્મ વંધ કારણને અભાવે અંતરનો પણ અભાવ થાય.

પયઙ્ગિર્ઞિચ્છાણુજાગપ્રદેશથીરે ॥ મૂલઉત્તર વહુ
જેદ ॥ ઘાતી હો વંધૂદયજીદિરણારે ॥ સત્તા-
કરમ વિહેદ ॥ પદ્ય૦ ॥

અર્થ—હવે અંતર પડવાના કારણ મતિમંત પુરુષ કહે છે ૧ પ્રકૃતિવંધ ૨ સ્થિતિવંધ ૩ અનુભાગ તે રસવંધ ૪ પ્રદેશ તે દલ નું સંચય. એ ચાર ગ્રફારે વાંધે તે કર્મ. તેની મૂલ પ્રકૃતિ આઠ છે અને ઉત્તર પ્રકૃતિ એકસો અઠાવન છે. તેમાં વલી એક ભેદ આત્મગુણોના ઘાત કરનાર ચાર કર્મ તથા વીજો ભેદ આત્મગુણના અઘાતિ આચાર કર્મ. વલી વીજા ભેદ વંધ ઝડય ઝડિરણા સત્તા ઇત્યાદિક કર્મના વિચ્છેદ કે. વિચ્છેદ ભેદ જાણવા. વલી આદિ શબ્દથી ધ્રુવવંધો અધ્રુવવંધો ધ્રુવોદયી અધ્રુવોદયી ધ્રુવ સત્તા અધ્રુવસત્તા તેમજ ભવવિપાકી ક્ષેત્રવિપાકી જીવવિપાકી પુદ્ગલવિપાકી તેમજ સર્વઘાતિ દેશઘાતી પરાવર્તમાન પુણ્ય પ્રકૃતિ પાપપ્રકૃતિ ઇત્યાદિ સર્વ કર્મના વિચ્છેદ છે. ૧૨ ।

કનકોપલવત્ પયઙ્ગિપુરસતણીરે ॥ જોનીચ્છ-
નાદિસ્વજાત્ર ॥ અન્યસંજોગી જિહાંલગે આત-
મારે ॥ સંસારી કહેવાય ॥ પદ્ય૦ ॥ ૩ ॥

અર્થ-એ રીતે કર્મની પચડિ કે. પ્રકૃતિ તે પુરુષ શબ્દે
જીવની સાથે અનાદિકાલની જોડી કે. મિલાપ છે એટલે સંયોગ
સંબંધ છે. જેમ જાણમાં સુવર્ણ તથા પાજાણને અનાદિ સંયોગ
સંબંધ સ્વભાવેજ છે. તેમ પ્રકૃતિ પુરુષની જોડી છે તે અનાદિની
સ્વભાવેજ છે માટે જિહાં લગે આત્મા પુરુષાદિક અન્યસંયોગી છે
તિહાં લગે એ આત્મા સંસારી કહેવાય છે. । ૩ ।

કારણજોગે હો બંધેબંધનેરે ॥ કારણ સુગતિ
સુકાય ॥ આશ્રવસંવરનામઅનુક્રમેરે ॥ હેય-
જપાદેયસુણાય ॥ પદ્ય ॥ ૪ ॥

અર્થ-આત્મા મિથ્યાત્વાધિરતિ કપાય યોગાદિક કારણને
યોગે કર્મ પ્રકૃતિરૂપ બંધને વાંધે તેમજ કર્મબંધથી છુટ થવાના
કારણ સમ્યક્તિ ધિરતિ અકપાયી સુખમનો યોગાદિકથી છુટે એન
અનુક્રમે કર્મબંધના કારણને મિલાપે આશ્રવ અને કર્મ છુટવાના
કારણને મિલાપે સંવરે યથા આસમંતાત્ શ્રવતિ કર્મજલં પ્રતિ
આશ્રવ થકી માટે આશ્રવ તે હેય કે. છાંડવા યોગ્ય અને
સંવરે આછાચતે આશ્રવ દ્વારં પ્રતિરિતિસંવર તે માટે સંવર તે
જપાદેય કે. આદરના યોગ્ય એ રીતે સિદ્ધાંતોને વિષે સુણાય
કે. સંભલાગ છે ॥ ૪ ॥

અંજનકરણોહોઅંતરનુજપકયોરે ॥ ગુણકરણે-
કરીજંગ ॥ અંચકતેંકરીપંક્તિજનકહોરે ॥
અંતરજંગસુઅંગ ॥ પદ્ય ॥ ૫ ॥

अर्थ-तेथी पंडितजने आनंदधन प्रते कछो के सिद्धांतोनी उक्ते व्रण कारण कछां तेमां जे कारणे करी आत्माने कर्मसंघाते जोडवुं-भिलाववुं तेने यूजनकरण कहियें. ते यूजनकरणे करीने हे आनंदधन ! तारे परमेश्वरसाथे अंतर के० भिन्नभाविपणुं पडिगयुं छे. ते ज्ञानकरणे आत्मस्वरूप जाणीने गुणपणे आचरणा एटले कार्य कारण भावनुं अभेदोपचार छे तेथी ज्ञानदर्शन ते आत्मा अने आत्मा ते ज्ञानदर्शन एवा अभिन्न भावे करीने हे आनंदधन ! तारे पद्मप्रभुसाथे अंतरनुं भांजयुं नुटवुं छे. तेवोर फरि ते पंडितोने आनंदधने पुछयुं जे ए कथन तमे तमारी बुद्धिये कहोछो ? ते वारे पंडितोये प्रत्युत्तर कछुं जे हे आनंदधन ! जैनना ग्रंथ जे सिद्धांतो तेना न्यायथी अर्थवा उक्ते के० ते सिद्धांतोनां वचनथी कहिये छैये पण स्वेच्छाए केता नथी माटे हे आनंदधन ! तमारे परमेश्वरने आंतरो भांगवानो रहस्यार्थे स्वरूपे एक थवानो एहिज मुअंग के० भलो ऊपाय छे. ॥ ५ ॥

तुजनुजअंतरअतर चाजसेरे ॥ वाजसेमंगल-
तुर ॥ जीवसरोवरअतिशयवाधशेरे ॥ आ-
नंदधनरसपुर ॥ पञ्च० ॥ ६ ॥

अर्थ-तेथी हे पद्मप्रभु ! जे वारे हुं गुण करणे प्रवर्तिस ते वारे तारे मोरे ध्याताध्येयरूप जे अंतर छे ते भांजसे एटले भेद अभाविपणुं यावे तेथी स्वल्प प्राप्तिना हर्षोत्कर्षनुं घोसरूप अनाहिद ध्वनोरूप मांगलिकना चार्जात्र वाजसे. ए रीते आत्मा

પરમાત્મસ્વરૂપ પામે થકેજ આનંદવન શબ્દે કેવલજ્ઞાન કેવલ
દર્શનથી અનંતાણેયનો ચટન વિચટનના અવલોકનથી અપજશે
જે અલ્હાદરૂપ રસ તેના પૂર ભરાવથી અત્યંતસુખ્ક એવો જીવ-
રૂપ જે સરોવર તે અનંતે જ્ઞાને કરી અત્યંત વૃદ્ધિ પામશે ॥ ૬ ॥
इति पञ्चग्रन्थ जिनस्तवन समाप्त ॥

॥ अथ श्रीसुपार्श्व जिनस्तवन लिख्यते ॥

॥ राग सारंग मल्हार ललनानी देशी ॥

શ્રીસુપાસજિનવંદિયે ॥ સુસ્વસંપત્તિનેહેતુ ॥

॥ લલના ॥ શાતસુદ્ધારસજલનિધિ ॥ જવ-
સાગરમાંસેતુ ॥ શ્રી સુ० ॥ ૧ ॥

अर्थ—हवे सुमतिवंत छतो आनंदवन कुमतिसहचारी प्राणि-
ओ प्रते आत्मसाधनहुं उपाय कथन पूर्वक श्रीसुपार्श्वपरमेश्वरनी
स्तवना करतो कहे छे जे हे भव्यो ! श्रीसुपार्श्व परमेश्वरने द्वादशा
वर्त्तवांदजाये वांदिये ते मोक्षरूप सुख स्वभाव प्राप्तिरूप संपत्तिना
हेतुये ए वंदन छे. ललना ॥ इति वाक्या लंकारो परंतु ते शु-
पार्श्वजिन केवा छे आत्मस्वरूपाहुअवे राग द्वेपादिकने अभावे
प्रगटथो जे नवमो शांतरस तेना समुद्र छे. वली भव जे संसार
समुद्र निवासी जीवोने सेतू के० पाइल समान छे । १ ।

સાતમહાનયટાલતો ॥ સસમજિનવરદેવ ॥

લલના ॥ સાવધાનમનસાકરી ॥

ધારોજિનપદસેવ ॥લ૦॥ શ્રીસુ૦ ॥૨॥

અર્થ—વલી સુપાર્શ્વનાથ કેવા છે વજ્રોપમ એવા મોટા હ્રી લોક પરલોકાદિ સાત ભય અથવા કામ ક્રોધ મદ હર્ષ રાગ દ્વેષ મિથ્યાત્વ એ સાત ભયના ટાલણહાર છે એવો ગણનાયે સાતમો શ્રીસુપાર્શ્વ તે જિન કે૦ સામાન્ય કેવલીમાં વર પ્રધાન અગ્રગામી દેવદ્યુતિવંત એટલે સ્વસ્વરૂપ કાંતિવંત છે એવા પરમેશ્વરને અહો બહિરાત્માઓ ! તમે સાવધાન એકાગ્ર તદાકાર મન પ્રવૃત્તિયે કરી એટલે બહિરાત્માપણો મૂકીને અંતર આત્માવંત છતા જિનેશ્વરનાં ચરણકમલની સેવના ત્રણે કાલે તદ્ગતધ્યાને ધારો ॥ ૨ ॥

શિવશંકરજગદિશ્વરૂ ॥ ચિદાનંદજગવાન

॥ લ૦ ॥ જિનઅરિહાતીર્થકરૂ ॥

જ્યોતિપરૂપઅસ્માન ॥ લ૦ શ્રીસુ૦ ॥ ૩ ॥

અર્થ—એવું આનંદધને કહે છે તે શીવના સેવક અલલના ઉપાશની યોગી તથા નિરંજનો પાશની વિરંચોપાસની ઋષીકેશોપાશની રૂપાદિક સર્વ મતના ધારકો આનંદધનને પૂછવા લાગ્યા જે હે આનંદધન ! તે સર્વે સેવન ઉપાડીને એક સુપાર્શ્વ પરમેશ્વરનું સેવન આપ્યો તો તે સર્વ અભિધાનની સત્તા એમાં છે ? તેવારે આનંદધન કહે છે કે, શિવ તે ક્રમોપદ્રવ નિવારક સંકર તે સુ-

સુનો કર્તા જગદિશ્વર એટલે જગત ઈશ્વરપણ એહિજ છે તથા
 ચિદાનંદ તે જ્ઞાનાનંદિ છે વલી ભગવાન તે જ્ઞાનમહાત્મારૂપ વીર્ય
 વૈરાગ્યવંત છે તથા રાગાદિકનો દીપક માટે જિનપણ એહિજ છે
 તથા સર્વની દ્રવ્ય ભાવ પૂજાને યોગ્ય અથવા કર્મરૂપ શત્રુને હણ-
 નાર એવો અરિહંત પણ એહિજ છે તથા ગણધર દ્વાદશાંગિ પ્રવચન-
 કારક સાધુ સાધવ્વી શ્રાવક શ્રાવિકારૂપ તીર્થનો કરનાર પણ
 એજ છે વલી અસંહ મહાહુજ્વલ જ્યોતિસ્વરૂપી તેણે એહિજ છે
 અસમાન એટલે જગત્માં તુલના કરનાર વીજી કોઈ જ્યોતિ નથી ।૧।

અલખનિરંજનવહ્ન્યૂ ॥ સકલજંતુવિસરામ

॥ લ૦ ॥ અન્નયદાનદાતાસદા ॥

પૂરણઆત્મરામ ॥ લ૦શ્રીસુ૦ ॥ ૪ ॥

અર્થ-વહિરાત્મા સંસારી જીવોથી લખ્યો જાણ્યો ન જાય માટે
 અલખ તથા કર્મરૂપ અંજન કે૦ લેખનથી જેને માટે નિરંજન
 સર્વ પ્રાણીઓને હિતકારી માટે વચ્છલૂ ત્રસ ધાવર સર્વ જીવ ભવ
 અટવીમાં સમતા કર્મતાપે અત્યંત તપ્યા જન્મ જરામરણ આધિ
 વ્યાધિયે દુઃખી થયેલાઓને સાતાનો સ્થાનક માટે વિશ્રામનો
 ધામ છે તથા જે મરણથી વચ્ચાવવું તે અભય કહિયે તેના દાનનો
 સદા દાતાર એટલે પ્રયુનો દંડક મરણ ન પામે તો જિહાં મરણ
 નહીં તિહાં જન્મ પણ નહીં તથા જ્ઞાનાદિકગુણે ભર્યો માટે
 આત્મરામપણ તુંજ છે અથવા સંપૂર્ણ આત્મસ્વરૂપમાં તું રમી રહ્યો
 છે પ્રવૃત્તિ રહ્યો છે. ॥ ૪ ॥

વીતરાગમદકલ્પના ॥ રતીઅરતીજયસોગ ॥
લલના ॥ નિદ્રાતંદ્રાનુરંદસા ॥ રહિતઅવાધિ-
તયોગ ॥ લ૦ ॥ શ્રીસુ૦ ॥ ૫ ॥

અર્થ—વલી રાગ દ્વેષ રહિત છે માટે વીતરાગ તથા મદ તે ઉ-
ત્કર્ષ ઉચ્છાહના રહિતથી તથા કલ્પના તે સંકલ્પ રહિતપણાથી
રતિ તે રાગ રહિતપણા માટે તથા અરતિ તે દ્વેષથી રહિતપણા માટે
અને માતમય રહિત તથા શોગતે સોચના રહિત અને નિદ્રારહિત
તથા તંદ્રા તે આલશ્યગ્રહિત વલી દૂરં કે૦ દુષ્ટદશારહિત છે. इहां
ગગનના મદ કલ્પના રતિ અરતિ મય શોક નિદ્રા તંદ્રા તથા એક
મનોયોગ વીજો વચનયોગ ત્રીજો કાયયોગના જે વાધકપણા
શ્રવિ રોધકપણા તે સર્વથી સુપાર્થ પ્રભુ રહિત છે તેમાટે અવાધિત
દટલે એ સર્વની પીઠારહિત થઈ ગયો તેથી અવાધિત યોગી છે ૧

પરમપુરુષપરમાત્મા ॥ પરમેશ્વરપ્રધાન ॥લલના॥
પરમપદારથપરમિષ્ટી ॥ પરમદેવપરમાન લ૦॥
શ્રીસુ૦ ॥ ૬ ॥

અર્થ—જગતને વિષે યાવતમાત્ર જેટલા પુરુષ છે તેમાં ઉત્કૃષ્ટ
પુરુષત્ત્વ ધર્મે સહિત પુરુષ એ છે તથા પરમોત્કૃષ્ટ આત્માપણ એ
છે મને મનુષ્ય જિગેમણી પરમેશ્વર ત્રણ જગતનો નાયક છે વલી
ત્રણ જગતમાં પરમોત્કૃષ્ટ પદાર્થ કે૦ વસ્તુ તે એ છે અથવા પરમ
પદ જે શુક્તિપદ તેનો રહમ્ય છે તથા પરમ દ્રષ્ટ તે પરમોત્કૃષ્ટ દ્રષ્ટ

વાંછિત પદાર્થ છે એટલે ભવ્યને પરમ વાંછનીક એ છે. વલી
 પરમદેવ છે માટે હે અન્યદેવસેવી ગ્રાણીઓ ! તમે સર્વ દેવોમાં
 પરમ દેવપણે એ સુપાર્થપ્રશ્નને પરમાન કે० પ્રણામ કરો અવધારોઃ
 વિધિવિરંચિવિશ્વંચરૂ ॥ ઋષીકેશજગનાથ

॥ લઁ ॥ અઘહરઅઘમોચનધણી ॥

સુક્તિપરમપદસાથ ॥લઁ॥ શ્રીસુઁ ॥૭॥

અર્થ-વલી એ પ્રશ્નને સેવે તે સુખ વાંધે અને જે ન સેવે તે અસુખ
 વાંધે અને વાંધે તેનો ભોગવે તેથી વિદ્યાતા લેખતું લેખક એ છે
 તથા સંસારી જીવ અને એ પ્રશ્ન તે સત્તાયે એક છે માટે શ્રદ્ધિનો
 કર્તા વિરંચિ બ્રહ્મા તે એજ છે તથા સંસારી જીવ એને આધાર છે
 માટે વિશ્વંચર તે સંસારનો ધારક એજ છે વલી જે ઋષી રાજ છે
 તે એનેજ ધ્યાવે છે માટે ઋષીઓનોદ્દેશ કે० સ્વામિ તે એજ છે
 તથા જગતવાસી જીવોને શુદ્ધસ્વરૂપનો પોષક માટે જગતનો નાથ
 તે એજ છે વલી અઘ જે પોતાનાં પાપ તેનો હરનારો દૂર કરનારો
 તથા અઘમોચન તે અનેક કાલના પાપી ગ્રાણીઓનાં પાપનો
 હરનાર માટે ઘણી યાપનો કર્તા છે વલી મોક્ષરૂપ પરમપદનો
 સાથ છે અથવા કર્મને મૂકવાથી સુક્ત થયો માટે પરમપદ તે
 નિરવાણપદ તેમાં સહચારીપણો છે જેતું ॥ ૭ ॥

અમઅનેકઅજિદ્ધાધરે ॥ અનુજવવમ્યવિચાર

॥ લઁ ॥ જેજાણેતેહનેકરે ॥

આનંદધનઅવતાર ॥ લ ॥ શ્રીસુઁ ॥ ૮ ॥

अर्थ-एम के० ए पूर्व जे अनेक रीतो कही तेथी पण बीजी घणी अभिद्धां के० शक्तिओने धारे छे एटले अजर अमर अक्षर अकल अनादिस्वरूपि विजयी अतिंद्रिय परमात्मा शंभु स्वयंभु सार्व अज अच्युत अविरुद्ध इत्यादिक अन्य पण अनेक नामनो धारक छे, तेथी एने सेवो. एने सेव्याथी सर्वसुं सेवन एमां अंतर्भूत छे एम अनेक नामनो अर्थ तेनो विचार रहस्य चिंतवन एटले एकेक नामोनो व्युत्पत्तिसहित अर्थसुं विवेचन करवुं तेने अनुभवगम्य कहिये ए रीते जे नामोनो विचार हेतुसहित चिंतवन तेनी रीत जे जाणे ते प्राणीने श्रीसुपार्थ परमेश्वर आनंदवन अवतार करे एटले परमानंदपणे अवतरण करे ॥ ८ ॥ इति श्रीसुपार्थ जिनस्तवन संपूर्ण ॥

॥ अथ श्रीचंद्रप्रज्ञ जिनस्तवन लिख्यते ॥

॥ राग केदारो तथा गोडी ॥ नुमरी रोये आक्रंद करे
मुने कोइ मूकाये ए देशी ॥

देखणदेरेसखीमुनेदेखणदे ॥ चंद्रप्रज्ञमुखचंद
॥ स० ॥ उपशमरसनोकंद ॥ स० ॥ गतकलि॥
मलपुखदंद ॥ सखी० ॥ १ ॥

अर्थ-शुद्ध चेतनत्व धर्म धर्मित मूर्ती शुद्ध चेतना परमेश्वरना मुन्य प्रमुर आंगोपांगमां व्यापीगहि छे ते परमेश्वरनां मुरादिक देखना आपे नहि. इवे अनादिकालनो कर्म उपाधिये उपाधित

एवो आनंदधननो आत्मा सुभतिवंत छतो परमेश्वरना मुखनुं दर्शन करवा बांछतो शुद्ध चेतनाने कहे छे के हे सखी ! आठमा चंद्रप्रभ प्रभुनुं मुखरूप चंद्रमा ते मुझने देखवा आप; केमके ए प्रभुनो मुख तुं तो अहर्निस जूए छे अने हुं तो आगल कहिस तेते स्थानके मुख दीठुं नथी माटे विनति करूं छुं. हवे ते चंद्रप्रभ स्वामीनो मुखरूप चंद्रमां केवो छे ते कहे छे. राग द्वेष-रहितपणाथी उपशमरसथी उपनुं जे प्रशमरस तेनुं कंद के० उगतो नवो किलशय छे. वली जेने चार निकायना सुर के० देवता तथा मनुष्य इंद्र सर्व सेवी रह्या छे. ते सेवनारना कलि मल जे पाप तथा दुःखोना दंड जे समुदाय ते गत के० नासि गया छे माटे हे सखी ! मने पण जोवा आप, जेथी मारापण कलीमल दुःख दंड जता रहे ॥ १ ॥

सुहमनिगोदनदेखिउ ॥ स० ॥ बादरअतिहि-

विशेस ॥ स० ॥ पुढवीआउनलेखिउ ॥ स० ॥

तेजवाउनलस ॥ स० ॥ २॥

अर्थ—वली हे सखी ! अव्यवहार रासी सूक्ष्मनिगोदमां ए चंद्र प्रभुनो मुख न दीठो दर्शन थयो नही केमके सूक्ष्म निगोदे रूपनो असंभव, रूपना असंभवे चक्षुनो असंभव, तेथी देखवानो संभव क्यांथी होय ? माटे हे सखी ! मुझने जोवादे. वली हे सखी ! बादर निगोदमां तो अत्यंत विशेषणो दीठो नही केमके सूक्ष्म निगोदमां न दिठो पण सिद्धनाजीवोथी नजीक छे एदले

सिद्धक्षेत्रमां पण मूक्ष्मनिगोद छे पण चादरनो हुकडो रेवास न
थी ते माटे चादरमां अत्यंत विशेषपणे न दीठुं. वली पृथ्वीकाय
अपकायमां पण न लख्यो एटले चक्षुदर्शनना अभावे जाण-
वामां न आव्यो. तथा एकेंद्री निश्चे अज्ञानी छे माटे जाणवानां
नज आव्यो. वली तेउकाय तथा चाउकायमांपण लेस मात्र
न दीठो; केमके मनुष्यभवे प्रभुनुं दर्शन करी मरण पामीने जो
आवे तो अपर्याप्ता अवस्थायें पूर्व भवनुं लेस पामे पण मनुष्य
ए त्रेनिकायमां आवेज नहीं माटे न दीठुं ॥ २ ॥

वनसपतिअतिघणदिहा ॥ स० ॥ दीठोनहीदि-
दार ॥ स० ॥ वितिचउरिंदीजललिहा ॥ स० ॥
गतिसन्नीपणधार ॥ स० ॥ ३ ॥

अर्थ—वली हे सखी ! मारो जीव वनस्पतिकायमां पण अत्यंत
घणा दिवस एटले घणो काल रह्यो तिहां पण अनंता कालसुधी
जोवानो विरह पट्यो तेथी प्रभुनो दीदार के० मुखकमल न दीठुं
ए रीते एकेंद्रीमां चक्षुनो अभाव माटे न दीठुं. फरी हे सखी ! तुं
एगम कहिश के ए तो तें मर्व एकेंद्रीनाज स्थानक बताव्या पण एकें
द्रीमांथी छुटने तेंद्री तेंद्रीने चक्षु नहीं पण चौरेंद्रीने तो चक्षु छे. ते
पण चक्षु फेवी छे के जललिहा के० पाणीनी लीक जेमनिष्फल तेम
ते आंग पण दर्शन कार्यनी अमिद्धता, माटे निष्फल छे. जेम
पाणीमां लीक पाटियें पण धाय नहीं तेम आंग छने दर्शन न
धाय तेथी चक्षु पामे पण निर्थक माटे मुजने जावादे. वली

संज्ञीपणानी पण के० पांचे गतिमां पण न देख्यो एम हे शुद्ध
चेतना सखी ! तुं धार के० अवधार ॥ ३ ॥

सुरतिरिनिरयनिवासमां ॥ स० ॥ मनुजअ-
नारजसाथ ॥ स० ॥ अपज्जाताप्रतिचासमां
॥ स० ॥ चतुर न चढीउं हाथ ॥ स० ॥ ४ ॥

अर्थ-वली विपया शक्त छते देवतानी गतिमां तथा विवे-
कना विकलपणा माटे तीर्यचनी गतिमांपण न दीठो. वली नरक
मतिना निवासमांपण नित्य दुःखमां मग्न छते संभारवुं पण न
थयुं तो देखवुं किहांथी थाय. तेमज जिहां धर्माधर्मनूं ज्ञातापणुं
नथी एवा अनार्य मनुष्यना साथ के० संगते एटले अनार्य म-
नुष्यमां उपने थके तेमज अपर्याप्ता मनुष्यनी प्रतिभा एटले प्र-
तिबिंब ते जलक ते पण धर्माधर्म विवेक विकलपणा माटे अप-
र्याप्ताने सदृश भासे छे जाते ते मनुष्य छे इत्यादिक पूर्वोक्त
स्थलमात्रमां चतुर के० महानिपुण एवो परमेश्वर सारे हाथे न
आव्णो एटले दर्शननी योगवाइ न मलि. पण हमणा दर्शननी
योगवाइ मली छे माटे तुं केम जोवा देति नथी तो हे सखी !
हमणा तुं मने जोवा आप ॥ ४ ॥

एमअनेकयलजाणियें ॥ स० ॥ दरिशाणविणु-
जिएदेव ॥ स० ॥ आगमयीमतजाणियें ॥ स० ॥
कीजेनिरमलसेव ॥ स० ॥ ५ ॥

अर्थ-ए रीते पूर्व कथा तेमज कामि क्रोधी लोभी मोहि रागी .
अश्रद्धा अन्यमति चोराशी लक्ष्मीवायोनी फरसते इत्यादिक
बीजा पण अनेक स्थल जाणिये. ते स्थलानेविषे सामान्य केवली
मां राजासरिखा एवा जिनदेवना दर्शन दीठाविना ते सर्व, स्थल
निर्थक गयां. माटे हे सखी ! मने देखवा आप. हवे सुमतिवंत आ-
नंदधन शुद्ध चेतनाने कहे छे के गयाभव ते तो रखा पण हमणा
मनुष्य भवमां शी रीते सेवा करुं ? तिवारे शुद्ध चेतना प्रत्युत्तर
कहे छे. हे आनंदधन ! आगम सिद्धांतोना कथनथी पूजानो मत
के कथन जाणिये एटले सिद्धांतोमां हिआए सुहाए निस्सेसाए
मुक्तिप्रापक सेवा जाणीने अभय अद्वैत अखेदपणे निर्मल भा-
वांकित पूजा करिये ॥ ५ ॥

निरमलसाधुचरितलही ॥ स० ॥ योगअवंचक-
होय ॥ स० ॥ किरियाअवंचकतिमसही ॥ स० ॥
फलअवंचकजोय ॥ स० ॥ ६ ॥

अर्थ-तेमज निर्मल शुद्ध मुक्ति मारग साधक साधुओनी भ-
क्ति भावांकित वाञ्छल्यपणुं लहि के० पामि ए बीजुं कारण मल्लुं
तेना सद्भावे ज्ञानदिक आत्मगुणने ठगे नही एवा मन वचन
कायाना व्रणे योगनी प्रवृत्ति अवंचक थाय तेवारे क्रिया करवानुं
सने प्रवर्तन ते पण अवंचक के० अटगाइरूप थाय, तेवारे मनो-
योग अवंचकपणे प्रवृत्ते, तेथी सहि क० निश्चे आत्मस्वरूप

અવહેદ ફલ પળ અવંચક જોય કે૦ હે સહી ! તું દેખ ॥૬॥

પ્રેરકઅવસરજિનવરૂ ॥ સ૦ ॥ મોહનીયદાય-
જાય ॥ સ૦ ॥ કામિતપૂરણસુરતરૂ ॥ સ૦ ॥
આનંદઘનપ્રજુપાય ॥ સ૦ ॥ ૭ ॥

અર્થ-જે અવશરે અવંચક ફલ સ્વરૂપ પ્રાપ્તિ થાય તે ટાળે
પ્રેરક કે૦ પ્રેરણાનું કારક પોતાના સ્વરૂપથી અન્યના સ્વરૂપનું
ઓલસાવનાર તે ચંદ્રપ્રભ પરમેશ્વર પ્રવર્તક છે અને આત્મા પ્રવર્તક
છે એમ હે સહી ! સ્વરૂપતદાકારપણે આત્મા પ્રવર્ત્યો તેવારે અર્ચિત
નીય આત્મશક્તિયે મોહનીય કર્મનો ક્ષય થાય તેથી કેવલજ્ઞાને
કેવલદર્શનનું જે પરમાનંદ તેનું ઘન કે૦ ભરાવ તેજ છે સ્વરૂપ જેનું
એવો જે ચંદ્ર પ્રભપ્રજુ તેના ચરણ કેવા છે કામિત કે૦ નિજસ્વ-
રૂપાભિલાષી પ્રાણીઓનાં મનોવાંછિત પૂરવાને સાક્ષાત્ સુરતરૂ
કે કલ્પવૃક્ષ છે ॥ ૭ ॥ ઇતિ શ્રી ચંદ્રપ્રભજિન સ્તવન ॥

॥ અથ શ્રીસુબુદ્ધિજિનસ્તવન લિખ્યતે ॥

॥ રાગ કેદારો ॥ એમ ધન્નોધણને પરચાવે પરચાવે એ દેશી ॥
સુબુદ્ધિજિણેસરપાયનભિને ॥ શુભકરણીએમકી-
જેરે ॥ અતિ ઘણોબલદઅંગધરીને ॥ પ્રહલ-
લીપૂજીજેરે ॥ સુબુ ॥ ૧ ॥

અર્થ-હવે આનંદઘન સુબુદ્ધિ જિનનો પૂજનના ભેદ પૂર્વક સ્તવન કરતો ભવ્ય ગ્રાણીઓને યથા તથ્ય પૂજનનું ફલ ઉપદેશે છે કે, અહો ભવ્યો તમે પ્રથમ તો સુબુદ્ધિ, પરમેશ્વરનાં ચરણકમલને નમિને એમ કે. આગલ જે દેખાડીશ તે રીતે શુભ કરણી કરિયે સ્વરૂપાનુજાયી કર્તવ્ય આચરિયે અથવા આત્માને દેવતાની ગતિસંબંધી સુખદાયક કરણી તે શુભ કરણી આચરિયે તે શુભ કરણી કહે છે. જેમ સંસારી જીવોને વિવાહ પ્રમુખ તે અતિ હર્ષનું સ્થાનક છે અથવા અપુત્રિયાને ઘરે પુત્રોત્પત્તિ યાય તેથી અત્યંત ઘણો ઉલટ થાય એવી રીતે અત્યંત ઉદ્ધાસ અંગમાં ધારણ કરીને રોમાંચિત દેહ કરી જન્મમાં તે દીવસને ઘન્ય માનતાં અહો ભવ્યો ! તમે એવે હર્ષોત્કર્ષ સહિત પ્રભાતનેવિષે ઉઠીને વીજાં સંસાર સંબંધિ કોઈપણ કાર્ય કન્યાવિના સુબુદ્ધિ પરમેશ્વરના પદકમલને નમિને પછે પૂજનરૂપ શુભ કરાણિ કરો ॥૧॥

દ્રવ્યજ્ઞાવસુચિજ્ઞાવધરીને ॥ હરખેદેહરેજશ્ચેરે ॥

પણઅહિંગમસાચવતાં ॥ એકમનાધુરિથશ્ચેરે ॥ સુ. ॥ ૨ ॥

અર્થ-એટલે જે જે વસતે પૂજા કરવી તેતે વસતે શરીર ધોડ તથા ઘાંતિ પ્રમુખ ધોડ ધોડ સુકાત્રી સુકાત્રીને પેરવા તેથીજ માત્ર સુચિ કે. પવિત્રતા કરવી તે તો કુર્ત્તવ્ય માની નહી પણ ધાવને ધારને દ્રવ્ય તથા ધાવ એ વેળી સુચિતા કાઢિછે એવો છતાં સાહા-

त्राण क्रोड रोध उल्लासित थका निस्सहि प्रमुख दसत्रिक तथा
पांच अभितमन जे रीते प्रवचनसारोद्धार तथा चैत्यवन्दन
भाष्य प्रमुख ग्रंथोमां कहा छे ते सर्व रीत साचवतां थकां हर्ष
भर हिये जिनमंदिरे जइने तिहां जइए धुरि के० प्रथमतो एक
मात्र पूजा करवानेचिपेज मननी एकाग्रता तदाकार वृत्ति राखवी
पण अन्य स्थानकोथी सर्वथा प्रकारे मननी निवृत्ति करवी एम
तन्मयी पूजामयीज भइये ए रीते सुभ करणी करिये ॥ २ ॥

कुसुमअक्षतवरवाससुगंधो ॥ धूपदीपमनसा-
खीरे ॥ अंगपूजापणजेदसुणीएम ॥ गुरुमुख-
आगमत्राखीरे ॥ सु० ॥ ३ ॥

अर्थ-हवे पूजाना चार भेद छे १ अंगपूजा, २ अग्रपूजा, ३
भावपूजा, ४ प्रतिपतिपूजा ए चार भेदोमां प्रथम अंगपूजा क-
हि ते १ कुसुम ते फूल चवेली प्रमुख, अक्षत ते २ अखंडित-
तंदूल, ३ वर के० प्रधान चंदन कपूर कस्तुरिकादिक सुगंधि
द्रव्ये थयो जे चास, ४ चंदनथेत अगर बालछड कपूरकाचरी
कस्तुरी भीमसेनीवरास सलारस ए अष्टगंधधूप चाणयो. ५ घृ-
तमाली सुतरनी बरिनो दीप ए सर्व एकाग्रताये मननी साखे
सार्थक छे ते चिना धिर्यक जाणयो. ए अंगपूजा ते पूर्वोक्त पण
के० पांच भेदे ते जे रीते आगममां भाषी ते रीते गुरुमुखधी
सांभली कर्णगोचर करी ॥ ३ ॥

एहनुंफलदोयजेदसुणीजे ॥ अनंतरनेपरंपररे ॥
आणापालणचित्तप्रसन्नी ॥ सुगतिसुगतिसुर-
मंदिररे सु० ॥ ४ ॥

अर्थ-हवे पूर्वोक्त जे अंगपूजानी विधि कही तेनुं फल कहे छे. एनुं कार्यसिद्धरूप फल एक अनंतर बीजुं परंपरारूप ए वे भेदे सिद्धांतोमांथी सांभल्युं छे ते रीते कहुं छुं. जे पूजामां तदा कारवृत्तिये स्वामि सेवक संबंधे प्रवर्त्तते ते परमेश्वरनी आज्ञा नज लोपे. चित्त प्रसन्नि ते मननी हर्षवृत्तिये आज्ञापालनरूप फलनी प्राप्ति थाय, ते पूजानुं अंतर के० आंतरे रहित फल जाणवुं. के-मके जेने प्रभु आज्ञानी प्राप्ति थइ तेने जैनदर्शननुं सर्वस्व हाथे चढवुं तथा ए रीते आज्ञासहित पूजन करनारने परंपर फल तो मुक्ति सिद्ध प्राप्ति तथा सुगति के० सोभनिक मनुष्यपणानी गति अथवा सुर मंदिर ते देवभुवन पामे तेमां पण भावाधिकपणे मुक्तिज कहि ते भावाधिकपणुं पण तथाविधछे, परंतु भवस्थितिनुं परिपाक कारण न मले तोपण मनुष्य अथवा देवतानी उत्तम गति पामे ॥ ४ ॥

फूलअक्षतवरधूपपश्वो ॥ गंधनैवेद्यफलजल-
क्षरीरे ॥ अंगअग्रपूजामलिअरुविध ॥ ज्ञावेज-
विकसुजगतिवरीरे ॥ सु० ॥ ५ ॥

अर्थ—हवे अग्रपूजा नामें वीजा पूजानो भेद कहे छे. तेमां पांच भेद तो ते अंगपूजाना छे फरि त्रण वीजा मलाव्या परंतु आगल सतर भेदादिक अन्य भेद केने ते सर्व अग्रपूजाना भेद मलवाथी थशे हाल अग्रपूजा आठ भेदे छे तेनां नाम कहे छे १ फूल, २ अक्षत, ३ प्रधानधूप ४ पद्मो के० प्रकृष्टदीप, ५ सुगंधवासक्षेप, ६ नैवेद्य, ७ फल, ८ गंगाशमुखला जल. ए रीते अंगपूजाना पांच तेमज अग्रपूजाना त्रण मलिने अडविध के० आठ भेद थया. ते अंग अग्रपूजा जे भव्य जीव भावसहित करे ते प्राणी शुभगति शब्दे पंचम गतिने करे ॥ साटे पूजा ते मोक्षपदनी प्राप्ति करनारी छे ॥ ९ ॥

सत्तरभेद एकविसप्रकारे ॥ अष्टोत्तरसत्तभेदेरे ॥

त्रावपुजाबहुविधिनिरधारी ॥ दोहगदुरगति-
छेदेरे ॥ सु० ॥ ६ ॥

अर्थ—हवे अंग अग्रपूजाना भेद फरि सत्तर भेदमां लखे छे १ न्हवण, २ विलेपन, ३ वस्त्रधुग, ४ गंधारोहण, ५ पुष्पारोहण, ६ मालारोहण, ७ पंचवर्ण पुष्पारोहण, ८ चुएहं, ९ पताका, १० आभरण, ११ पुष्पधर, १२ पुष्पमगर, १३ अष्टमंगल, १४ धूप, १५ गीत, १६ नृत्य, १७ वाजिंत्र ए सत्तर भेद तथा वली एक-वीश प्रकारे तेमज वली अष्टोत्तरसत्त के० एकसो आठ भेदे तथा एक हजार आठ भेदे ए सर्व अंग अग्रपूजाना भेद ते

માવે આચરતાં સુગતિચરે. હવે ગ્રીજો પૂજાનો મેદ માનપૂજા છે તે કહે છે. માવશબ્દે પરમેશ્વરના સ્વરૂપને જ્ઞાનાદિક વહુધિધિ કે. ઘણા પ્રકારે નિરધારી કે. તે તે લક્ષણે અવધારીને ચિત્ત-વહું એ ગ્રીજી પૂજા છે. તેનું ફલ દુર્ભાગ્ય જે સ્વરૂપની અગ્રાપ્તિ-રૂપ એવી કર્મ સંવંધનીચારે દુર્ગતિ તેનો ટેદ કે. નાસ કરે ને પંચમગતિની પ્રાપ્તિ કરે ॥ ૩ ॥

તુરિયજ્ઞેદપશ્વિત્તીપૂજા ॥ ઉપશમસ્ત્રીણસયો-
ગીરે ॥ ચન્દ્રહાપૂજાશ્મઉત્તરકયણે ॥ ચાપીકે-
વલજોગીરે ॥ સુ. ॥

અર્થ—હવે પૂજાનો તુરિય કે. ચોથો મેદ જે પ્રતિપતિ પૂજા તેનું સ્વરૂપ લયે. છે. પ્રતિપતિ કે. પશ્ચિમજયું અંગિકાર કરવું એટલે પોતાના સ્વરૂપને અવિચ્છિન્નપણે જે આદરવું તે પ્રતિપતિ પૂજા તે દગ્યારમાં ઉપશમ તથા ધારમાં ક્ષિણમોહ અને તેરમાં સયોગી ગુણઠાણે પાને. એ રીતે ચાર પ્રકારની પૂજા તે વક્તવ્ય-તાયે ઉત્તરાધ્યયન મૂત્રના સમ્યક્ત પરાક્રમનામાં અધ્યયને જે કેવલ જ્ઞાનના શોભી પુરુષો તેણે માપી કે. ઉપદેશી છે, તો અહો મવ્યો ! કોદ મત નગત્વમાં ગ્રય્યા છતાં પરમવની શીક્તે અવગણી ઉગ્રુત્ર માપણ કરતા પરમેશ્વરની ફૂલ ધુપાદિક પૂ-જામાં આરંભ વ્રતાયે છે તે જો કેવલગની પૂજામાં આરંભ જા-ગતા તો પોતેજ સિદ્ધાંતોમાં પૂજાને નિષિધ કરતા, પરંતુ હાં

तो लाभ जाणी उपदेशी छे ॥ ७ ॥

एसपूजाबहुभेदसुणीने ॥ सुखदायकसुजकर
णीरे ॥ भाविकजीवकरसेतेलेसे ॥ आनंद
घनपदधरणीरे ॥ सु० ॥ ८ ॥

अर्थ-माटे हे भव्यो ! ए रीते द्रव्य पूजाना घणा भेद ते सुख
शब्दे मुक्तिना सुख देवाने अर्थ पूजा ते शुभ करणी एटले आ-
त्माने स्वस्वरूप करणीना कर्तव्य सांभलीने श्रोत गोचरें मनमां
अवधारण करीने द्रव्यपूजा भावपूजा जे भाविकजीव करशे
आदरशे ते प्राणी आनंदशब्दे अनिर्वाच्य अतिशयानंदनो घन
के० अत्यंत भरावरूप पद ते मुक्तिपदनी धरणी नास स्थान ते
लेसे के० पामसे ॥ ८ ॥ इति सुबुधिजिन स्तवन संपूर्ण ॥

॥ अथ श्रीशीतल जिनस्तवन लिख्यते ॥

॥ राग धन्यासरि गोडी ॥ मंगलिकमाला गुणह विसाला ए देशी ॥
शीतलजिनपतिललितलिङ्गंगी ॥ विविधजंगी-
भनमोहेरे ॥ करूणाकोमलतातीक्ष्णता ॥
उदाशीनतासोहेरे ॥ शी० ॥ १ ॥

अर्थ-हे शीतलजिन ! सामान्य केवलीना स्वामि तमारा स्वरूप
पमां रमण थइ रहि विरोधा भास प्रत्यक्ष ते तमारेविषे अवि-

રોધપણે પ્રવૃત્તિ માટે લલિત કે. મનોહર કહી એવી ત્રિભંગી કે. ત્રણ છે પ્રકાર જેના તે એક ત્રિભંગીનેવિષે ફરી મૂલભંગીનાં નામોના અર્થ વિભેદે ભગાંતરની રચના વિવિધ કે. નાનાપ્રકારની છે, તે ભવ્યજીવોને મનોહર ચમત્કારરૂપ છે; પરંતુ, મનમાં ભયાનકપણે દુર્ધર્ષ નથી. તે ત્રિભંગીની ભંગ રચના કહે છે. ૧ કરુણાતે મનની કોમલતા દયાના પરિણામ તે શીતલ પરમેશ્વરના સ્વ-ભાવે અહિંસક ભાવેજ પરિણમ્યા છે તે કરુણા કહિયે. इहां क-रुणानो कोमलता अर्थ યોજનામાંજ કરયું તેનું હેતુ જે ભાષ્ય નિર્યક્તિમાં પોતાના પદનો અર્થ પોતેજ યોજનામાં કરિ જાય માટે દોષ નથી. વલી તીક્ષ્ણતા તે તીક્ષ્ણ વૃત્તિ એટલે કુરતા દુર્ધર્ષપણું એ ગ્રીજો ભાંગો અને ઉદાસીન વૃત્તિ 'એ ગ્રીજો ભાંગો એટલે ભવ્યજીવને કાલ પરિપાક કારણ મિલે સહજે સિદ્ધ થાય માટે દયાચિંતવે શું ગ્રીજું કર્મ્મપણ સહજ સ્વપી જાશે, માટે કોમ-લતા તથા તીક્ષ્ણતામાં મધ્યસ્થ ભાવે પ્રવૃત્તિ જાણવી તે ઉદાસી-નતા એવી શીતલ પરમેશ્વરની મનોહર ત્રિભંગી કહી ॥ ૧ ॥

સર્વજંતુહિતકરણીકરુણા ॥ કર્મવિદાર-
ણતીક્ષ્ણરે ॥ હાનાદાનરહિતપરણામિ ॥

ઉદાસીનતાત્રિક્ષ્ણરે શીઠ ॥ ૨ ॥

અર્થ—હવે એજ ત્રિભંગીનું સંભવ વતાવે છે. સમસ્ત મૃદુ સ્વ-ચાદર ત્રસ થાવર સંસારી જીવ માત્રને હિતકારી ચિંતવણા તે કરુણા નામે પેલો ભાંગો. ગ્રીજો જ્ઞાનાવરણાદિ કર્મ્મનું વિદારયું અભાવ

કરવું એ તીક્ષ્ણતા છે. ઇહાં નિર્દયીપણું છે એટલે વાપડા જહોને કુળ હળે એમ કર્મનો નાસ કરવામાં દયા આવતી નથી; તે વીજો ભાંગો. હવે ત્રીજા ઉદાસીન મંગણું ઉભય વિલક્ષણી માટે અસંભવજ છે તેનું સંભવ કહે છે હાન કે. છોડવાયોગ્ય આદાન કે. ગ્રહણ કરવા યોગ્ય તેથી રહિત પરિણામિ છે એટલે છોડવા યોગ્ય વસ્તુને છોડવાની ઇચ્છા નથી તથા ગ્રહણ કરવા યોગ્ય વસ્તુને ગ્રહવાની ઇચ્છા નથી. એ રીતે ઇચ્છાનો નિરોધ કર્યો છે તેપણ જાણીને રોકી નથી. પણ સ્વભાવેજ ઇષ્ટ અનિષ્ટ વસ્તુ ઉપરથી હા ના દાનપણું ઊઠી ગયું તે ઉદાસીનતા વૃત્તિપણું વિલક્ષણ કે. વિચલક્ષણ તે પદ પૂરો કરવા માટે વિલક્ષણ પદ સૂચ્યું એ ઉદાસીનતાનું લક્ષણ કહે છે. જે અનાદિ નિજસ્વરૂપનું ગ્રહણ તે આદાન અને પરપરિણતિનું ત્યાગ તે હાન એ વેથી રહિત પરિણામપણું છે કેમકે એ મારો અનાદિ સ્વભાવ છે તે હું પામ્યો માટે તેનો શો હર્ષ? જેમ જ્ઞાનદર્શન તે આત્મા અને આત્મા તે જ્ઞાનદર્શન તેમજ નિશ્ચે નયે ત્રણે કાલે આત્મામાં કર્મનો અસંભવજ છે તેનો પણ શોક હર્ષ નથી એ રીતે ઉદાસીનતાનું સંભવ કહ્યું ॥ ૨ ॥

પરદુઃખહેદનશ્તાકરુણા ॥ તીક્ષ્ણપરદુઃખરી-
જેરે ॥ જદાસીનતા જન્યવિલક્ષણ ॥ એકઠા-
મેકેમસીજેરે ॥ શી. ॥ ૩ ॥

અર્થ-હવે એ ત્રિભંગીનેવિષે અર્થ ભેદ ત્રિભંગી દેખાડે છે. સંસારી જીવોને અનાદિકાલનો પર પુદ્ગલાદિ જડને સંવંધે થયું જે દુઃખ તેને છેદવાની ઇચ્છા તે કરુણા એ પેલો ભાંગો; તથા જેમ મહાવીર સ્વામિને સંગમાના ઊપસર્ગોથી પર જે પુદ્ગલો તેને દુઃખ પામતા દેહીને રીજે કે. હર્ષ પામે એટલે જ્ઞાની પુરુષ એમ વિચારે જે અનાદિકાલના એ મને દુઃખ આપતા હતા આજ એ દુઃખ પામે છે, એવી વિચારણા તે રીજ કહિયે. એ તીક્ષ્ણતા વીજો ભાંગો. અને જે ઉભય વિલક્ષણ કે. એ વને લક્ષણોથી રહિત જૂદુંજ છે તે ઉદાસીનતા વીજો ભાંગો તે આવી રીતે. જેમ પુદ્ગલ સંગી જીવોને દુઃખી જોડને વિચારે જે એની ભવસ્થિતિ પરિપાકવિના મારી કરુણાર્થી હું થાય ? તથા એ પુદ્ગલાદિક જડ વસ્તુને વીજાના કરેલા ઉપસર્ગાદિકનાં દુઃખ દેહીને હું રાજી થયો, પરંતુ મારું સ્વરૂપ નિર્થેથી એકાનંદોપેતજ છે માટે એ જડ રોકી શકે નહીં તે ઉદાસીનતા, એ ત્રણે લક્ષણ કદ્યાં તે એક પરમેશ્વરરૂપ ઠાન કે. સ્થાનકમાં શી રીતે સિદ્ધ થાય ? કેમકે એનાં લક્ષણ ભિન્ન ભિન્ન છે તેથી એક સ્થાનકમાં કેમ પામીયે ? તેનો આગલી ગાથામાં જવાબ આપે છે ॥ ૩ ॥

અજ્ઞયદાનતેમલક્ષ્યકરુણા ॥ તીક્ષ્ણતાયુ-
ણનાવેરે ॥ પ્રેરણવિશુકૃતઝડાશીનતા ॥ ઇમ-
વિરોધસતિનાવેરે ॥ શી૦ ॥ ૪ ॥

अर्थ—हवे ते त्रिभंगीनुं शीतल परमेश्वरमां अविरोधिपणे अवतरण करी देखाडे छे. कोइने भय न ऊपजावचुं एवुं अभयदान सर्व जीवने परमेश्वर आपेछे तेनेज करुणा कहिये. ते रागद्वेषरूप मलना क्षयथी छे अथवा मलक्षयनुं अर्थ अलक्षय करिये तो एज करुणा नथी. हवे इहां सुमति पूछे छे के, तीक्ष्णता तथा करुणाने तो परस्पर विरोधि भाव छे माटे तीक्ष्णता केस संभवे तेने कह छे जे, ए परमेश्वरमां पोताना गुणनो स्वभाव एवोज छे जे कर्म्मो उपर अति तीक्ष्णता ऊपजे ए रीते मति के० बुद्धि विरोध आवतो नथी अथवा मति ते हे सुमति ! एस विरोधिपणुं नथी आवतुं ए बीजो भांगो. हवे बीजा भांगानुं स्वरूप बतावे छे. प्रेरण करयाविना उदासीनता छे एटले जिहां इष्टयोगे अनिष्ट-संयोगे उदासीनता थाय ते दुःखनी प्रेरणाथी थइ केवाय. पण परमेश्वरनेविषे जे उदासीनता छे ते प्रेरणाविना छे. केमके आत्म धर्मथी वीतराग परिणति परिणामि परमात्म वृत्तिये स्वभाव प्राप्ति थइ तेनो शो हर्ष तेथी प्रेरणाविना उदासीनता छे माटे मति के० हे सुमति ! शीतल परमेश्वरमां पूर्वोक्तविधे त्रिभंगीनी परस्पर विरोधता आवति नथी ॥ ४॥

शक्तिव्यक्तित्रिभुवनप्रभुता ॥ नियंत्रयतासं-
योगेरे ॥ योगा जोगीवक्तामौनी ॥ अनुप
योगिऊपयोगेरे ॥ शी० ॥ ५ ॥

અર્થ-વલી જે ભાંગાને પ્રયોગે ત્રીજો ભાંગો થાય એવી પાંચ ત્રિભંગી કહે છે. ૧ શક્તિ, ૨ વ્યક્તિ, વલી એ બેને સંયોગે ત્રીજું ન શક્તિ નવ્યક્તિ, વલી ૧ ત્રિશુવન પ્રશુતા, ૨ નિગ્રંથતા એ બેને સંયોગે ત્રીજું ન ત્રિશુવન પ્રશુતા ન નિગ્રંથતા એટલે સ્વગુણ પર્યાયને ગ્રહણે સામધ્યપણું તે શક્તિ તેજ શક્તિથી સ્વસ્વભાવનું પ્રત્યક્ષ કરવું તે વ્યક્તિ અને સ્વગુણ ગ્રહણ કરતાં શક્તિ ફોરવવાનું સ્વકાર્ય એ તો આત્માના ગુણ હતા તેજ આત્મામાં પ્રગટયા માટે ન શક્તિ અને આત્મા પોતાના સ્વભાવમાં રમ્યો તેમાં શું પ્રત્યક્ષ કરવું તે ન વ્યક્તિ એ પેહેલી ત્રિભંગી. વલી ત્રણ જગતના પૂજ્ય માટે ત્રિશુવન પ્રશુતા બાહ્યાભ્યંતર ગ્રંથીયે રહિત માટે નિગ્રંથતા સ્વેચ્છાએ ત્રિજગત પૂજ્યના અવાંછકપણા માટે ન ત્રિશુવન પ્રશુતા, પાશે ઓશો મુહપતિ ન રાણે નિગ્રંથી થઈને ફરે નહીં માટે ન નિગ્રંથતા એ ત્રીજી ત્રિભંગી કહી. ૧ યોગી, ૨ ભોગી, ૩ નયોગી નભોગી. મન વચન કાયાનું યોગી છે પાતાના ગુણને ભોગવવા માટે ભોગી છે. સિદ્ધાવસ્થા ચિતવતાં ન યોગી છે. યોગ રહિત છે. નિજગુણને ભોગવતો છે: પરંતુ સ્વભાવે મિદ્ધ ગુણનો અંતર્ભાવીપણામાટે ન ભોગી એ ત્રીજી ત્રિભંગી કહિ. ૧ વક્તા છે ૨ મૌની છે ૩ ન વક્તા ન મૌની. દ્વાદશાંગીનો વક્તા આશ્રવસંબંધી વચનનું કથન ન કરે માટે મૌની અનંતા તીર્થકરે દ્વાદશાંગી ભાષી તેથી કાંદપણ દિનાધિક ન કહ્યું તેથી પ્રવર્તન સમયે તે દ્વાદશાંગી વચન વર્ણનાયે ભાષી માટે ન મૌની, એ ચાંથા

ત્રિભંગી થઈ. હવે અનુપયોગ ઊપયોગને સંયોગે પાંચમી ત્રિભંગી
 બતાવે છે. ૧ અનુપયોગી, ૨ ઉપયોગી, ૩ ન અનુપયોગી ન ઉપ-
 યોગી. ઉપયોગ પ્રયુજ્યાવિના અનંતા પદાર્થ કેવલ જ્ઞાનથી પ્રત્ય-
 ક્ષ છે માટે અનુપયોગી, કેવલજ્ઞાનોપયોગી કેવલદર્શનોપયોગી-
 પણા માટે ઉપયોગી સિદ્ધાવસ્થામાં કેવલજ્ઞાન કેવલદર્શન એ બે
 ઉપયોગોનો સંભવ તે માટે ન અનુપયોગી, પણ ઊપયોગ પ્રયુજ-
 વાનું કારણ કોઈ વારે પડતું નથી તે માટે ન ઉપયોગી એમ પણ
 કહ્યું જાય એ પાંચમી ત્રિભંગી કહી ॥ ૫ ॥

શ્ત્યાદિકવહુજંગત્રિજંગી ॥ ચમતકારચિ-
 ત્તદેતીરે ॥ અચરિજકારીચિત્રવિચિત્તા ॥
 આનંદઘનપદ્ધેતીરે ॥ શીઠ ॥ ૬ ॥

અર્થ-શ્ત્યાદિક વહુજંગત્રિજંગી ॥ ચમતકારચિ-
 ત્તદેતીરે ॥ એમ ૧ કામક્રમે, ૨ ક્રોધક્રમે, ૩ ન કામ-
 ક્રમે ન ક્રોધક્રમે. સ્વસ્વરૂપ ગ્રહવાનો કામ કે. અભિલાષ તે ક્રમ
 કે. વ્યાપી રહ્યો છે મોહાદિક શત્રુ હણતા ક્રોધ વ્યાપિ રહ્યો
 છે જિવારે સંજ્વલનનો લોભ સ્વપાવી ચારમેં ગુણઠાણે ચઢ્યો
 તેવારે ન કાંમી ન ક્રોધી. રહ્યાં કામ ક્રોધાદિક સહુનો ત્યાગી છે
 એ ત્રિભંગી થઈ. તેમજ ૧ સકામી, ૨ નિષ્કામી, ૩ ન સકામી ન
 નિષ્કામી. કામ કરમને ત્યાગે નસકામી અને તારા અનંતા
 ગુણોમાંથી તે એક ગુણહીન ગ્રહણ ન કરયો, માટે તું ન નિષ્કા-

મિ ઇત્યાદિક અનેક ત્રિભંગીઓ છે. અસંભવપણાને પ્રાપ્ત કરતિ થકી ચિત્તને ચમત્કાર ડાપજાવનારી છે કેમકે ચિત્ર કે० નાના પ્રકારના વિચિત્રા કે० અનેક મંગતરંગના ત્રિભંગી તે અસંભવ સંભવરૂપ માટે અચરિત્કારી છે. જેમ કરળા તિહાંજ તીક્ષ્ણતા વલી તિહાંજ ઉદાસીનતા એ કેમ સંભવે? માટે આશ્ચર્યકારી કહી. એ ત્રિભંગીઓનો ફલ પ્રાપ્તિ તે જ્ઞાનાનંદનું ભરાવરૂપ જે મોક્ષપદ તેને લેતી કે० ગ્રહણ કરતી છે એટલે ત્રિભંગીઓના મંગતરંગ તે કેવલ જ્ઞાન કેવલ દર્શનાત્મક છે અથવા એકેક મંગ તે આનંદધન પદથી વ્યાપિને રહું છે, માટે, આનંદધન પદ લેતી થકી કહી ॥ ૬ ॥ ઇતિ શીતલ જિનસ્તવનં સંપૂર્ણ ॥

॥ અથ શ્રીશ્રેયાંસ જિનસ્તવન પ્રારંભઃ ॥

॥ રાગ ગોંડી ॥ અહોમતવાલે સાજના એ દેશી ॥

શ્રીશ્રેયાંસજિનઅંતરજામી ॥ આતમરામી-
નામીરે ॥ અધ્યાતમમતપૂરણપામી ॥ સ-
હજમુગતિગતિગામીરે ॥ શ્રીશ્રે० ॥ ૧ ॥

અર્થ—શ્રીશ્રેયાંસ જિનને સાક્ષીભૂત કરીને કહે છે. હે સુમતિ ! કેવલ જ્ઞાન દર્શન સંબંધી લક્ષ્મીસાહિત શ્રેયાંસ પરમેશ્વર તે આપણા અંતર કે० ગુહ્યની સર્વ વાતના જામી કે० જાણનાર છે. એ સર્વનો અંતરજામી માટેજ, એનો આત્મારામ એનું નામ છે. જેને

સ્વરૂપસંબંધી મતિ કે. બુદ્ધિ તે પૂરણ કે. અસંહિત જે પરમે-
શ્વરે પામિ તે માટે અધ્યાત્મમતિને પૂરણ પામી તેથી સહજ નિપ્ર-
યાસે મુક્તિ ગતિના ગામી કે. જવાદાલા છે ॥ ૧ ॥

સચલસંસારીંદ્રિયરામી ॥ મુનીગુણઆ-
તમરામીરે ॥ મુખ્યપણેજેઆતમરામી ॥
તેકેવલનિઃકામીરે ॥ શ્રીશ્રે ॥ ૨ ॥

અર્થ— સર્વ સંસારી જીવ માત્ર તે તો ઇન્દ્રિયોનાં મુક્ત જે શબ્દ
રૂપ રસ ગંધ સ્પર્શ તેમાં તદાકારીપણે પ્રવૃત્તિ રહ્યા છે માટે
ઇન્દ્રીય આરામી છે. અને એજ સંસારમાં સિદ્ધાંતોક્તિયે જે મુની-
રાજ છે તે આત્મગુણ જ્ઞાનાદિકમાં રમિ રહ્યા છે સ્વરૂપને મજી
રહ્યા છે તો મુખ્યપણે તે નિશ્ચેનય જે ગુણગુણીને અભેદ આત્મ-
સ્વરૂપમાં તદાકાર તદ્રૂપણે પ્રવૃત્તિ રહ્યા એવા જે મુનીરાજ તેને
તો નિઃકેવલ એક આત્મસ્વરૂપવિના અન્ય અભિલાષ માત્ર નથી
રહ્યું એવા નિષ્કાંમી છે ॥ ૨ ॥

નિજસ્વરૂપજેકિરિયાસાધે ॥ તેહઅધ્યાત-
મલહિયેરે જેકિરિયાકરિચ્છગતિસાધે ॥
હિયેરે ॥ શ્રીશ્રે ॥ ૩ ॥

અર્થ— હે સુમતિ ! જે પ્રાણી પોતાના આત્મસ્વરૂપે રમતાં પ્રતિ-
ક્રમણાદિક પાપ ૧ ૧ ક્રિયા માત્રને સાધે તે પ્રાણી અધ્યાત્મ

કાર તે વિશેષોપયોગ એવા ઉપયોગ લક્ષણે સ કે. સહિત તે ચેતન કહિયે તે કરમ કરમ ફલકામી કે. સામાન્ય વિશેષ શુભાશુભોપયોગે પ્રવૃત્તતો ચેતન કર્મ જે જ્ઞાનાવરણાદિક તેનું કામી કે. અભિલાપી તેમાં સુભોપયોગે પ્રવૃત્તતો ચેતન શુભ પુણ્ય પ્રકૃતિનો કામી કે. અભિલાપી અસુભોપયોગે પ્રવૃત્તતો ચેતન અશુભ પાપ પ્રકૃતિનો કામી એમ શુભાશુભોપયોગે કીધા જે શુભાશુભ કર્મ તેના શુભાશુભ ફલનો કામી કે. અભિલાપી તે ચેતન જાણવો. ॥ ૧ ॥

નિરાકારઅજ્ઞેદસંગ્રાહક ॥ જ્ઞેદગ્રાહકસા-
કારોરે ॥ દર્શનજ્ઞાનદુજ્ઞેદચતેના ॥ વસ્તુ-
ગ્રહણવ્યાપારોરે ॥ ૨ ॥

અર્થ-હવે નિરાકારનો લક્ષણ ઓલલાવે છે જે ભેદરહિતનો સંગ્રહીક તે નિરાકાર દર્શનોપયોગીપણું અને જે ભેદ કે. ભિન્ન ભિન્ન સ્વરૂપનું ગ્રાહક તે સાકાર. જ્ઞાનોપયોગીપણું એ નિરાકાર સાકાર વે ઉપયોગને ભેદે ચેતના પણ વે ભેદે થઈ. એ રીતે સામાન્ય વિશેષ વે ઉપયોગે બઢી આત્મતત્ત્વને સ્વરૂપે ગ્રહણું ભિન્ન કે. જૂદો કરી લેવું તે છે વ્યાપાર કે. પ્રવૃત્તિન જેનું એ ચેતનાવંત અંતરાત્માનું લક્ષણ કહું ॥ ૨ ॥

કર્તાપરિણામિપરિણામો ॥ કર્મ્મજેજીવેક-
રિયેરે ॥ એકઅનેકરૂપનયવાદે ॥ નિયયે-
નરઅનુસરિયેરે ॥ વાસુ ॥ ૩ ॥

અર્થ-માટે વસ્તુશબ્દે આત્મતત્ત્વને તદૈકપણે વિચારવાવાળા લક્ષલક્ષણના અભિન્ન વિચારી તે તો અધ્યાત્મને ગ્રહણ કરે છે અને જે વસ્તુ વિચારી અધ્યાત્મથી ભિન્ન હઠગ્રાહીપણે શૂન્ય ક્રદય છતાં અધ્યાત્મ મત મમત્વી એક નિશ્ચેનયવાદી તે તો લવાહ છે અને જે મુનીરાજ જે વસ્તુ નામ સિદ્ધાંતોનેવિષે ગત કે. ગ્રામ થયો જે તત્ત્વશબ્દે અધ્યાત્મતત્ત્વ તેને પ્રકાશે કે. પ્રગટ કરે એટલે જે રીતે સિદ્ધાંતોમાં અધ્યાત્મતત્ત્વ ભાષ્યું છે તેમ પ્રકાશે એવા કોણ હોય જે આનંદ શબ્દે અનંત કેવલ જ્ઞાની તેઓનો જે સત્તત્ત્વયાશ્રિતમત તેને જિનમત કહિયે તેજ મતને પ્રકાશે ॥ ૬ ॥ ઇતિ શ્રીશ્રેયાંસ જિનસ્તવન સંપૂર્ણ ॥

॥ અથ વાસુપૂજ્ય જિનસ્તવન લિખ્યતે ॥

॥ રાગ ગોહી તથા પરજીઓ ॥ તૂં ગીયા ગિરિસિંહર સોહે એ દેશી ॥

વાસુપૂજ્યજિનત્રિજીવનસ્વામી ॥ ઘનનામી-
પરનામીરે ॥ નિરાકારસાકારસચેતન ॥

કરમકરમફલકામીરે ॥ વાસુ ॥ ૧ ॥

અર્થ-અહો ભવ્યો ! વાસુપૂજ્ય જિન તે ત્રણ જીવનના પૂજ્યપણા માટે સ્વામિ છે વલી ઘનનામી કે. ઘણાં છે નામ જેનાં એટલે જે પરમાત્માનાં નામ તે પરિણામેજ પરિણમિ રહ્યાં છે. હવે એક બહિરાત્મા વીજા અંતર આત્મા એ રીતે સંસારી જીવોના બે ભેદ છે તેમાં અંતરાત્માનું એક નિરાકાર તે સામાનોપયોગ વીજો સા-

સ્વરૂપ સહિત ક્રિયાનું પ્રવૃત્તિનું એવો જે ભાવ અઃયાત્મ તે આત્માના ગુણ જ્ઞાન દર્શનાદિક સાધે ભાવ અઃયાત્મિપણું સિદ્ધ કરે માટે અહો ભવ્યો ! જો તમને નિજગુણની સિદ્ધતા કરવી છે તો ભાવ અઃયાત્મથીજ રહમંડો કે. રટના કરો ॥ ૪ ॥

શબ્દઅધ્યાતમઅરથસુણીને ॥ નિરવિકલ્પ
અદરજોરે ॥ શબ્દઅધ્યાતમજનાજાણી ॥
હાનગ્રહણમતિધરજોરે ॥ શ્રીશ્રેષ્ઠ ॥ ૫ ॥

અર્થ-હે ભવ્યો ! આત્માને અંતર્વર્તિ આત્મરૂપમાં તદાકારી પણે રમવું એવું અઃયાત્મશબ્દનો અર્થ છે. તે ગુરુમુખથી સાંભળીને નિશ્ચેનય આત્માનેવિષે સ્વરૂપનું નિરવિકલ્પિપણું અભેદિપણું છે તે આદરજો અવધારજો. તથા અઃયાત્મ શબ્દમાં વલી વે ભેદ છે એટલે એકમાં સ્વરૂપ અઃયાત્મિપણું છે અને વીજામાં સ્વરૂપ અઃયાત્મિપણું નથી માટે ભજના છે એટલે જે નિઃકેનલનામ અર્થ વિના નક્કલો અ યાત્મશબ્દ તેમાં સ્વરૂપ અઃયાત્મિપણું નથી તેથી શબ્દ અઃયાત્મમાં સ્વરૂપની અસિદ્ધતા માટે હાન કે. છાંડવાની મતિ કે. બુદ્ધિ ધારજો અને અર્થ અઃયાત્મમાં સ્વરૂપની સિદ્ધતા માટે ગ્રહણ કરવાની બુદ્ધિ ધારજો ॥ ૫ ॥

અધ્યાતમજેવસ્તુવિચારી ॥ વીજાજાણલ-
વાસીરે ॥ વસ્તુગતેજેવસ્તુપ્રકાશે ॥ આનં-
દઘનમતવાસીરે ॥ શ્રીશ્રેષ્ઠ ॥ ૬ ॥

શબ્દે આત્માને અધિ અંતર્વર્તી રહું એવો સ્વસ્વરૂપ અવિચ્છેદકારૂપ આત્મસ્વરૂપ તે લહિયે કે. પામિયે એટલે તેને તો અધ્યાત્મ કહિયે પણ જે પ્રાણી નિજસ્વરૂપાભાવે ક્રિયા કરી ચાર ગતિને સિદ્ધ કરે એટલુ શુભ કર્મણીયે દેવતા તથા મનુષ્યની ગતિને સિદ્ધ કરે અથવા અશુભ ક્રિયા જે પ્રાણાતિપાતાદિક તે ક્રિયા કરીને નરક તીર્થચાદિક ગતિને સિદ્ધ કરે એટલે સાધુપણામાં દેવતા મનુષ્યની ગતિ સિદ્ધ કરે અને તેજ સાધુ છતે વંચકપણાની કર્મણી કરે અથવા પ્રાણાતિપાતાદિકે નરક તીર્થચની ગતિ સિદ્ધ કરે તો તે ક્રિયાને અધ્યાત્મ સ્વરૂપાનુજારી ન કહિયે ॥ ૩ ॥

નામઅધ્યાત્મમઠવણઅધ્યાત્મ ॥ દ્રવ્યઅ-
ધ્યાત્મમઠમોરે ॥ જાવઅધ્યાત્મનિજગુણ-
સાધે ॥ તોતેહસુરઢમંમોરે ॥ શ્રીશ્રેષ્ઠ ॥ ૪ ॥

અર્થ—હવે અધ્યાત્મ ક્રિયાનાં ચાર પ્રકાર છે તે કહે છે. એક તો જે અધ્યાત્મ શબ્દનો માત્ર અર્થ પણ ન જાણે અને જે પૂછે તેને કહે જે અમે અધ્યાત્મી છીએ તે નામ અધ્યાત્મ. તથા બીજું અધ્યાત્મ શબ્દનું અક્ષર વિન્યાશીપણું તે સ્થાપના અધ્યાત્મ. ત્રીજું રેચક પૂરક કુંભકાદિકે કરી બાહ્ય વૃત્તિએ એવું ધ્યાન બતાવે જે થકી લોક એમ જાણે જે એણે અંતર વૃત્તિયે આત્માનું સ્વરૂપ પ્રત્યક્ષ કર્યું દેખાય છે પણ પોતે કોરાના કોરા એ દ્રવ્ય અધ્યાત્મ. એ ત્રણે અધ્યાત્મ છાંડવા યોગ્ય છે તે છાંડો. અને જે નિજ-

અર્થ-કર્મનું કર્તાપણું તે પરિણામ કેં. વ્યાપીને પરિણામો કેં. પરિણમે છે એટલે કર્મનું કર્તાપણું તે પરિણામે વ્યાપી રહું છે પણ જીવમાં નથી. દ્વાં કોઈ પૂછે જે જીવમાં કર્તાપણું કેમ નથી તેને ઉત્તર જે કરિયેં કેં. જે પરિણામે પ્રવૃત્તિયેં તે કર્મ જીવેં કરિયેં. જેમ મિથ્યાત્વ પરિણામે પરિણમતો જીવ મિથ્યાત્વ કર્મ પ્રકૃતિને કરિયે પણ અવિરત પ્રતેં ન કરિયે તેથી કર્તાપણું પરિણામમાં છે પણ જીવમાં કર્તાપણું નથી જે કરિયેં તે કર્મ તેથી કરવા માત્ર કર્મ તો એકજ છે પરંતુ નયવાદેં કેં. નય વચન મારેં તેનાં અનેક રૂપ છે એટલે વસ્તુ તત્ત્વેં એક નય વચન મારેં જ્ઞાનાવર્ણાદિ કર્મ આઠ છે તે હે નર કેં. ભવ્ય મનુષ્યો નિયતેં કેં. નિશ્ચેં સંઘાતેં અનુસરિયેં કેં. અનધારણ કરિયેં એટલે કર્તાપણાના પરિણામે જે જીવેં કરિયેં તેવા કર્મ નયવાદેં આઠ થાય તે નિશ્ચેથી અવધારિયે ॥ ૩ ॥

દુઃસ્વસ્વરૂપકરણફલજાણો ॥ નિશ્ચયગઢકથા-
નંદોરે ॥ ચેતનતાપરિણામનચુકે ॥ ચેતનકહે-
જિનચંદોરે ॥ વાસુ ॥ ૪ ॥

અર્થ- તો હે ભગ્યો ! દુઃસ્વ સ્વરૂપ અને સુવચ્યરૂપ એ બે કલ્પનાં ફલ જાણો તે વ્યવહાર નયની અપેક્ષાએ અને નિશ્ચેનય વિચારીને અનાદિ મિદ્ધ અપેક્ષાએ જાણવે તો વ્રણે કાલેં નિજસ્વ-ભાવનોજ કર્તા છે નિશ્ચેથી એક અદિતીય જ્ઞાનદમયી છે અને

चेतनानेविषे चेतनता धर्म ते चेतनापणुं छे ते चेतनतानो परि-
णाम के० परिणामनने न चूके एटले चेतना चेतनतारूप धर्म
सूक नही ते चेतना जाणवी केमके चेतनता ते चेतननो धर्म छे
ते धर्मथी धर्मिनी ओलखाण थाय ॥ दोहा ॥ धर्मि अपने धर्मक ॥
न तज तिनूकाल ॥ आत्मज्ञान गुण ना तजे ॥ जडफिरियाकीचाल
॥ १ ॥ माटे धर्मने अभावे धर्मिनो अभाव जेम जलानधारण
धर्मने अभाव घट धर्मिनो अभाव तेथी चेतनता धर्मवंतने श्री
जिनचंद्रे चेतन कखो ॥ ४ ॥

परिणामिचेतनपरिणामो ॥ ज्ञानकरमफ-
लनावीरे ॥ ज्ञानकरमफलचेतनकहिये ॥
वेजोतेहमनावीरे ॥ वासु ॥ ५ ॥

अर्थ-- एटले चेतनता धर्म परिणामि के० व्यापी रह्यो एवो
जे चेतन जीव तेनो परिणामो के० परिणामन गुं छे एटले धर्म
गुं छे ते कहे जे, ज्ञानशब्दे निजस्वरूप ज्ञान एटले हुं चेतन छुं
अने जे पुद्गलादिकमां रमि रह्यो छे ते जड छे हुं अविनाशी ए
जड ते निवासी हुं चेतना धर्मि ए सडण पडन विध्वंसण धर्मि
तो ए आत्मानुं करम के० करवुं तेनुं फल शुद्धात्म स्वरूप प्राप्ति
रूप तेनुं भावि के चिंतक विचार कान्तारो तेथी ज्ञान के आ-
त्मज्ञाननुं करम के० करवुं ग्रंथजवुं तेनुं फल ते स्वरूप प्राप्तिरूप
तेने चेतनतावंत चेतन कहिये एटले लक्षणरहित चेतन कहिये

કેમકે સિદ્ધાંતોમાં સ્વરૂપપ્રાપ્તિ થઈ તેને લક્ષણસહિત ચેતન કતું છે અને વીજા તો કથનગાત્ર ત્વેતન જાણવા માટે અહો મન્યો, તેહ કે. તે શુદ્ધાત્મસ્વરૂપને મનાવી લેજો અહોરાત્ર તેજ-ધીજ હેત સારાજો સ્વરૂપમાંજ પ્રવર્ત્તલો એટલે સ્વરૂપ ચિંતવન વિના અન્નાચિંતવન કોઈ માત્ર પરશો માં અસિદ્ધ છે મટિ ॥ ૫ ॥

આત્મસંજ્ઞાનીશ્રવણકહાવે ॥ વીજાતોદ્રવ્ય-
લિંગીરે ॥ વસ્તુગતેજેવસ્તુપ્રકાસે ॥ આનંદ-
વનમતિસંગીરે ॥ વાસુ ॥ ૬ ॥

અર્થ-માટે જે અંતર આત્માવંત તે સાધુને કહિયે કેમકે તે શુદ્ધ આત્મસ્વરૂપના જ્ઞાતા છે તો જેને આત્મસ્વરૂપ પ્રત્યક્ષ થઈ શકું છે તેધીજ તે શ્રવણ કે. સાધુ કેવાય છે નાળળેયગુણી હોઈ ઇતિ વચનાત્ અને વીજા જે સ્વરૂપજ્ઞાનથી રહિત છે તે તો માત્ર ઓઘાહુપતિના ધારક દ્રવ્ય લિંગી છે પણ ભાવ લિંગીપણું તો સ્વરૂપજ્ઞાનમાં વ્યાપિ શકું છે અને ઓઘા શુદ્ધપતિમાં દ્રવ્ય લિંગી પણું વ્યાપિ શકું છે માટે જે વસ્તુગત શબ્દે આત્મદ્રવ્ય જેનો છે તે રીતેજ આત્મ વસ્તુતત્વને પ્રકાશ પ્રગટ કરે એટલે આત્માથી બાહિર સ્વરૂપજ્ઞાન નથી પણ આત્માગાંઠેજ આત્મસ્વરૂપ જ્ઞાન પામે તે આનંદવનમતિસંગી ક. ચિત્ત આનંદનું સદ્ગુણ તત્ત્વો દ્વિ-જે સુમતિ તેના સંગી એટલે સર્વાચારી હોય ॥ ૬ ॥ ઇતિ શ્રીના-નુવર્ણ જિનસ્વરૂપન રમાયઃ ।

॥ અથ શ્રીવિમલ જિનસ્તવન પ્રારબ્ધતે ॥

॥ રામ મલહાર ॥ ઇહરઆંવા આંવલીરે ॥ ઇહરદાહિમદ્રાસ્ય એ દેર્શી ॥

દુઃખદોહનદુરેંટલ્યારે ॥ સુખસંપદસુંઝેટ ॥ ધી-

ગધણીમાથેકિયારે ॥ કુળગંજેનરસેટ ॥ વિમલ-

જિન ॥ દીઘાલોચણઆજ ॥ મારાસિકાવંઠિત

કાજ ॥ વિમલજિન ॥ દીઘાવ ॥ ૧ ॥

અર્થ—હે સુમતિ ! વિમલ પરમેશ્વરના દેખવાથી ચાર ગતિસં-
બંધી દુઃખ અને અનાદિકાલના અજ્ઞાન સંબંધી દૌર્ભાગ્ય તે દૂરેં
ટલ્યા વેગલા થયા અને નેત્રોના જોવાથી હર્ષ નિર્ધરમાત્રે જે
આત્માને ઉછાસ થયું તદ્રૂપ સુખ ઉપનું તે સુખથી પ્રગટી જે સ-
મદયસમ વિચક્ષણરુચી એક તમારી સ્વરૂપાનું જાયી અનુભવ
સંબંધીની પ્રીત તેથી નિજસ્વરૂપ સંપદા જે રત્નત્રયરૂપ તેથી
મેટ કે- મિલાપ થયું તો હે સુમતિ ! જે પરમેશ્વરના દેખવાથી
દુઃખ દૌર્ભાગ્ય દૂર ગયા અને સુખ સંપદાથી મિલાપ થયું એટલાં
કાર્ય તો માત્ર એક દેખવાથીજ થયાં તો એવા ધીમ કે- રામ-
ધ્યાનને માથે ધણી કર્યા છતાં એટલે વલવાન ધણીના સેવક-
ને છેટ નર કે- છેટાના કરનાર જે છેટો સ્વાયને મારવાવાલા
એટલે રાત્ર દિવસ કાંઈ ગણે નહીં પણ તેના ઇલાજમાંજ પ્રવૃત્તિ
રહ્યા છે એવા નર શબ્દે પુરુષત્વ ધર્મવંત જે મોહાદિકા વપાય

તેમાંથી મુજને કોણ ગંજી શકે એટલે કોઈ ગંજવાને સમર્થ નથી
 એવા વિમલ પરમેશ્વરને મેં મારાં નેત્રોથી આજ દીઠા એટલે દર્શન
 કર્યું માટે આજનો દિવસ વેલા ઘડી ધન્ય છે તે વિમલ જિનના
 દેહવારૂપ કારણથી મારાં મનોવાંછિત કાર્ય સિદ્ધ થયા ॥ ૧ ॥

ચરણકમલકમલાવસેરે ॥ નિરમલથિર-
 પદદેશ ॥ સમલઅથિરપદપરિહરીરે ॥
 પંકજપામરપેશ ॥ વિ० ॥ દી० ॥ ૨ ॥

અર્થ-એ ગાથાનો અર્થ અન્વય કરિ લખિયે છેયે હે સુમતિ,
 કમલા જે લક્ષ્મી તેણે પોતાને વસવાનું પદ કે० સ્થાનક જે ક-
 મલ તે કાદવમાં ઉપજવાથી સમલ કે મલસહિત જાણ્યું ફરિ
 એક ત્રે દિવસમાં ફૂલીને પાંચડી પાંચડી સ્થરિજાય તેવારેં તે
 સ્થાનક મૂકીને ફરિ વીજા કમલનું સ્થાનક ગ્રહણ કર્યું પડે
 તેથી કમલરૂપ સ્થાનકને ફરિ અથિરપણે પણ જાણ્યું તે અથિર
 જાણીને લક્ષ્મીજીયે પોતાને વસવાનું કમલ તેને પામર પેશ કે०
 રાંક સમાન ગણીને પરિહરિ કે० તે કમલ મૂકીને નિરમલ કે०
 કર્મરૂપ મેલરહિત એવા વિમલનાથ પરમેશ્વરના ચરણકમલ
 કે० પગરૂપ કમલ તદ્રૂપ થિરપદ દેશ કે० સ્થિર સ્થાનક દેસી
 ને તેમાં વાસ કર્યું એટલે ત્રિજગ લક્ષ્મી તે પરમેશ્વરના ચરણક-
 મલોમાં વસે છે શુદ્ધ ગ્રાણી લક્ષ્મીનું વાસ અન્યસ્થાનકોમાં
 ધારિ રહ્યા છે તે જૂઠા છે માટે વિમલજિનના ચરણકમલને સંગે

જેથી સમસ્ત લક્ષ્મી સંપજે કેમકે નિર્વાણ પદાદિક સંપદાનો
વાસો એના ચરણમાં છે ॥ ૨ ॥

મુઝમનતુઝપદપંકજેરે ॥ લીણોગુણમક-
રંદ ॥ રંકગણે ॥ મંદિરધરારે ॥ ઇંદ્રચં-
દનાગિંદ્ર ॥ વિઞ ॥ દીઞ ॥ ૩ ॥

અર્થ-હે પરમેશ્વર ! મકરંદનીપરેં એટલે કમલના પાન ઉપર
જેમ શ્રમરા કમલમાં તદાકાર થાય તેમ મારો મનરૂપ શ્રમર તે
અનંતા જ્ઞાનાદિક ગુણ છે જેમાં એવા તમારા પદપંકજમાં લીણો
કે. તદાકાર થઈ ગયું છે વસીભૂત થઈ ગયું છે તે હવે કરીને
એવો ઉન્મત્ત થયો છે કે મંદિર કે. મેરુપર્વતની પૃથ્વી સુવર્ણ-
મહા અથવા નંદનવનાદિકની ધરા કે. પૃથ્વી તેને રંક સમાન
ગણે છે દરિદ્રીની ગણતિમાં ગણે છે એટલે તમારા ચરણકમલની
ભક્તિ આગલ એ શી વસ્તુ છે. એમજ મારો મન જાણે છે, તેમજ
દેવતાના પતિ ઇંદ્રને ચંદ્રમાને તથા નાગિંદ્ર તે નાગકુમારવાસી
ઇંદ્ર ઇત્યાદિક સર્વને રાંકતુલ્ય ગણે છે. એવું મારું મન મોઢું
થઈ ગયું છે ॥ ૩ ॥

સાહિવસમરથતુંધણીરે ॥ પામ્યોપરમ-
જ્ઞ ॥ મનવિસરામીવાલ્લહોરે ॥
આતમચોઆધાર ॥ વિઞ ॥ દીઞ ॥ ૪ ॥

अर्थ—अहो समर्थ साहेब हे परमेश्वर ! तारा जेवो धणी हुं
 पाम्यो तो हवे मारा आठे कर्मरूप शत्रु ते परिवारसहित मुजने
 गंजी शकसे नही तेमज तुं तुष्टमान थाय तो पोताजुंज पद
 आपे माटे परम उदार एवो धणी तुं छो ते हुं पाम्यो. फरि तुं
 मने माथे धरतांज मुजने थिरता आविगड माटे मननो विश्रामि
 एवो तुं धणी हुं पाम्यो बली मिथ्यात्वमते मलिन एवो मारो
 आत्मा तेने स्वरूपप्राप्तिनुं आधार आश्रय ते तुं छो केमके
 जेवारे हुं मारा आत्मानुं रूप पामिस ते तारेज आत्तरे पामिस
 माटे मारा आत्मानो तुं आधार छो ॥ ४ ॥

दरिशाणदीठेजिनतणोरे ॥ संशयनरहेवेध ॥

दिनकरकरजरपसरंतारे ॥ अंधकारप्रति-

पेध ॥ वि० ॥ दी० ॥ ५ ॥

अर्थ—तेथी हे सुमति ! एवा विमल परमेश्वरने में लोचने करी
 आज दीठा. ते परमेश्वरनो एवो प्रभाव छे जे एनुं दर्शन देखवा-
 थी जे फल थाय ते सांभल. एनो भाव शुद्धताये दर्शन थतांज
 जेनी मति एकाग्र एना दर्शनमां ठेरी तेने स्वस्वरूपनी मनने
 विषे संशय जे आंति ते न रहे तेमज ए प्रभुनो ने मारो स्वरूप
 एक माटे तेमां विरोध नथी एवं मननुं निरदोषपणुं थड जाय
 माटे वेध न रहे तेनो दृष्टांत कहे छे जे दिनकर के० सूर्य तेना
 कर के० किरणनो भर के० समूह ते जगतमां पमारो करता

छतां अंधकारनुं प्रतिषेध के० निषेध थइ जाय एटले सूर्योदये
अंधकार जाय तेमज तारो, दर्शन थतांज संशय तथा वेधमात्र
रहेज नही ॥ ५ ॥

अमीयन्नरीमूरतिरचीरे ॥ उपमनघटेकोय ॥
शांतसुधारसजीवतरे ॥ निरपिततृपति
नहोय ॥ वि० दी० ॥ ६ ॥

अर्थ-परमेश्वरनी मूर्ति रचनानी अधिक्यतानो वर्णन एंके
मुखें केटलो करी शकुं परंतु थोडामां घणुं कहि बतावुछुं. जग-
तमां अमृतसमान प्रसंसा करवा योग्य बीजो कोइ पदार्थ नथी
ते निःकेवल अमृतथी भरीने जेम कोइ रचे तेबीज तारी मूर्ति
सहजे रचाणी छे ए मूर्तिने जगतमां प्रत्यक्ष प्रमाणे एटली उपमा-
ओमांथी कोइ अव्याप्ति अतिव्याप्ति दूषणसहित प्रत्यक्षप्रमाणे
अथवा उपमान प्रमाणे पण कोइ उपमानुं संभवज नथी इहां
जे मूर्तिने अभीयभरी कहि तेतो वचन गोचर करवा माटे कही
पण ए मूर्ति राग द्वेषनी परिणतिना क्षयथकी सहज आत्म-
स्वभावे प्रगट्यो जे शांतरूप अमृत रस तेमांज जीली रहि छे
जाणिये मूर्ति उपर शांतरस वरसी रहुं छे तेथी उपमानो असं-
भव छे केमके 'अमृतकी एक बुंदसें अजर होत सब अंग' तो ए
मूर्ति ते संपूर्ण शांतरस स्वरूपथी भरी जन्ममरणरहित माटे शी
उपमा संभवे ते माटे निरषी निरषीने मारी चक्षु तथा मारे

दर्शननी इच्छा तेमज मारा ऋदय नेत्रथी स्मरण एमांथी एकने
पण वृत्ति न होय एटले अनइच्छक वृत्ति न थाय ॥ ६ ॥

एकअरजसेवक तणीरे ॥ अवधारोजिनदेव ॥
कृपाकरीमुजदीजीयेरे ॥ आनंदघनपद-
सेव ॥ वि० ॥ दी० ॥ ७ ॥

अर्थ— हवे सुमतिवंत आनंदघन विमल परमेश्वरथी आधीन
वृत्तिये विनति करे छे के हे जिनदेव ! अहो ! सामान्य केवलीआना
पूजनीक हुं लाभानंद नामा तमारो अनुचर सेवक तेनी एक
अरज ते अवधारो के० मानो तो मारा उपर संपूर्ण कृपा नजर
करीने मुवने देवा वांछोतो अन्य जे पांच अनुत्तरवासी प्रमुख
देवताना सुखनो हुं अभिलापी नथी, पण निजस्वरूपथी उपनो
जे आनंदनो भगव ते पदनी करनारी एवी सेवा दीजीये के०
आपो अथवा हे जिनदेव ? वीजातो घणानी विनति अवधारोछो
परंतु एक अरज मारी पण अवधारो जे मारा उपर कृपा करीने
आनंदघन पदनी सेवा आपो अथवा हे जिनदेव ! मुज आनंद-
घन उपर कृपा करीते तमारा पदकमलनी मेवा आपो ॥ ७ ॥
इति विमल जिनस्तवन संपूर्ण ॥

॥ અથ શ્રીઅનંત જિનસ્તવન વિશ્લેષ્યતે ॥

॥ રાગ રામગિરિ ॥ કહ્યાનાદેશીની ઢાલ પ્રસિદ્ધ છે ॥

ધારતરવારનીસોહેલીદોહેલી ॥ ચઝદમાજિનત-

ણીચરણસેવા ॥ ધારપરનાચતાદેખવાજીગરા ॥

સેવનાધારપરરહેનદેવા ॥ ધા० ॥ ૧ ॥ એ-

ચાંકણી છે.

અર્થ—આનંદઘન આ પંચક માલામાં જૈનદર્શનીઓની જૈનદર્શનથી વિરુદ્ધ આચરણા દેખીને દુઃખી તેમજ અનંત પરમેશ્વર સેવિત ચારિત્રની દુકરતા દુસમ કાલે દેખીને મહાદુઃખી છતો સુમતિને કહે છે કે અત્યંત તીક્ષ્ણ છે ધારા જેની એવી તરવાર તેની ધાર ઉપર ડવાડે પગે ચાલવું તે દોહેલું છે પરંતુ વિચારી જોતાં તે સોહેલી છે પણ ચઝદમા પરમેશ્વરની ચરણ કે० ચારિત્ર તેવું સેવવું નામ પ્રવર્તના તે દોહેલી છે એટલે તરવારની ધારથી એ ચારિત્રની ધાર કઠણ છે. કેમકે વાજીનો ફરવાવાલો તે ચોગઠામાં ચારે દિશાએ ચાર તરવાર વાંધીને તરવારોની ધારો-વિચેં ગુલાટા खातो खातो निकली जाय एवा वाजीगर घणानाचता दीठाछે. માટે તરવારની ધારા ઉપર નાચવું સુગમ છે. પરંતુ ચારિત્રના પ્રવર્તનની જે આ સેવનારૂપ ધારા તે ઉપરે તો મહાશક્તિના ધારક એવા દેવતા પણ ન રહી શકે કેમકે દેવતાના ભવમાં વ્રત ઉદયનોજ અસંભવ છે. તો ચારિત્ર પ્રવર્તન

किहांथी होय ? तेथी तरवारनी धारा ते सुगम छे अने चारित्रना सेवननी धारा विषम जाणवी ॥ १ ॥

एककहेसेवियेंविविधकिरियाकरि ॥ फलअने-
कांतलोचननदेखे ॥ फलअनेकांतकिरियाकरि-
वापसा ॥ रत्नवडेचारगतिमांहेंलेखे ॥ धा० ॥१॥

अर्थ—एक कांइक गण भेदी समुदायना धारक कहे जे विविध प्रकारें तपस्यादिकनी किरिया के० आचरण आचरीने परमेश्वरना चारित्रनी सेवना करिये. केमके चारित्रनुं मूल क्रिया छे जेम हुंडकादिक करे छे, तेनी परें परंतु ते प्रवचन रहस्यना अज्ञाण छे. केमके नथी जेमां एकांत फल तेने अनेकांत फल कहिये एटले अनेक क्रियाओनां अनेक फल छे जे जे क्रिया भिन्न भिन्न तेनुं फल पण भिन्न भिन्न छे, उदय पण भिन्न भिन्न, भोगपण भिन्न भिन्न. जेम शालिभद्रे सुख भोगव्या ते संगमाने भवें दाननुं फल ते लोचन के० आंखे नथी जोता शुं तो अनेकांत फल छे जेनां एवी अनेक क्रिया करीने परमार्थें शून्य ते वापडा निरर्थक छतां आंधीनां सेंटनी परे चारे गतिमां रत्नवडे के० परिश्रमण करे ते लेख के० न्याये रत्नवडे केमके अनकांतफले गतिनी समृद्धि थाय अने गति समृद्धिपणे भव श्रमण टले नही तेथी आत्मानी श्री सिद्धी थाय एवी एकांत क्रियाज करवी ते तो आवस्यमां गणी छे ॥ २ ॥

ગહુનાન્નેદ્વહુનયણનિહાલતાં ॥ તત્ત્વનીવાતક-
રતાંનલાજે ॥ ઉદરજરણાદિનિજકાજકરતાય-
કા ॥ મોહનમિયાકલિકાલરાજે ॥ ધા૦ ॥૩॥

અર્થ—હાં ગચ્છ શબ્દે સમુદાય વિશેષ અથવા ચ્વરતહ તપા-
લોકાદિ ગચ્છો તે ગચ્છોની મતોના ભેદ ગ્રહણે પ્રતિ ભેદનું પળ
ગ્રહણ તેથી મતમતાંતરના વહુ કે. ઘણા ભેદ પ્રતિ ભેદ તે નય-
ણનિહાલતાં કે. તાત્વિક દ્રષ્ટિયે ઋદયરૂપ નેત્રે વિચારી જોતાં
તે નિર્લજ્જ આત્મતત્ત્વની વાતો કરતા છતાં લાજતા નથી શું ? કે-
મકે મમત્વ અને તત્ત્વની વાતને માંહોમાંહે વિસંવાદ છે. જેમ
કોટરમાં અગ્ની છતાં વૃક્ષને નવપલ્લવ થવાનું વિસંવાદ તેમ મમત્ત્વીને
સ્વરૂપ ઓલખાણની વાત કરતો દેખીને તત્ત્વજ્ઞાની તેને નિર્લજ્જ
જાણે. કેમકે ગચ્છ ભેદીઓને તો જેટલી ધર્મ કર્મની પ્રમુખનું કરવું
તે પોતાના પેટ ભરવાને અર્થે તથા આદિ શબ્દે ક્રોધ માન માયા
લોભ રાગ દ્વેષ કલહ ઉન્નતાદિક કારણે સર્વ કાર્યનું કરવું છે.
તેમાં સત પુરુષ તો લાખમાં એક હશે તેની ના નથી વાકી વીજા
તો સર્વ વેશના કરનારા જાણવા. કેમકે આ કલિકાલ જે દુસ-
મકાલ તેનું અધુધરાજ્ય તે વીજા સંસારીઓથી પણ ગચ્છ ધારિઓ
ઉપરે વિશેષણપણે પ્રવૃત્તિ રહ્યો છે માટે મોહને નહ્યા કહ્યા તેનું
રહસ્યાર્થ એ છે જે સંસારી જીવોમાં મોહને કોઈ ગલે કોઈ છા-
તિયે કોઈ કેડે કોઈ જંઘા પ્રમુખે નહ્યા છે. અને ગચ્છ ભેદી તો
માથા સુધી નહી પોચ્યા છે ॥ ૩ ॥

वचननिरपेक्षव्यवहारजूठोकळो ॥ वचनसापेक्ष-
व्यवहारसाचो ॥ वचननिरपेक्षव्यवहासंसारफ-
ल ॥ सांजलीआदरीकांझराचो ॥ धा० ॥ ४ ॥

अर्थ-जे मतवादि होय ते अपेक्षासहित वचनी थायज नही
एकांत वादि निरपेक्षी एटले अपेक्षारहित वचनीज थाय तो
अपेक्षारहित वचने जो अत्यंत कठण चारित्रमां प्रवृत्तन होय
तोपण ते व्यवहार जूठो के० आज्ञाथी विरुद्ध जाणवो. तो हे
भव्यो ! बांछाये सहित ते सापेक्ष कहिये ते सापेक्ष वचने जेम
निश्चैसंबंधी वचन व्यवहारनी बांछा राखे तेम ज्ञान क्रिया स-
हित उत्सर्ग अपवाद सापेक्ष वचने जे व्यवहार के० चारित्रनुं
प्रवर्तन ते सिद्धांतोनुं जायी व्यवहार छे. ते चारित्र आज्ञाथी
अविरुध माटे साचो कळो, तो गई छे बांछा जे वचनथी तेने
निरपेक्ष वचन कहिये तेना एकांत वादिओनुं चारित्र ते संसार
फलनुं देवावालुं छे माटे ते एकांत वादीओनां वचन स्वरूपा-
भिलापीओने सांभलवा योग्य नथी कदाचित् सांभल्युं तो ते
वचन आदरवा योग्य नथी अने जो आदरयुं तो तेना उपर राचनुं
नही एम निरपेक्षिक वचन जैनमतथी विरुद्धज छे ते सांभली
आदरीने कां राचो छो एटले तेमनाथी राग राखो छो ते नहिज
राखो ॥ दोहा ॥ भापे निरपेक्षक वचन ॥ क्रिया देखावेकुर ॥
चाकोतपसंयमसरव ॥ करयो करायोधूर ॥ १ ॥ माटे जे एकांत

क्रियापक्षी, एकांत दयापक्षी एकांत, पूजापक्षी एकांत, भक्ति-
पक्षी एकांत, गुरुपक्षी जेम 'गुरुगुरुजपना ओरसवसुपना' इत्यादि-
कोने वचने जे प्रवर्त्तसे ते चार गतिमां भटकसे ॥ ४ ॥

देवगुरुधर्मनीशुद्धिकहोकेमरहे ॥ केमरहेशुद्धश्र-
द्धानअणो ॥ शुद्धश्रद्धानविणसर्वकिरियाकरि ॥
ठारपरलीपणोतेहजाणो ॥ धा०५ ॥

अर्थ-अहो भव्यो ! ते एकांत वादिओना वचनथी शुद्ध देव,
शुद्ध गुरु, शुद्ध धर्म ए त्रणनी परीक्षा केम रहि शके ? अर्थात्
नज रहि शके तो शुद्ध देव गुरु धर्मना ओलखाणने अभावे साचा-
देवगुरु उपर श्रद्धा जे प्रतित पण केम रहे केमेके साची वस्तुनी
ओलखाणविना साची प्रतित न उपजे ए रीते आणो के० अव-
धारण करो अनेशुद्ध प्रतितविना सर्व क्रियानुं करवुं ते केवुं छे
जेम छार के० राख अथवा छार ते खात्रनी पृथ्वी तेना उपर
छाण प्रमुखनुं लीपणुं करवुं तेनी पेरे निरर्थक जाणवुं ॥ ५ ॥

पापनहीकोइउत्सूत्रभाषणजिशो ॥ धर्मनहीकोइ
जगसूत्रसरिखो ॥ सूत्रअनुसारजेनविककिरिया-
करे ॥ तेहनोशुद्धचारित्रपरिखो ॥ धा० ॥ ६ ॥

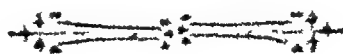
अर्थ-माटे जे निरपेक्ष वचन ते उत्सूत्रभाषापणुं छे. तो ते
उत्सूत्रथी विरुद्ध भाषण करवुं ते सरखुं जगतमां बीजुं कोइ

पाप नहीं. उत्सृजभाषी महापापी कह्यो छे ए पाप सर्वोपर छे. तेमज जगतमां सूत्रमां वचन होय ते प्रमाणेज भाषण करवुं ते सरिखो श्रीजो तप संयमादिकमां पण धर्म कोढ़ नहीं माटे सूत्र अनुसार के० सूत्रनी मर्यादाये जे भव्य जात्र तपसंयमादिक क्रिया करे ते चारित्रिआनुं शुद्ध चारित्र एटले जेवो चउदमा परमेश्वरे चारित्र सेव्यो तेवोज तेनुं पण चारित्र पण्डितो के० परिक्षा करी जाणो ॥ ६ ॥

एहउपदेशनुंसारसंक्षेपथी ॥ जेनराचित्तमेंनित्य-
ध्यावे ॥ तेनरादीव्यवहूकालसुखअनुभवी ॥ नि-
यतआनंदघनराजपावे ॥ धा० ॥ ७ ॥

अर्थ—ए पूर्वोक्त उपदेशनुं सार के० रहस्य जे सूत्रानुं जायी चारित्रनुं प्रवर्तवुं ते संक्षेप धर्की कह्युं तेने जे भव्य प्राणी पो-
ताना चित्तमां निरंतर ध्यावे एटले आजना गच्छ धारियोथी शुद्ध धर्मतत्व पुछ्या थकां हृद्यग्राहीपणुं शीसावे एना मतवा-
दीओनुं उपदेश न आदरवुं एवी बांछना धारी सूत्रानुसारे प्रव-
र्तक मनुष्य ते दीव्य के० निरुपमि अथवा देवता संवंधी अथवा दीव्य के० मनोहर मनुष्य संवंधी घणा पल्योपम सागरोपम कालसुधी सातावेदनीना विपाकोदयने अनुभवी के० भोगवीने नियत के० निश्चै संदेहरहितपणे आनंदशब्दे परमानंद ते अति-

द्रीय आनंदनुं नमूह एटले मोक्षस्थानकनुं राज पामे ॥ ७ ॥
इति अनंत जिनस्तवन संपूर्ण ॥

॥ अथ श्रीधर्म जिनस्तवन लिख्यते ॥

॥ राग गोडी । सारंगरसीयानी देशीमां ॥

धरमजिनेसरगाउंरंगसुं ॥ जंगमपरसोहोप्रीत ॥

जिनेसर ॥ बीजोमनमंदिरआणुनही ॥ ए अम-

कुलवटरीत ॥ जिनेसर ॥ धर्म० १ ॥

अर्थ-आनंदवन शुद्ध चेतनावंत छतो भावोल्लासे हर्षोत्कर्षी परंतु प्रीतभंगना भये ससोकी थको शुद्ध चेतनाने बतलावतो दीन वचने धर्म परमेश्वरनी स्तवना करे छे. धर्म परमेश्वरने निजस्वरूप प्राप्तिरूप रंग के० रागथी वचन गोचर स्तवनाये स्तवुं छुं पण दृष्टि रागादिके नही; पण हे शुद्ध चेतना! धर्म परमेश्वरनी स्तवनारूप कार्य प्रारंभ्यो ते अविच्छिन्न धाराये पार पामजो पण कोइ विघ्न पडसोमां ए धर्मजिनेश्वरविना बीजा राग द्वेष परिणम्या देवोने मारा मनरूप मेहेलमां लावुं नही, अर्थात् मारा मनमां बीजा रागादि दोषो सहित देवोनुं ध्यान करुं नही एटले जे शुभ आत्मित्व धर्म धर्मित जे आत्मा तेवा आत्मा मात्रना कुलनी वट के मर्यादा एज छे, एज धर्म छे, एज लक्षण छे, जे बीतरागविना बीजाने न ध्यावे ॥ १ ॥

ધરમધરમકરતોજગસહુફિરે ॥ ધરમનજાણેહો-
મર્મ ॥ જિ૦ ॥ ધરમજિનેસરચરણગ્રહ્યાપઠિ ॥ કો-
ઇનવાંધેહોકર્મ ॥ જિ૦ ॥ ધર્મ૦ ॥ ૨ ॥

અર્થ—હે શુદ્ધ ચેતના! એ અમારું વિષ્ણુધર્મ, અમારું શિવધર્મ, અમારું
સન્યાસ ધર્મ, અમારું વ્રહ્મચર્ય ધર્મ, અમારું ગૃહસ્થાશ્રમ ધર્મ, અમારું
તાપસવર્મ કુલધર્માદિ ધર્મ ઇત્યાદિક ધર્મ ધર્મ કરતા એ જગત
માત્રના સર્વ પ્રાણી તે નિર્ધિક્ષ ભ્રમણ કરી રહ્યા છે પરંતુ તે સર્વ
પ્રાણી ધર્મ શબ્દનું જે મર્મ કે ૦ રહસ્ય તેને જાણતા નથી એટલે
આત્મસ્વભાવરૂપ ધર્મ જેણે કરી વિભાવ પરિણતિથી છૂટવું અને
સ્વભાવ પરિણતિથી પરિણમવું તટ્ટુપ ધર્મનું રહસ્ય જાણ્યા વિના
ધર્મ ધર્મ પોકોરે છે તેવા પ્રાણી ધર્મનું લક્ષણ જાણતા નથી, તો
હે શુદ્ધ ચેતના! ધર્મ શુદ્ધ પરમેશ્વરના ચરણકમલોમાં ધર્મનું
મર્મ સમાહી રહું છે કેમકે જે પ્રાણીયે બહિરાત્માપણું મૂકી અં-
તર આત્માવંત છતા ધર્મ પરમેશ્વરનાં ચરણકમલમાં પોતાના
સ્વરૂપ પ્રવર્તિયે મનને થાપ્યું તો તે પ્રાણી આશ્રવ ઢાંરં કોઈપણ
નવો કર્મ વંધમાં ન પાડે ॥ ૨ ॥

પ્રવચનશ્રંજનજોસદગુરુકરે ॥ દેખેપરમનિધાન ॥
જિ૦ ॥ શુદ્ધચરણ નિહાલેજગધણી ॥ મહિમા-
મેરુસમાન ॥ જિ૦ ॥ ધર્મ૦ ॥ ૩ ॥

अर्थ-ते धर्मनाथनुं स्वरूप शी रीतें ओलखाय ते कहे छे. हे सुमति ! शुद्ध उपदेशक गुरु जो कृपा करीने ऋदयरूप चक्षुनेविषे सिद्धांतरूप अंजन करे तो तेथीं अनादिकाल निथ्यात्वरूपी ऋदयनेत्रनो रोग दूर जाय तिवारें पोताना स्वरूपरूप निधान के० धन जे अनादिनुं अजाण्युं गयुं तेने प्रत्यक्ष करे पछे ते ऋदयरूप नेत्रें करीने त्रिजगतना स्वामिने निहाले के० देखे स्वस्वभावे पोताना स्वरूपने प्रगट जाणे जे प्राणीये पोताना स्वरूपने ओलख्यो तेज प्राणी ऋदय नेत्रें करी परमेश्वरनुं स्वरूप ओलखी शके त प्राणीना महिमा के० प्रभुता ते मेरु समान महोदो छे एटले जगतमा मोटाइनी अवधि हती ते कही चतावी पण तेनुं महिमां तो निरुपम छे. उपमा कोइ नथी ॥ ३ ॥

दोडतदोरुतदोरुतदोमीड ॥ जेनीमननीरेदोरु ॥

॥ ज० ॥ प्रेमप्रतीतविचारोदकमी ॥ गुरुगमलेजो-

रेजोरु ॥ जि० ॥ धर्म० ॥ ४ ॥

अर्थ-हवे शुद्ध चेतना आनंदधन अते कहे छे के, प्रवचनकारणविना परमनिधान देखवानो बीजा मत समात्विओनो कहेलो जे सिद्धांत ते कारण नथी शुं तिवारें आनंदधन शुद्ध चेतनाने कहे छे के, हुं तो निजस्वरूप ओलखवामाटे दोडी दोडीने थाक्यो मतमात्र हेरी हेरीने हेरया ते बाह्य दृष्टीये नही पण तेओना संकल्पित वेदांतन्यायादिक सिद्धांतोमां जेटली मारा मननी दोड

હતી તિહાંસુધી દોડ્યો પરંતુ સ્વરૂપ પ્રાપ્તિ ન થઈ માટે વિચાર
 કરિયે પ્રયૂજન કરિયે તો પ્રેમનામ સ્વરૂપાભિલાષ તેની પ્રતિત
 નિશ્ચે તે સર્વથી ધર્મ જિનેશ્વરની પ્રીત ઢુકડી કે^૦ અત્યંત નજીક
 છે. વેગલી નથી એટલે આત્મામાંહેજ છે. પરંતુ નજીક છતાં દૂર
 કેમ થઈ રહી છે એટલે પામિયે નહીં તો નજીક કેમ જાણિયે
 તે તો ગુરુગમ કે^૦ ગુરુએ વતાવ્યો જે માર્ગ તે જોડ કે^૦ સહ-
 ચારી કરી લેજો એટલે સૂત્રમર્યાદાથી ગુરુ જે માર્ગ વતાવે
 તે માર્ગે તો નિશ્ચેથી નિજસ્વરૂપની ધર્મજિનેશ્વરથી પ્રીત
 ઢુકડી છે ॥ ૪ ॥

એકપક્ષીકેમપ્રીતિવરેં પડે ॥ ઉચ્ચમિલ્યાહુણ-
 સંધિ ॥ જિ^૦ ॥ હુંરાગીહુંમોહેંફંદિઓ ॥ હુંનિરા-
 ગીનિરવંધ ॥ જિ^૦ ॥ ધર્મ^૦ ॥ ૫ ॥

અર્થ—તે ધર્મ જિનેશ્વરની સાથે એકતો પ્રીતનો અભિલાષી છે.
 અને બીજો પ્રીતનો અભિલાષી નથી એટલે હું તો પ્રીતનો અભિ-
 લાષી છું અને પ્રમુતો પ્રીતના અભિલાષી નથી એ રીતે તો પ્રથમ
 પ્રીતી થાયજ નહીં કદાચિત્ત એક પક્ષી પ્રીત થઈ તો વરેં પડે
 નહીં નિમે નહીં એટલે વિરુદ્ધ સ્વભાવે પ્રીત ન થાય ને થાય તો
 નિમે નહીં તેથી હું સ્વરૂપ રહિત અને પ્રમુ સ્વરૂપસહિત તેની
 શી રીતે પ્રીત વને અને કદાચિત્ત વની તો વરેં કેમ પડે માટે
 ઉભય કે^૦ બેહુ સમાન ધર્મે મલ્યાં સંધિ કે^૦ મિલાપ હાથે માટે

हे जिनेश्वर ! हुं तुझथी सिधि मिलाप करवा बांछुंछुं परंतु मारा
मनथी मारा परिणामनो परिणमन विचारी जोउं तो विष अमृत
जेटलो फेर छे केमके हुं रागी तुं निरागी हुं मोह फंदे फंदाणो
के० बंधाणो छुं अने तुं तो बंधन मात्र रहित माटे तारे मारे
प्रकृतियें मिलाप नही तो प्रीत केम थाय ॥ दोहा ॥ प्रकृति मिले
तें मन मिले अने मिल ते न मिलात दूध दहिं तेजमतहे कांजी
तें फट जात ॥ तेम हुं तथा तुं सत्ताये तो एक छैये जेम कांजी
तथा दहीं बे खटाशपणे एक परंतु दहींना खटास तथा कांजीना
खटाशनी प्रकृति भिन्न तेथी दहींना खटासे दूध जमे पण कां-
जीना खटसें दूध फाटी जाय तेम मारी सराग प्रकृति तारी
निराग प्रकृति तेथी प्रीतरूप दूध जमे नही एटले हुं तो प्रीतने
जमावुं पण तारो वीतरागपणाथी प्रीत फाटवानो धर्म तेथी एक
पखी प्रीत वें पडेज नही ॥ ५ ॥

परमनिधानप्रगटमुखआगलें ॥ जगतउलंघीहो-
जाय ॥ जि० ॥ ज्योतिविनाजुजगदीसनी ॥
अंधोअंधपुलाय ॥ जि० ॥ ६ ॥

अर्थ—वली हे शुद्ध चेतना ! जगतनी विपरीत रीत बतावुं ते
तो सांभल के पूर्वे भाष्यो जे महा निधान तेज परम निधान
छे छतो हीयामांज गड्यो पड्यो छे परंतु छीप्यो नथी प्रत्यक्ष
मुख आगलें हृदयकमलमांज छे पण बेगलुं नथी तोपण जगत-

ના પ્રાણી માત્ર તેને ઉલંઘી જાય છે કેમકે જિહાંથી પામિયે તે સ્થાનક નથીજ જોતા અને કષ્ટક્રિયાદિક જિહાંથી ન પામિયે તેનેજ હેરી રહ્યા છે. કેમકે જગતના સ્વામીની જ્ઞાન પ્રકાશક જ્યોતિ અને એ આત્માની સ્વરૂપ પ્રાપ્તિની જ્યોતિ એ બેને અભેદ-પણું છે પણ જુઓ કે વિના કે. તે સ્વરૂપ જ્યોતિને અભાવે આંધલા પૂઠે આંધલા દોડ્યા જાય તેમ જ્ઞાન સ્વરૂપ દૃષ્ટિને ફૂટવે અજ્ઞાનતિમિરને પસરવે અજ્ઞાને અજ્ઞાની ઠેલાય છે એટલે કેવા-વાલા પણ આંધલા ને શ્રોતાપણ આંધલા એમજ નિમે છે ॥ ૬ ॥

નિરમલગુણમણિરોહણજીધરા ॥ મુનીજનમાન-
સહંશ ॥ જિઁ ॥ ધન્યતેનગરીધનવેલાધમી ॥ મા-
તાપિતાકુલવંશ ॥ જિઁ ॥ ધર્મ ॥ ૭ ॥

અર્થ-જે જગદીશ્વરની જ્યોતિવિના જગતમાં અંધકાર પ્રવૃત્તિ રહ્યું છે. તે જગદીશ્વર કેવા છે. મહાઉજ્વલ જ્ઞાનાદિક અનંત ગુણ-નો આરોહણ કે. સ્થાપનનો ઉપમાન કરતે છતે ભૂધરા કે. પર્વતોપમ છે ચલી મુનીરાજોનો માનસ કે. મન તેને વિષે હંસ-તુલ્ય ઉજ્વલ ભાંશે છે અથવા મુનીરાજોના મનજ માનસગોચર-નેવિષે હંસ છે એટલે મુનીના મનમાં વશી રહ્યા છે એવા પરમેશ્વર જે નગરીમાં જન્મ લીધું તે નગરી સર્વ નગરીઓમાં ઉત્કૃષ્ટ મોટું ધન્ય તથા જે વેલા જે વે વઢી તે પણ ધન્ય ચલી જે માતાની કુક્ષીનેવિષે જન્મ થયો તે કુક્ષીની ધારક માતા ને સર્વ ત્રીયોમાં

धन्य तथा तेमज जे पिताने परमेश्वर जेवा पुत्र केवाणा ते
पिताने धन्य तथा जे कुलमां परमेश्वरे जन्म लीधुं ते कुल तथा
वंश सर्वने धन्य छे ॥ ७ ॥

मनमधुकरवरकरजोरीकहे ॥ पदकजनिकटनि-
वास ॥ जि० ॥ घननामीआनंदघनसांनदो ॥
एसेवकअरदाश ॥ जि० ॥ धर्म० ॥ ८ ॥

अर्थ-ते माटे वर के० प्रधान एवो मारो मनरूप भ्रमर ते
परमोह्लासवत छतो हाथ जोडीने विनंती करे छे के० हे प्रभु
मारा उपर कृपा करीने तमारां चरणकमलोमां निकट के० नजी-
कदुकडो वास दीजीये अहो घननामी एटले घणां छे नाम जेनां
एवा धर्म परमेश्वर हे चिदानंदना समूह पदकज निकट निवास
संबंधी सेवकनी अरदास आधीन वृत्तिये ते कृपा करीने सां-
भलो ॥ ८ ॥ इति श्रीधर्म जिनस्तवन संपूर्ण ॥

॥ अथ श्रीशांति जिनस्तवन प्रारंभः ॥

राग मल्हार चतुर चोमासो पडिकमी ॥ ए देशी ॥

शांतिजिनएकमुकुवीनती ॥ सुणोत्रिभुवनरा-
यरे ॥ शांतिसरूपकेमजाणियें ॥ कहोमनकि-
मपरखायरे ॥ शांति० ॥ १ ॥ ए आंकणी ॥

अर्थ—हवे आनंदवन शांति परमेश्वरथी शांतिस्वरूप स्वपक्ष परपक्षे निश्चै करवा कारणे विनंती रूप प्रश्न करे छे. जे हे व्रण भुवनना राजा ! ते मारी विनंती कृपा करीने सांभलो अहो शांति परमेश्वर ! तुमैं शांत रसैं परिपूरितमाटे तमारो नाम शांति छे परंतु ते शांतरसनं स्वरूप यथा तथ्यपणे शी रीते जाणिशकीये तेथी कृपा करीने मुजने उपदेशो जे थकी मारा मनने शांत रसनी परस्त्राय के० परिक्षा थइ जाय ते रीते कहो ॥ १ ॥

धन्यतुं आत्मजेहने ॥ एहवोप्रश्नअवकाश-
रे ॥ धीरजमनधरीसांजलो ॥ कहुंशांति-
प्रतीजासरे ॥ शांति० १ ॥

अर्थ—हवे आनंदवन पोताना मनथी हर्षवंत थको कहे छे, जे हे मारा आत्मा ! तुं सर्व आत्मा मात्रमां उत्कृष्ट मोट तुजने धन्य छे केमके मारा आत्माने शांतरसना स्वरूपनुं प्रश्न पुछवानो अवकाश के० अवसर तेज धन्यनुं कारण एम शांति प्रभुने पुछवार्थी जिम प्रभुये पाछो उत्तर दीधो ते रीते भव्यजीवोने आनंदवन कहे छे के, अहो भव्यो ! हुं शांति स्वरूप कहुं ते तमे मनमां धीरज धरी एटले एकाग्र मनने राखी सांभलो जे रीते शांति जिनेश्वरें भाष्यो तेनी प्रतिभास नाम तेज रहस्याथें कहुं छुं पण स्वमत कल्पनाये केहतो नथी ॥ २ ॥

જાવશ્ચવિશુદ્ધસુવિશુદ્ધજે ॥ કહ્યાજિનવર-
 દેવરે ॥ તેતેમશ્ચતથ્યસદ્દે ॥ પ્રથમણ્ણા-
 તિપદસેવરે ॥ શાંતિં ॥ ૩ ॥

અર્થ-પટદ્વવ્યના શુદ્ધાશુદ્ધ ભાવ જે રીતે જિનવર દેવે કહ્યા છે. તેમાં શુદ્ધ ભાવને શુદ્ધપણે તથા અશુદ્ધને અશુદ્ધપણે અવિ-
 તચ્છ કે. નિમ્નાંતપણે શદ્દે એ પ્રથમ કે. પેહેલો શાંતિરસનો
 પદ નામ સ્થાનક તે અહો ભવ્ય ! તું સેવ કે. આદર એટલે શુદ્ધ
 શ્રદ્ધાન આવ્યા વિના આગલ સંપૂર્ણ શાંતિપદનું કથન કહું તે
 સંભવે નહીં માટે પ્રથમ શુદ્ધ શ્રદ્ધાનરૂપ શાંતરસનું સ્થાનક તે
 હે આત્મા ! તું સેવ કે. આદર ॥ ૩ ॥

આગમધરગુરુસમકેતિ ॥ કિરિયાસંવરસા-
 રરે ॥ સંપ્રદાયીશ્ચવંચકસદા ॥ સુચીશ્ચનુ-
 જ્ઞવાધારરે ॥ શાંતિં ॥ ૪ ॥

અર્થ-વલી પરમેશ્વર ભાષીત સિદ્ધાંતોના ધારક ગુરુ હાં
 કોઈ કહે જે નવપૂરવ સુધી તો અભવ્યપણ મળે તો આગમ
 ધારી ગુરુની શી અધિક્યતા તેને ઉત્તર જે શુદ્ધ દેવગુરુની ધર્મની
 પ્રતિતવંત એવા સમકીર્તિ ગુરુથી શાંત સ્વરૂપ પામે તે ગુરુ કેવા
 હોય સાર કે. પ્રધાન આશ્રવ નિરોધીને સંવર સંબંધની ક્રિયા
 સાધવામાં પ્રવર્તિ રહ્યા છે. વલી મુગ્ધ પ્રાણીઓને ઠગવાની સંપ્ર-

દાથી કે. પરંપરા જેને નથી એટલે ગુરુક્રમાગતે જેમાં અન્યોને ઠગવાનો આચરણ પ્રવર્તન નથી. માટે શુદ્ધ સંપ્રદાયી છે. વલી સુચી કે. પવિત્ર આત્મસ્વરૂપ જ્ઞાનકારક એવો અનુભવ સમૃત્તે ભિન્નતત્કાલિક સ્વરૂપ જ્ઞાનરૂપ અનુભવના આધાર છે. એટલે જે રાત્ર દીવસ સ્વરૂપ ચિંતવનમાંજ પ્રવર્તિ રહ્યા છે. તેવા ગુરુ-વિના શાંતિ સ્વરૂપ ન પામે ॥ ૪ ॥

શુદ્ધઆલંબનઆદરે ॥ તજીચ્ચવરજંજાલરે ॥
તામસીવૃત્તિસન્નિપરિહરી ॥ જજેસાત્વિકીસા-
લરે ॥ શાંતિ ॥ ૫ ॥

અર્થ—વલી ગુરુ કેહેવા છે આત્માનુભવે કરી પ્રગટ્યો જે આ-ગમાનુજાયી શુદ્ધ સ્વરૂપસંવંધી નિર્મલ જ્ઞાનથી સિદ્ધસ્વરૂપનું અવલંબ કે. આધાર તેને આદરે એટલે સ્વરૂપમાં છતો સિદ્ધા-દિકનું ધ્યાન અવિલંબી રહ્યા છે તે અવર કે. વીજા જે રાગાદિ ક્રોધાદિ મોહ આર્ત રોદ્ધ રૂપાદિક ધ્યાનસંવંધી વિઘ્નકારક જં-જાલોને તજી કે. દૂર કરીને સ્વરૂપનું આલંબન કરી રહ્યા છે. તથા તામસી કે. ક્રોધસંવંધની વૃત્તિ આજીવિકા તે મકાર ચ-કારાદિક કહીને આદાર પ્રમુખ લાવવું તેને પરિહર્યો છે અથ-વા ક્રોધ સંવંધી હઠપ્રાહીપણે પ્રાણાયામાદિકનું પ્રવર્તન ન તજે એવી શાલ કે. પ્રધાન જ્ઞાનાદિક ગુણથી ઉપની જે સાત્વિક વૃત્તિ તેથી શત્રુમિત્રની સાથે સમપરિણામે વૈત્ત સર્વ જીવ ઉપર

मानअपमानचित्तसमगणे ॥ समगणेकनकपा-
खाणरे ॥ वंदकनिंदकसमगणे ॥ इशोहोयतुं-
जाणरे ॥ शांति० ॥ ९ ॥

अर्थ-एवा निजात्मस्वभावमां प्रवृत्त्या ते पुरुषोनां चित्त
केवा होय तेने कोइ सत्कारअसन्मानादिक करे तेमां हर्ष उच्छाह
न धरे कोइ अनादरे असत्कार करे असन्मानादिके अपमान करे
तोपण मनमां विषवाद न धारे ए रीते चिरानी समवृत्ति होवार्थी
लोभदशा मंद पडि गइ तेथी तेनां मुख आगल कोइ सुवर्ण मूके
तेमज कोइ पच्छरनी लोढी आगल आवी मूके तोपण ते बेने तुल्य
सरिखा माने पण सुवर्णने अधिक न माने अने लोढाने हिन न
माने वली कोइके प्रसंसा करी वंदना करी तेथी, मनमां प्रसन्न न
थाय तेमज कोइके निदा अच्छता छता अवगुण कह्या तो तेना
उपर रोस आणे नही मनमां उत्सुक अनुत्सुक स्वभाव न होय
हे भव्य ! एवो जाण के० प्रवीण तुं होय ॥ ९ ॥

सर्वजगजंतुनेसमगणे ॥ गणेतृणमणिजावरे ॥

मुक्तिसंसारबेहुसमगणे ॥ मुणेजवजलनिधिना-
वरे ॥ शांति० ॥ १० ॥

अर्थ-अली वस थावर मात्र समस्त जगतना जंतु के० जी-
वोने एक राजा एक रांक एक शत्रु एक मित्र एक स्वजन एक
परजन इत्यादिकेने समतुल्य माने तेमज तृण तथा मणी शब्दे

સૂર્યકાંત ચંદ્રકાંત્યાદિક મળીને ભાવ કે. સમભાવે ગણે પણ
 હિનાધિકપણે ન ગણે વલી મુક્તિ તથા ચાર ગતિરૂપ સંસાર એ
 બેહુને સમતુલ્યમાને એટલે અપ્રમાદિ સાંતમાં ગુણઠાણે પ્રવર્તને
 એ કથન છે તેથી તિહાં મન સ્વસ્થિત વૃત્તિયે છે. હિનાધિકથી
 મન ઊઠી ગયું માટે સંસારથી ઉદાશીન વૃત્તિ જાતિ રહી અને
 મોક્ષ પામવાની હર્ષવૃત્તિ તેણે જાતિ રહી રહ્યાં મારા પદને હું
 પામું તેનો શો હર્ષ તે ભવ્ય ભવ કે. સંસારરૂપ સમુદ્રમાં શાંત-
 રસને નાવ સમાન મુળે કે. જાણે અથવા ભવજલ નિધિનો શાં-
 તરસરૂપ નાવાયે કરી મુળે કે. પારપામે એવો તું જાણ થાય,
 આગલી તથા આ ગાથા બંનેનું અર્થ સંબંધીત છે ॥ ૧૦ ॥

આપણોઆત્મજાવજે ॥ એકચેતનાધારે ॥

અવરસવિસાથસંયોગથી ॥ એહનિજપરિકરસા-

રે ॥ શાંતિ ॥ ૧૧ ॥

અર્થ-હે ભવ્ય ! વલી એમ જાણ જે મારો આત્મા જ્ઞાન દર્શન
 સ્વભાવવંત છે. તે એક અદ્વિતીય સ્વરૂપમદ્ ચેતનાને આધારે
 આશ્રય કરી આત્મા રહ્યો છે. એટલે ચેતનાને આધારે આત્મા
 આધેય છે અને એ ચેતનાવિના અવર કે. વીજો સર્વ સાથે જે
 પુદ્ગલસંબંધી શરીર પુણ્ય પાપ સુખદુઃખાદિ તે સંયોગજન્ય છે.
 અને જ્ઞાનાદિકગુણ સમવાય સંબંધે છે અને રાગદ્વેશ ક્રોધાદિક
 બુદ્ધી ઇચ્છાદિક સર્વ આરોપિત ધર્મ છે. પણ આત્મસ્વભાવ નથી

ए रीते पूर्वोक्त तथा पुनःखंत्यादि शांतदांत्यादि सामित्यादि ते
पोतानुसार के० प्रधान परिवार जाण ॥ ११ ॥

प्रजुमुखथीएमसांजली ॥ कहेआतमरामरे ॥

ताहरेदरिशाणेनिस्तरथो ॥ मुजसिद्धासवीका

मरे ॥ शांति० ॥ १२ ॥

अर्थ—अहो भव्यो ! ए पूर्वे कहुं ते जे रीते परमेश्वरे पोताना
मुखथी कहुं तेज रीते में सिद्धांतोक्तिथी सांभली ते एवी वाणी
सांभलतांज मारो आत्माराम अत्यंत उल्लास पाम्यो थको कहे
छे के अहो परमेश्वर ! तमारा दर्शनथी एटले तमारा जैनदर्शनथी
निस्तार पाम्यो एटले शांतरसना स्वरूपनुं पार पाम्यो माटे कारणे
कार्योपचारात् तेथी शांत रसनुं स्वरूप जाणवारूप कारणथी
मारा स्वस्वरूपादिक सर्व कार्यनी सिद्धता थइ ॥ १२ ॥

अहोअहोहुंमुजनेकहुं ॥ नमोमुजनमोमुजरे ॥

अमितफलदानदातारनी ॥ जेहनीजेટથજુ-

જરે ॥ शांति० ॥ १३ ॥

अर्थ—आनंदधान कहे छे के, अहो भव्यो ! में परमेश्वरथी
शांतरसनुं प्रश्न पुछ्युं अने परमेश्वरे मुजने उत्तर आप्या तेथी
हुं उत्कर्ष हर्षवंत थयो थको मारा आत्माने कहुं हुं उपदेशुं हुं
जे अहो अति आश्चर्य एम आश्चर्यवंतो थयो थको कहुं हुं जे

મુજને નમસ્કાર કરો નમસ્કાર હોજો મારા આત્માને હું મારા
આત્માને નમસ્કાર કરું છું ઇહાં કોઈ પુછ્યે જે પોતાની આત્માનેજ
પોતે નમસ્કાર શા વાસ્તે કર્યું તેનો ઉત્તર જે મારા આત્માને
અમિત કે. પ્રમાણરહિત દાન દેવું એટલે જે દાનનો પાર ન
પામિયે એવા દાનનો દાતાર જે દેવાવાલો એવો શ્રીશાંતિ પરમે-
શ્વરની મુજને ભેટ કે. પ્રાપ્તિ થઈ તેથી અહો અહો નમો નમો
મુજને એમ કહું પરંતુ એ ગાથાનું રહસ્યાર્થતો આનંદઘને શ્રીશાં-
તિપરમેશ્વરને શાંતરસનું પ્રશ્ન કર્યું તેનાં હર્ષથી એ વચન છે ॥૧૩॥

શાંતિસ્વરૂપસંક્ષેપથી ॥ કહ્યોનિજપરસ્વરૂપે ॥
આગમમાંહેં વિસ્તરઘણો ॥ કહ્યોશાંતિજિનજી-
પરે ॥ શાંતિ ॥ ૧૪ ॥

અર્થ-આનંદઘન કહે છે અહો ભવ્યો ! એ સ્તવનમાં શાંતરસનું
સ્વરૂપ તે નિજરૂપે એટલે પોતાનું સ્વરૂપ તથા પરભવ્ય જીવોનું
સ્વરૂપ પ્રાપ્તિ કારણે યથાતથ્ય કથને સંક્ષેપથી સૂત્રે કરી
કહ્યો પણ અહો ભવ્યો ! જો તમે વિસ્તાર રુચી છો તો શાંતિ
જિનરોજે શાંતરસનું સ્વરૂપ સ્વભાષિત સિદ્ધાંતોને વિષે અત્યંત
વિસ્તારપેળ ભાષ્યો છે તિહાંથી અવધારણ કરજો ॥ ૧૪ ॥

શાંતિસ્વરૂપએમજાવસે ॥ ધરીશુદ્ધપ્રણિદ્ધાન-
રે ॥ આનંદઘનપદપામસે ॥ તેલેહેસેવહુમાનરે ॥
શાંતિ ॥ ૧૫ ॥

મુગતિતણાઅધિલાપીતપીયા ॥ જ્ઞાનનેધ્યાન-
અભ્યાસે ॥ વચરીકુંકાદ્દહુચિંતે ॥ નાસેઅ-
લવેપાસેહો ॥ કું ॥ ૩ ॥

અર્થ-માટે એ મન તે મહાદુષ્ટ નિર્દય છે કેમકે જે એક મો-
ક્ષનાજ અધિલાપી તપસ્યાના કરનાર તે મનને સાધવા માટે
જ્ઞાન ધ્યાનને અભ્યાસે એટલે આત્મસ્વરૂપ જાણવા માટે જ્ઞાન-
નો અભ્યાસ કરિ રહ્યા છે તથા પોતાનું સ્વરૂપ પ્રગટ કરવા માટે
ધ્યાન તે તદાકાર વૃત્તિયે સ્વરૂપ ચિંતવનાનો અભ્યાસ કરી રહ્યા
છે, એના મહામુતીઓને પણ એ મનરૂપ મહાદુષ્ટ યાત્રુ તે કોઈ
એવી રીતનું ચિંતે એટલે એવો કોઈ ઘાટનો વિચાર વિચારે જે અ-
લવે કે. સહજે નિપ્રયાસે એટલે કોઈ વિશેષ વિચારણારૂપ ઉ-
દ્યમ કરયા વિનાજ કર્મરૂપ પાસ ક્રે. જાલમાં નાસી આપે જેમ
પ્રશ્ન ચંદરાજ ઋષીને સાતસી નરકના દલિયાં બંધાવી દીધા તે
મજ એક આંખના ઉલારામાં કેવલ જ્ઞાનપણ ઉપજાવી દીધું ॥
માટે જિહાંસુધી મન ઠામ ન આવે તિહાં સુધી કદ ક્રિયા સર્વ
નિઃફલ જાણવી ॥ ૩ ॥

આગમઆગમધરનેહાર્યે ॥ નાધેકિણવિધિઆ-
કું ॥ કિહાંકણેજોહઠકરીહટકું ॥ તોવ્યાલત-
ણીપરેવાંકુંહો ॥ કું ॥ ૪ ॥

અર્થ-હાં કોઈ કહેસે જે જિહાંસુધી આગમની પ્રવૃત્તિ જાણી

ન હોય તિહાંસુધી મન દુઃસાધ્ય છે તેનું ઉત્તર જે આગમ જો
મનની સ્થિરતાનું કારણ હોય તો આગમના ધરનાર આગમ હા-
થમાંજ છે વ્હલી તેમાં મન દમન કરવું તેનુંજ અધિકાર વાંચી
રહ્યા છે તે ટાળે પણ સ્થિરતાથી હે પ્રશુ ! તારા ચરણકમલોમાં
કિર્ણવિધિ કે. કોઈ રીતે નાવે એટલે તમારા ચરણકમલમાં
લાવવાના જેટલા ચર્લ કરું તેટલા સર્વ પ્રયાસ નિઃફલ કરી આપે
કેમકે એ આંકું કે. વાંકું છે શરલ નથી વક્ર છે વિના રોક્ષ્યું
તો કદાચ રહિ પણ જાય પરંતુ રોક્ષ્યું તો રહેજ નહીં એમ કોઈ
પ્રકારે તમારા ચરણોથી ન વાજે એનું જોડને હું કિહાં કળે કે.
કોઈ સ્થાનકે એ મનને હઠ કરીને જો હટકું કે. હઠ કરું તો
જેમ સર્પનું ગમન તે છેડ કીધા વિનાજ વક્ર છે તો છેડ કરયા
પછી વક્રતાઈનું શું કેવું ! તેમ એ મનને પણ હટક્યું નહીં તિહાં
સુધી તો મળું અને જો હટક્યું સીજવ્યું તો તેવારે સર્પની
વક્રતાની પરે વાકું થઈને હે કુંથુ પરમેશ્વર મારું મન તુલ્લથી
વાજતું નથી એટલે મારા મનની પ્રકૃતિ તુલ્લથી મલતિ નથી ॥૪॥

જોઠગકહુંતોઠગતોનદેખું ॥ સાહુકારપ-

ણનાહી ॥ સર્વ માંહેંનેસહુથીઅલગું ॥

એઅચરિજમનમાંહીહો ॥ કું ॥ ૫ ॥

અર્થ-અહો પરમેશ્વર ! જો એ મનને ઠગાઈ કરતો દેખુંતોઠગ કહું
પણ એ તો પાંચેદ્રીને પ્રેરક છે માટે ઠગાઈના કારક તો દ્વંદ્વો છે

राजाविना बीजो कोइ पण जेले के० जीली शके नही एटले
एनी गतिनेरोकी शके नही एकाग्रतायें राखी शकें नही माटे
मारुं मन कोइ रीतें तमारी साथें तदाकार थातुं नथी ॥ ७ ॥

मनसाध्युंतेणेंसघलुंसाध्युं ॥ एहवातनहीखो-
टी ॥ एमकहेसाध्युंतेनवीमानुं ॥ एकहीवात-
ठेमोटीहो ॥ कुं० ॥ ८ ॥

अर्थ-माटे हे प्रभु, चंचलता मिटावीने एकाग्रतायें जे पुरुष
मनेने साध्युं के० वसिभूत करयुं ते पुरुष सर्व तप संयमादि
कार्य साध्युं एटले एक साथे सर्व साध्युं केमके साधननुं अंत
मननुं साधवुं छे तेथी जे प्राणीयें मन वस करयुं तेणे आत्मठकु-
राइनुं मूल सिद्ध करयुं ए वात के० ए कहाणी खोटी नथी निसं-
देह साची छे पण कोइ मारा जेवो महामूर्ख मायावी छतो
पोतानां मुखथी एम कहे के में मारुं मन साध्युं तेना कथा
वचन प्रतें मानुं नही प्रमाण न करुं कैमके में मनवश करयुं ए
वात मोटी छे वणी लांबी छे पण छोटी नथी ॥ ८ ॥

मनरुंदुराराध्यतेंवसआण्युं ॥ तेआगमथीम-
तिआणुं ॥ आनंदधनप्रभुमाहरुंआणो ॥ तो-
साचुंकरीजाणुंहो ॥ कुं० ॥ ९ ॥

अर्थ-माटे हे प्रभु दुःसाराध्य जे दुःखे करी साधवामां आवे
 एवं मन ते तमे वश करयुं ते मन वश करवानी वात आगम
 के० सिद्धांतोधी मारी बुद्धीने विषे आणुं एटले तमे जेम मन
 वश करयुं ते बुद्धी मारे सिद्धांतोधी छे पण प्रत्यक्ष नथी तो हे
 परमानंदना समूह एवा प्रभु के० सामर्थ्यवान कुंथु परमेश्वर
 मारो मन तुमथी वाजतुं नथी तेने एक तमारे विषे थिरतायें
 एकाग्रतायें प्रवृत्तावि द्यो तो साचो के० प्रत्यक्ष प्रमाणे करी जाणुं
 प्रमाण करुं एटले शब्द प्रमाणे तो ए वात प्रमाणज छे परंतु
 परमेश्वरे मन वस आण्युं ते प्रत्यक्ष प्रमाणे प्रमाण करुं ॥ ९ ॥
 इति कुंथु जिनस्तवन संपूर्ण ॥

॥ अथ श्री अरजिन स्तवन लिख्यते ॥

॥ राग परज तथा मारु ॥ रूपभनो वंसरयणायरु ए देशी ॥

धरमपरमअरनाथनो ॥ किमजाणुजगवंत-

रे ॥ स्वपरसमयसमजावियें ॥ महिमावंत-

महंतरे ॥ ध० ॥ १ ॥ एआकणी

अर्थ-ए गथानुं अर्थ अन्वय करी लाखियें छैयें अहो महंत
 के० महोटा महिमावंत एटले चोसठ इंद्र असंख्याता देवता
 चक्रवर्ति वासुदेव राजा शेठ सेनापति तथा अन्य पुरुषोनी कोडी
 तेणे करयो जय जय शब्द तेना उच्चारपूर्वक समवसरणनी म-
 होटी महिमा तद्वत् एवा अरनाथ परमेश्वर तमारो केवल ज्ञान

संबंधी जे परमोत्कृष्ट धर्म ते हुं केम जाणुं? शीरीतें ओलखुं? हे भग-
वंत, स्वसमय ते स्वरूपप्राप्ति समय एटले जे सिद्धांत प्रमाणे
प्रवर्ततां स्वरूप पामियें ते समजावियें के० मुझने समजावो तेम
एथी अन्य जे समय प्रमाणे प्रवृत्ततां स्वरूप सिद्धि न पामियें
ते पर समय कहियें ते पण मुझने समजावो ॥ १ ॥

शुद्धात्ममनुजवसदा ॥ स्वसमयएहविद्यास-
रे ॥ परवडीठाहमीजेहपडे ॥ तेपरसमयनिवा-
सरे ॥ ध० ॥ २ ॥

अर्थ—इवे परमेश्वर उत्तर कहे छे हे आनंदधन, शुद्ध निर्मल
स्वरूपवंत निरूपाधिक एवा आत्मतत्त्वनुं सदा के निरंतर स्वरू-
पतावंत स्वरूपनुं प्रत्यक्ष करवुं ते अनुभव कहियें, एटले जेथकी
शुद्धात्मनुं तात्कालिक ज्ञान थाय ते स्वसमय के० मारो स्या-
द्वादसिद्धांतनो विलास के० विलसन ते ओलखाण जाणवी अने
ए शुद्धात्म अनुभवथी भिन्न यावत् मात्र कथन ते मारो समय
नही तेज कहे छे जे पर के० जे कथनमां शुद्धात्म अनुभवीपणुं
नथी एवुं जे बडी के० वट एटले तेचा कथननुं जेटलुं विस्तार छे
अथवा जे कथनमां शुद्धात्म अनुभव जेटलो विस्तारपणे कथन
नथी पण छाहडी जेह पडे एटले जे कथनमां आत्म अनुभवथी
विरुध कथननी छाया पडे छे एटले कोइक जैनमतनुंज कथन
कहि रहुं छे तेमां सवर्था तो पर समय नथी पण छाया मात्र छे

એટલે કોઈકનયે આત્મ અનુભવથી પર કથન છે તો કર્તા આ-
નંદધનનાં આશય પ્રમાણે તો તિહાં પણ પરમેશ્વરે પર સમયે કહું
પણ નિજ સમય નથી કહું રહસ્યાર્થે તે વિરુધ્ધ સમય કેં સિ-
દ્ધાંતનો નિવાસ કેં સ્થાનક છે એટલે શુદ્ધાત્મના અનુભવથી
કોરલાંડી તેજ પર સમય જાણવું. ॥ ૨ ॥

તારાનક્ષત્રગ્રહચંદની ॥ જ્યોતિર્દિનેસમજારે ॥

દર્શનજ્ઞાનચરણથકી ॥ શક્તિનિજાતમધાર-

રે ॥ ધ૦ ॥ ૩ ॥

અર્થ=ફરિ આનંદધન કહે છે અહો સ્વામિ શુદ્ધાત્માનુભવમાં
અને જ્ઞાનદર્શન ચારિત્રમાં ભેદ છે કિંજા અભેદ છે, હવે પરમે-
શ્વર દૃષ્ટાંત સહિત ઉત્તર કહે છે જેમ તારા નક્ષત્ર ગ્રહ ચંદ્રમાની
જ્યોતિ તે દિનેસ કેં સૂર્યને વિષે અંતર્ભૂત છે તેમજ દર્શન શબ્દ
કેવલ દર્શનની જ્યોતિ તથા કેવલ જ્ઞાનની જ્યોતિ અને ક્ષાયક
ચારિત્રની જ્યોતિ એ ત્રણે જ્યાતિ તે સર્વ પોતાના આત્માની અનં-
તર્વાર્યરૂપ જે શક્તિ સામર્થ્યતા તેથકી ધાર કેં અવધાર
એટલે આત્મશક્તિની જ્યોતિમાં જ્ઞાન દર્શન ચારિત્રની જ્યોતિ
અંતર્ભૂત છે ॥ ૩ ॥

જારીપીલોચીકણો ॥ કનકચ્ચનેકરંગરે ॥ પર્યા-

યદૃષ્ટીનદીજીયે ॥ એકજકનકચ્ચજંગરે ॥

ધ૦ ॥ ૪ ॥

॥ अथ श्रीमद्विजिनस्तवन प्रारंभः ॥

॥ राग काफि ॥ सेवक किम अवगणियें हो ए देशी ॥

सेवक किम अवगणियें हो ॥ मद्विजिन ॥ एह-
अब सोजा सारी ॥ अवर जेहने आदर अति दीए ॥

तेहने मूल निवारी हो ॥ मद्वि० १ ॥

अर्थ—अहो माह्वि परमेश्वर अव के० हवे कर्मने क्षय कर-
वाथी पासया जे केवलज्ञान केवलदर्शन तेनी सोभा सारी के०
रुडी प्रधान पामिने पोतानी साची सेवाना करनार चाकर तेनी
एवे ठाणे केम अवज्ञा करो छो एटले मारी अवज्ञा करवी योग्य
नथी अवर के० ताराथी बीजा जे मारा जेवा संसारी जीव
रागादि परिणतियें ग्रस्या छे, जेने आस्या दासी अत्यंत आहर
सत्कार आपे छे ते आस्या दासीने हे प्रभु तमें मूलथी के० जड-
थी निवारण करी छे रहस्यार्थें जडथी निर्लोभता किलिये करी
उखेडी नाखी छे दिक्षा लेताज आस्यानो त्याग करयो अने जे
चारें वारमें गुणठाणे चढया तेवारें मुक्ति प्राप्तिरूप आस्याने
पण निवारी ॥ १ ॥

ज्ञानसुरूप अनादितुमारुं ॥ तेलीधुंतुमेंताणी ॥

जुउअज्ञानदशारी सावी ॥ जातांकाणनआणी-

हो ॥ मद्वि० ॥ २ ॥

अर्थ—हे प्रभु, तमारुं अनादिकालनुं ज्ञानस्वरूप ते मोहयीं प्रगटी जे अज्ञान दशा तेथी आच्छादित हतु ते तुमें ताणीं लीधुं अने हे सुमति तुमे जुओ के० देखो अनादि कालनी खीरनीरवत् जे अज्ञान दशा नामे स्त्री ते मल्लिनाथ परमेश्वरने आत्मस्वरूपानुभवने असुहामणी लागी तेथी अप्रीतकारणी जाणीने तेने आत्मरूप घरथी जाता जाणी पण काण न आणी एटले एथी अनादि कालनुं घरवास हतुं ते घर छांडीने जेम उठीने मीध गया तेम जाय छे तो भले जाओ परंतु एथी भाषण करवुं एटली पण काण के० मर्याद न आणी ॥ २ ॥

निद्रासुपनजागरउजागरता ॥ तुरियअव-
स्थाआवी ॥ निद्रासुपनदशारीसाणी ॥ जा-
णीननाथमनावीहो ॥ मल्लि० ॥ ३॥

अर्थ—तेमज हे परमेश्वर भव्य अभव्य संसारी जीवोने विषे निद्रा तथा सुपन ए वे अवस्था पामियें तेमज भव्यने भव्यत्व-पणनो परिपाक काल तेरमें गुणठाणे थाय तिचारें ए वे अवस्थानो नास थाय अने जागृत अवस्था पामे तथा चउदमा गुणठाणानां अंतधी सिद्धने विषे उजागर अवस्था होय ए चार अवस्थामां हे प्रभु तमारें तुरिय के० चौथी उजागर अवस्था प्राप्त थइ ते जोइने निद्रादशामां गर्भित सुपन अवस्था तेणे जाण्युं जे अमोने प्रभुयें दूर वचन कथा विनाज अमारी प्रति-

पक्षणीओने मनावी माटे अमारो तीरस्कार थयो एम जाणीने
रीसाणी थकी आत्म घरथी जाती देखीने स्वरूपमां अंतराय
कारक जाणीने हे नाथ, तमे तेनी मनावी नही ॥ ३ ॥

समकेतसार्थेसगाड्कीधी ॥ सयरिवारसुंगाढी ॥

मिथ्यामतिअपराधणजाणी ॥ घरथीवाहिरका-
ढीहो ॥ मद्धिण ॥ ४ ॥

अर्थ-वली हे परमेश्वर तमे मिथ्यात्वथी उपरांठा थइने
उपशम विवेक संवरादिक परिवार सहित समकेत सार्थे सगाड ते
गाढी के ० अत्यंत निवडकरी तिवारे तंमे आत्मस्वरूपथी विरुध
प्रवर्तिका एवी मोहनीयनी पुत्री जे मिथ्यापति ते आत्मथी
मिलवानी वांछाने भांजी नाखनारी माटे अपराधी जाणीने हे
प्रभु, तमे तमारा आत्म घरथी वाहेर काढी मूकी पण सर्वथा
प्रकारें एनुं घरमां प्रवेसज नथी राख्युं ॥ ४ ॥

हास्यअरतिरतिशोकदुगढा ॥ नयपांमरकरसा-

ली ॥ नोकषायश्रेणीगजचढतां ॥ श्वानतणीग-

तिजाळीहो ॥ मद्धिण ॥ ५ ॥

अर्थ-तेमज हे प्रभु, नवनोकषायमां १ हास्य मोहनी २
अरति मोहनी ३ रति मोहनी ४ शोक मोहनी ५ दुगच्छा मोहनी
६ भय मोहनी तेनो कषायमाटे क्रोधादिक कषायनी अपेक्षायें

पामर के० रांक तथा संसाररूप खेतिनी वृधकारक माटे करसा
 के० खेती खेडानी आली के० पंक्ति ते क्रोधादिक कपायथी
 सदस माटे नोकपाय ते जेवारें तमे क्षपक श्रेणीरूप गज के०
 हाथीनी खारि करी तेवारें तेणे श्वान के० कुतरानी रीत ग्रहण
 करी जेम राजमार्गे हाथी चालतां हाथी उपर चडनारने कुतरा
 पोची शके नही परंतु हूहू तो करेज तेम परमेश्वर श्रेणी गजें
 आरूढ थया तिवारें गरज तो सरे नही पण हाऊथी तो हस्या-
 दिक छंए गया नही माटे कुतरानी परें हाऊ हाऊ करता रह्या ॥ ५ ॥

रागद्वेषविरतिनीपरिणति ॥ एचरणमोह-

नायोधा ॥ वीतरागपरिणतिपरणमता ॥ उ-

ठीनाठावोधाहो सद्धि० ॥ ६ ॥

अर्थ-वली रागदशा द्वेषदशा ए वे भवबीजना अंकूरना
 उत्पादक तेमज अविरति पणाने विषे तदाकारीपणे प्रवर्तवुं ए
 व्रणेनुं परिणमन ते चारित्र मोहनीयना योधा के० सुभट छे
 एटले चारित्रमां प्रवर्तता मुनीराजेने चारित्रथी पाडवाना योधा
 छे परंतु हे परमेश्वर, तमे जिवारें वीतरागपरिणतिने विषे परि-
 णमन के० तदाकारपणे थाता छतां एटले तमेने वीतराग पणा-
 मां एकाग्र वृत्तियें प्रवृत्तितानी दशा जोडने तेणे विचारयुं जे अ-
 मारी विरोधी वीतरागता ए घरमां आवी माटे आंइ अमो ठरियें
 नही एम विचारी बोद्धाबुध अवगमने जाणता छतां पोतानी
 मेलेंज उठाने नासी गया ए कार्य तमारो सहजे थयो ॥ ६ ॥

करनारा भोगोपभोगांतराय ए वे रोधकोनो नाश थयो ॥ ९ ॥

एअठारदूषणवरजिततनुं ॥ मुनिजनवंदे-
गाया ॥ अविरतिरूपकदोषनिरूपण ॥

निरदूषणमनजायाहो ॥ मद्धि० ॥ १० ॥

अर्थ-माटे हे परमेश्वर एम अठारे दोषनुं पूर्वे वर्णन करयुं
ए अठारे दोषना कर्त्ता दूषण छे तेथी तमारो तनुं के० असं.
ख्यात प्रदेशरूप आत्मपिंड रहित थयो तेथी तमे मुनीजनोना
वृंद के० समूहने गावा योग्य थया मुनीना वृंदोये तमोने स्तव्या
परंतु हे सुमति अविरतीथी एटले विरतिपणा रहितथी नथी
निवर्त्तवुं जेने तेतो दोषना निरूपण कथन छे एटले अठारे दूष-
णमां प्रवर्त्तवुं ते दोष तो सर्व जीव मात्रने केवाय पण प्रभुतो
ते अविरतादिक दूषणथी रहित थया माटे निर दूषणपणे मन
भाया के० मारा मनमां सुहाया ॥ १० ॥

इणविधपरखीमनविसरामी ॥ जिनवरगु-
णजेगावे ॥ दीनबंधुनीमहिरनजरथी ॥
आनंदघनपदपावेहो ॥ मद्धि० ॥ ११ ॥

अर्थ-माटे हे सुमति, जे स्वरूप ज्ञाता प्राणी ते ए पूर्वे अ-
ठार दोष वर्जवानी विधि के० रीत कही ते रीते मन विसरामी
के० मनने थिरता भावे प्रवर्त्तावीने जे अठार दूषणे रहित तेज
अरिहंत देवाधिदेव एवी परिक्षा करीने सामान्य केवलीओमां

प्रधान एवा जे मल्लि परमेश्वर तेना गुण ग्राम एटले स्तवना करे
 अथवा मनने विसरामना ग्राम एवा मल्लिजिनना गुण वर्णवीने
 जे प्राणी गावे ते मोह मल्ले हण्वा एवा निजस्वरूपे रहित संसा-
 रमां जन्मजरादिके खिन्न थयला एवा दीन प्राणीयोने धंधुं के०
 आतानी परे सहायना कारक एवा मल्लि परमेश्वरनी महिर के०
 कृपा संबंधी सीतल दृष्टीथी ते गुण गाता पुरुष अतिद्रायान-
 दनो ममूह एवा जे मुक्तिपद तेने निःसंदेहपणे पामे ॥ ११ ॥
 इति मल्लि जिनस्तवन संपूर्ण ॥

॥ अथश्रीमुनीसुव्रत जिनस्तवन लिख्यते ॥

॥ गग काफी ॥ आवा आम पधारो पूज्य ॥ ए देशी ॥

मुनीसुव्रतजिनरायएकमुऊवीनतिनिसुणो ॥

आतमतत्वक्युंजाण्युंजगतगुरु ॥ एहविचारमु-

ऊकहियो ॥ आतमतत्वजाण्याविणनिरमल-

चित्तसमाधिनचिहियो ॥ मुनी०१॥ एआंकणी

अर्थ- अहो मुनीसुव्रत जिनराज मुझ आनंदधननी एक
 आत्मतत्व संबंधनी चीनति के० प्रार्थना ते अतिशयपणे सांभलो
 हे त्रिजगद्गुरु आत्माने विसरयो जे आत्मधर्मरूप तत्व ते तमे
 केम जाण्यो एटले शी रीते निश्चै करयो एह के० ए आत्मतत्व
 तमे जे रीते जाण्यो तेनुं विचार अनुक्रम विध ते मुझे कृपा
 करीने कहेजो केमके आत्मवत्व जाण्या विना पुद्गलादिक जडथी

આત્માને ભિન્ન અવધારણ કરયા વિના કામ ક્રોધ લોભ મોહા-
દિકને વસેં તો મનની સમાધિ કે. સ્થિરતા સદ્ગે પામિયેં પરંતુ
અકામિ અક્રોધિં અમાનિ અમાર્ઝ અલોભિ અમોહી इत्यદિકને
વિષે નિર્મલ છતો ચિત્ત નિવૃત્તિ નિરોધ તદાકારેં સ્વસ્વરૂપને
વિષેજ પ્રવર્તન તે નવિલહિયો કે. ન પામ્યો માટે આત્મતત્ત્વ
જેમ જાણું તે ઉપદેશો ॥ ૧ ॥

કોઈ અવંધ આત્મતત્ત્વમાને ॥ કિરિયાકર-
તોદીસે ॥ ક્રિયાતણું ફલ કહો કુળનો ગવે ॥
ઈમ પૂઠયું ચિતરીસે ॥ મુની ૦ ॥ ૨ ॥

અર્થ—ઈહાં કોઈ કેશે જે સર્વ મતોમાં આત્મતત્ત્વનું ક-
થન છે તો પરમેશ્વરથીજ પુછવાનું શું કાર્ય? તેનો ઉત્તર જે એ
મુની સુવ્રત પ્રભુવિના જો વીજાને આત્મતત્ત્વનું નિરણય હોય તો
કોઈ શબ્દે શાંખાદિક મતવાલા તે અવંધપણે આત્મતત્ત્વમાને
છે વિગુણો ન વધ્યતે ન મુચ્યતે-એટલે આત્મા ત્રણે કાલેં કર્મ ન
બાંધે તો નિશ્ચે નયતો એમજ છે પરંતુ વ્યવહાર નયની અપેક્ષાએ
વેદાંતિ આત્માને અવંધ માને છે અને પોતેજ કામ ક્રોધાદિક
ઉપયોગે પ્રવર્તે છે તેને કહિયેં જે તું દુઃકર્મે બંધાણો છો તિવારેં
એમ ઉત્તર આપે જે માન્યા તો કર્મ બંધાણો અને આત્મસ્વભાવેં
નિર્મલ છે એવા વિચારિયેં તા આત્મા ન બંધાણું એવી રીતે વેદાંતિ
પ્રમુખ મુખથી કહેં અને ફરિ તેજ પ્રાણી ક્રિયા કરતો દીસે કે.

દેખાય છે માટે હે શુદ્ધ ચેતના મેં તેને ક્રિયામાં પ્રવર્તતું જોઈને
 ચિત્તરીસેં કે. મનની રીસેથી એટલે રીસના પરિણામે એમ પુછ્યું
 પ્રશ્ન કર્યું જે તમે આત્માને તો અબંધ માનો છો એટલે શુભાશુભ
 કરાણિયે શુભાશુભ કર્મ આત્મા નથી બાંધતો આત્મા આત્મ સ્વ-
 ભાવે નિર્મલ છે અબંધક છે તો મહાકષ્ટ કરીને શુભકરણી કરી
 તે ક્રિયાનું ફલ ભોક્તાપણે માનસો તો આત્મા અબંધક માનો છો
 તે તમારો પક્ષ છેદ્યો કેવાસે અને જો ક્રિયાનું ફલ આત્મા ન
 ભોગવે એમ કેહેસો તો ક્રિયા કરો છો તેનું ફલ કોણ ભોગ-
 વશે અને જો કરેલી ક્રિયાનું ફલ ભોગવવામાં ન આવે તો
 ક્રિયાનું કરતું અસિદ્ધ થયું તો હે શુદ્ધ ચેતના એવાને પુછવાથી
 હું આત્મતત્ત્વ કેમ પામું માટેજ પ્રશ્નને બીનતિ કરી પુછ્યું ॥ ૨ ॥

જનુચેતનએઆત્મએકજ ॥ થાવરજંગમસરિખો ॥

દુઃખસુખસંકરદૂષણઆવે ॥ ચિત્તવિચારીજોપ-

રિખો ॥ મુની ॥ ૩ ॥

અર્થ-વલી અદ્વૈત વાદીના ત્રણ પક્ષ છે ૧ અદ્વૈત દ્વૈતાદ્વૈત
 ૨ વિશિષ્ટાદ્વૈત ૩ વિશિષ્ટા દ્વૈતપક્ષી તે વિષ્ણુસ્વામિના ઉપાસની તો
 જહ ચેતન કે. જહ સંવંધિત ચેતન એ આત્મા એકજ છે એટલે
 યાવત્ માત્ર સર્વ શરીરધારિયોમાં એકાંસે પરમાત્મા વ્યાપિ રહ્યો
 છે એક સર્વ ગતો નિત્ય એ તેમનો મૂલ સિદ્ધાંત તેથી એકાંશ માટે
 જીવાત્મા કોઈકાલે પરમાત્માપણે નજ થાય ત્રણેકાલે એ જીવા-

त्मा सेवक परमात्मा स्वामि इत्यादिक केटलो लिखुं वली द्वैता-
 द्वैत पक्षी ते कथांचित् थावर जंगममां भेद माने छे ते वली वि-
 शिष्टाद्वैतने पुछे के पृथ्वी अप्प तेज वायु वनस्पति. पृथ्वीने अं-
 तर्भावी मानो छो तेथी थावर जंगममां जड संबंधीत चेतना
 एक छे अथवा कथंचितपणे भेद छे किंवा नथी तेवारे ते कहे
 जे थावर जंगम सरिखो एटले थावरमांने जंगममां अभेद छे
 तो हे शुद्ध चेतना में तेओने पुछयुं. जे तमे तमारो मत जे थाप्युं
 तेने चित्त विचारी जो परखो के० तमेज तमारा मनथी विचा-
 रीने परिक्षा करो एटले तमारा मतमां तमाराज केवाथी सुख
 दुःखसंबंधी संकरदुषण आवे के ० प्रवेश करे छे एटले सुख
 दुःखने परस्पर मांहोमांहे अत्यंत सर्वथा अभाविपणुं छे जे
 सुख ते दुःख न थाय अने दुःख ते सुख न थाय ते सुख दुःख-
 ने समान एक अधिकरण होय एटले सुखनो कर्त्तापण थावर
 जंगममयी जड चेतन अने दुःखनो कर्त्तापण थावर जंगममयी
 जड चेतन तेथी थावरनुं करेलुं सुखःदुख जंगममां प्रवेश थवुं
 जोइयें तेमज जंगमनुं करेलुं सुखदुःख थावरमां प्रवेश थवुं जो-
 इयें तो एम केवाथी संकर दुषण थावर जंगम थायः॥ ३ ॥

एककहेनित्यजआतमतत ॥ आतमदरशण-
 लीनो ॥ कृतविनाशअकृतागमदूषण ॥ नवीदे-
 खेमतहीणो ॥ मु० ॥४॥

अर्थ—वली कोइक अद्वैत वादी तेरा पंथी समे सारीया वासिष्ट

सार ग्रंथी एम कहे छे जे नित्य के० निश्चैथी आत्मा चार गति संबंधी हरेक भवने पाम्यो पण आत्मा पोताना स्वरूप दर्शनमां लीनो के० व्यापक छे एटले त्रणे कॉल आत्मा स्वरूप-दर्शने रहित नथी तेने में एम पुछ्युं जे आत्मा आत्मस्वरूपें लीन होय तो कृतविनाश के० साधवादिक करणीनुं कृत करवो तेनो विनास भाव दुपण ते तुं नवी देखे के० नथी देखतो शुं अने बीजो दुपण अकृतागम एटले अण कीधानुं आवंतुं न करयानुं प्राप्त थावुं एटले जो आत्मा स्वरूपदर्शनमां नित्य लीन मानो तो स्वरूपें लीन छतो आत्मा दुःकृतने तो नज बांधे अने प्राणीओने दुःकृत आगम थयो एटले पापनो उदय आव्यो ते अकृत दुःकृतनो आगमरूप दुपण तेने हे मतहीणा तमे नथी जोताशुं? एटले तमाराज शास्त्रोमां एवुं वाक्य छे जे कृतविना न भोक्तव्यं ते माटे कीधाविना भोगवहुं शुं ॥ ४ ॥

सुगतिमतिरागीकहेवादी ॥ क्षिणकएआ-
त्मजाणो ॥ बंधमोखसुखदुखनघटे ॥ एहवि-
चारमनआणो ॥ मुनी० ॥ ५ ॥

अर्थ-वली हे शुद्ध चेतना सुगत के० बौधमतना रागी प्राणी वादी के० बोधमतना शास्त्रनो पक्ष कर्त्ता एम कहे छे याचनमात्र आत्मा ते क्षणक्षणदीठ भिन्न भिन्न जाणो के० अवधारो एटले जगतमां आत्ममात्र तेमज अन्य पदार्थ मात्र सर्व क्षणिक छे जे

પ્રથમ ક્ષણે અવિચ્છિન્ન છે તેથી ત્રીજે ક્ષણે તે નથી એવો તેનો સિ-
દ્ધાંત છે તે વૌધવાદીને મેં કહ્યું જે આત્માને ક્ષણક્ષણ દીઠ જો
તમે ભિન્ન ભિન્ન ઠેરાવશો તો વંધ કે. શુભાશુભ કર્મ વંધને તે-
મજ મોક્ષ કે. કૃતકર્મના સ્વપાવવાને તથા સુકૃત કરે સુખના
ભોગવવાને ફરિર દુકૃત કરે દુઃખના ભોગવવાને એક પક્ષ ગ્રહણ
કરવાથી તો પૂર્વે કહ્યા ચારે પ્રકારોને એ આત્મા ન ઘટે કે. ન
સંભવે કેમકે જે વંધનનો કર્તા આત્મા ક્ષણે વંધ કરે અને તે
ક્ષણથી ત્રીજે ક્ષણે તો આત્મા ભિન્ન છે તેવારે વંધનો કર્તા આ-
ત્માપણ ભિન્ન ભોક્તા આત્મા પણ ભિન્ન એમ કર્તા કોઈક અને
ભોક્તા કોઈક એ રીતે અસંભવનો વિચાર મનમાં આણો કે.
લાવો માટે હે શુદ્ધ ચેતના જે પોતેજ આત્મતત્ત્વ પામ્યા યથી ને
ભૂલાજ ફરે છે તેઓથી પુછતા હું આત્મતત્ત્વ શું જાણું માટે પર-
મેશ્વરથી પુછું છું જે મારી વિનતી અવધારો અને મુજને આત્મ-
તત્ત્વની ઓલસાણ થાય તે રીતે કૃપા કરીને ખાલો ॥ ૫ ॥

ભૂતચતુષ્કવરજિતઆત્મતત્ત્વ ॥ સત્તાઅલગી-
નઘટે ॥ અંધશકટજોનજરનદેખે ॥ તોસુંકીજે-
શકટે ॥ મુની ॥ ૬ ॥

અર્થ—હે શુદ્ધ ચેતના વલી નાસ્તિક વાદી એમ કહે છે ૧
પૃથ્વી ૨ અપ ૩ તેજ ૪ વાયુ એ ભૂત ચતુષ્કવરજીને આત્મત-
ત્વની સત્તા કે. છતાપણું તે ન ઘટે એટલે એ ચાર ભૂતોથી અલ-

गी के० वेगली भिन्न आत्मतत्त्वनी सत्ता न घटे के० न संभवे
 अने जिहां ए चार भूत ह्ये तिहां शून्य आकाशपण ह्येजे
 तेथी ए चारनुं ग्रहण करी ए भूत चतुष्कमयी आत्म सत्ता म-
 दिरा दृष्टांते माने छे जेम मदिराना एकेका अंगमां छक शक्ति
 नथी सर्वांगने मिलापे छक शक्ति छे तेमज चारे भूतने मिलापे
 चैतन शक्ति छे परंतु हे नास्तिकवादी अंध के० जन्मांध प्राणी
 ते शकट के० गाडानुं महोटापणुं पहोलापणुं ते जो कोइवर
 पण नजर के० आंखे न देखे प्रत्यक्ष न करे तो महोटापण श-
 कट के० गाडाने सुंकीजे केमके गाडानुं मोटापणुं आंधलाने
 देखवारूप कार्यनो नो तो साधक नही तेवर महोटा गाडाने पण
 शुं करिये तेम तमनेपण गाडा जेटलो माटो दृष्टांत क्षदयरूप न-
 जरे न देखाय तेवर महोटो दृष्टांतपण शा कामनुं जेम कोइक
 प्राणी मरण पाय्यो तेना शरीरमां चारे भूतोमां प्रथम आत्म-
 सत्ता प्रगट थइ हती अने चारे भूतथी आत्म सत्ता अलगी
 नथी घटति तो आत्म सत्ता तेओने केम मूकी गइ माटे हे शुद्ध
 चेतना एवाथी आत्मतत्त्व केम ओलखाय ॥ ६ ॥

एमअनेकवादीमतविभ्रम ॥ संकटपन्नियोनल-
 हे ॥ चित्तसमाधतेमाटेपुहुं ॥ तुमविणततको-
 इनकहे ॥ मुनी० ॥ ७ ॥

अर्थ-एम जैनविना एकांत पक्षीआ यावन्मात्र मतवादीना

सिद्धांतोथी भिन्न भिन्न कथनना सांभलवाथी पाम्यो आत्मत-
त्वसंबंधी जे विभ्रम के विशेषपणे भरम तेज थयो संकट के०
महाकष्टरूप समुद्रमां पड्यो छतो भरममां डुब्यो छतो आत्मत-
त्वने न लहे के० न पामे परंतु हे शुद्ध चेतना अनेक मतवादी
ओना कथन तेना विभ्रमरूप संकटमां हुं नथी पड्यो तेथीज मारे
चित्तने समाधि छे एटले तेओना कह्या मुजवतो मारुं मन प्रवर्त्त-
तुं नथी ते माटेज परमेश्वरथी पुछुं के० प्रश्न करुं छुं जे हे प्रभु,
तुमविना अन्य कोइ नाम मात्र मतोना धारको जे थकी शुद्धा-
त्मतत्व पामियें एवुं कथन कोइ कहे नही ॥ ७ ॥

वलतुंजगगुरुष्णिपरेंजाषे ॥ पद्मपातसबढंफि ॥
रागद्वैशमोह पखवर्जित ॥ आत्मसुंदरढमं-
की ॥ मुनी० ॥ ८ ॥

अर्थ-हे शुद्धचेतना में प्रश्न पुछ्युं तेना वलतुं त्रिजगत गुरु-
मुनी सुव्रत स्वामीयें आ रीतें भाष्युं ते कहुं छुं जे प्राणी आत्म-
तत्व जाणवानी चाहना करे ते प्राणी एकांत पक्षीवाद सर्व छांडी
सर्वथा मूकीने राग द्वेष मोह अज्ञाननो पक्ष वर्जें ते प्राणी अ-
वश्य आत्मस्वरूप प्राप्तिथी रात्र दिवस सुतां जागतां उठतां
बैसतां खातां पीतां कार्यादिकमां प्रवर्त्त तो छे परंतु अंतर वृ-
त्तियें मननी प्रवर्त्ति आत्मस्वरूपमां प्रवृत्ति रहि छे ॥ ८ ॥

आतमध्यानकरेजोकोउ ॥ सोफिरइणमेंनावे ॥
 वागजालवीजुंसहुजाणे ॥ एहत्वचितचावे ॥
 मुनी० ॥ ए ॥

अर्थ-ए रीतें प्राणी ब्रह्मरंध्र मध्य आशन पूरीने आत्मामां
 लय लीन थइ तदाकार वृत्तियें शुद्धात्म स्वरूपनुं ध्यान करे ते
 प्राणी अनेक मतवादीओना विभ्रम ममत्वरूप जालमां फसे नही
 ते प्राणी एक आत्म स्वरूप कथनविना अन्य जे जप तप पूजा
 नियमादिक कथन मात्रने वागजाल के० वचननुं जाल आत्मोने
 फसवानुं फंद जाणे ए निश्चें आत्मस्वरूपनुं तत्व ते पोताना
 चित्तेविषे चावे के० चितवे ॥ ९ ॥

जेणेविवेकधरीएपखग्रहियें ॥ तेततज्ञानीक
 हियें ॥ श्रीमुनीसुव्रतकृपाकरोतो ॥ आनंदध-
 नपदलहियें मुनी० ॥ १० ॥

अर्थ-माटे जे विवेकनो धारवावालो विवेकवंत प्राणी ते आ-
 त्मध्यानसंबंधीत पक्षने ग्रहण करियें ते प्राणीने तत्वज्ञानी आ-
 त्मतत्त्वनो वेत्ता कहियें माटे श्री के० सिद्ध संपदाना धारक एवा
 अहो मुनीसुव्रत जिन कृपा करो एटले आत्मतत्त्वनी ओलखाण
 करावो तो अनादि कालनुं एटले गमाव्युं चिंतामाणि सरिखु एवुं
 परमानंदनु सधनपद अर्थात् मुक्तिपद ते लहियें के० पामियें
 ॥ १० ॥ इति श्री मुनीसुव्रत जिनस्तवन समाप्तः ॥

॥ अथ श्री नमि जिनस्तवन लिख्यते ॥

॥ राग आस्याओरी ॥ धनधन संप्रतिसाचो राजा ए देशी ॥

षट्दरसणजिनअंगगणीजे ॥ न्यासषरंगजो-

साधेरे ॥ नमिजिनवरनाचरणउपासक ॥ षट-

दरशनआराधेरे ॥ षट० ॥ १ ॥ ए आंकणी

अर्थ-हे शुद्ध चेतना पूर्व स्तवनायें परुपित छए दर्शन ते जिन के० परमेश्वरना अंग भणिजे एटले परमेश्वर पोतें ए छए अंगोना धारक छे केमके एक जैन दर्शन बिना बीजा पांचे दर्शन एकेक नयना अपेक्षी छे मोटे अन्य अंग कहा अने जैन सप्तनयाश्रीत माटे उत्तमांग कहुं परंतु कर्त्ताना आशय ए छे जे ए अंगोने च्छेदे ते जिनेश्वरना उच्छेदक जाणवो केमके जिनेश्वरना अंग छे माटे. इहां कोइ पुछे जे एगंते होय मिच्छत्तं ए केम कहुं परंतु जे जे मतानाधारकोथी जैनी स्थल करतो जे जे मताने ए स्तवनामां जे जे अंग ठेराव्या ते ते जिनेश्वरना अंग बतावे परंतु तेओने सर्वथा असत्य कहे नही केमके कर्त्तायें षट्दर्शन जिन अंग भणिजें एवुं पाठ कहुं पण दर्शन एवुं न कहुं माटे परंतु छ ए दर्शन ते हे शुद्ध चेतना तुझने समाराधन करी निरममत्वी सम परिणामि छतो षडंग के० ए स्तवनमां जेम छए मताने छए अंगोनुं न्यास के० स्थापन कर्यु छे ते रीतें जो कोइ प्राणी साधे तो सिद्ध करे ते कोण सिद्ध करे जे नमि परमेश्वर-

ના ચરણોપાસકી ઇટલે ચારિત્રની મેવાના કરનાર નિરમમત્વી નિરઅંકારી પુરુષો તે જે રીતે એ સ્તવનમાં પરમેશ્વરના અંગ ઉપર છાદર્શન થાપ્યા તેવીજ રચનાયે આરાધે કે. સાધના કરી શકે કર્તાનો આશય તો એમ જણાય છે જે માત્ર દર્શની છે તે સર્વ એકેક નયાશ્રીત છે તેમને તે તે નયે સત્ય કહે પરંતુ જે નયના વચનથી તેમનો પક્ષ ઉચ્છાપે તેવો વચન જિહાં શુદ્ધી અન્ય દર્શની જૈન દર્શન ઉચ્છાપક વચન ન કહે તિહાં સુધી જૈની પણ તેને દુષવતો વચન નજ કહે કેમકે એ પણ પરમેશ્વરના અંગ છે તે માટે ॥ ૧ ॥

જિનસુરપાદપપાયવચ્ચાણું ॥ સાંખ્યજોગદોય-
જેદેરે ॥ આત્મસત્તાવિવરણકરતા ॥ લહો-
દુગચ્ચંગચ્ચરેદેરે ॥ પટ ॥ ૨ ॥

અર્થ—હવે છાદ મતોમાં જે જે મત પરમેશ્વરનું જે જે અંગ છે તે તે કહિ વતાવે છે એક સાંખ્ય અને વીજો જોગ કે. નૈયાયિક એ વે દર્શન તે નમિ પરમેશ્વરના સુરપાદપ કે. કલ્પવૃક્ષ સમાન ઓપમા છે જેને એવા પાય કે. ચરણ વચ્ચાણું કે. વ્યાખ્યાન કરું કેમકે જેમ શરીરનું મંડાણ પગોથી તેમ જીવ માત્રનું મંડાણ સત્તાથકી છે તેમ એ વે દર્શન પણ આત્મસત્તાનું વિવેચન કરવા-વાલા છે જેમ સાંખ્ય દર્શન કહે છે આત્મ માત્ર પુષ્કર પત્ર વન્નિ-રૂપ લેપ પ્રકૃતિઃ કર્ત્રી તેહને મુસ, આગલ વિકૃતિ ઇત્યાદિક

કથન ઘણું છે પરંતુ આત્મસત્તાનું વિવેચન છે તેમજ નૈયાયિક પણ આત્મા માત્રમાં સત્તા તો એકજ માને પરંતુ એક જીવાત્મા બીજો પરમાત્મા એમ આત્માની બે જાત માને તેમાં જીવાત્મા તે માત્ર કાર્યનું કારણ ભૂત માને અને ક-ર્તા પરમાત્માને માને એરીતેં હે શુદ્ધ ચેતના જેમ સત્તા સર્વનું મૂલ તેમ અંગોનું મૂલ પાદ માટે એ બે દર્શન તે પરમેશ્વરના દુગ અંગ કે. બે ચરણા તે અસ્ત્રેદ કે. પ્રસન્ન ચિ-ત છતાં લહો કે. જાણો એ દર્શનોનું વિશેષ સ્વરૂપ ષડ્દર્શન સમુચ્ચય પ્રમુખ ગ્રંથોથી જાણવું ॥ ૨ ॥

જ્ઞેદઞ્ચજ્ઞેદસુગતમીમાંસક ॥ જિનવરદોયકર-
જારીરે ॥ લોકાલોકઞ્ચલંબજજિયેં ॥ ગુરુગ-
મથીઞ્ચવધારીરે ॥ ષટ્ ॥ ૩ ॥

અર્થ-વલી સુગત, કે. બૌદ્ધ દર્શન અને મીમાંસક દર્શન તેમાં બૌદ્ધ દર્શનતો ક્ષણે ક્ષણે વસ્તુને ભેદ કે. ભિન્ન માને અને મીમાંસક તે નિત્ય આત્મા અક-ર્તા છે તેથી ત્રણે કાલે સ્વરૂપે અભેદ છે ઉક્તંચ એક એવ હી ભૂતાત્મા ભૂતે ભૂતે વ્યવથિતઃ એકથા પ્રહુથા ચૈવ દૃશ્યતે જલ ચંદ્રવત્ ॥ ૧ ॥ પુનઃ એકઃ સર્વ ગતો નિત્ય પુનઃ વેદેવિ ગુણો ન વધ્યતે ન મુચ્યતે માટે એ બે દર્શન તે જિનવર કે. પરમેશ્વરના દોય કર કે. બે હાથ છે ભારી કે. ગંભીરાશયપણે સમજવા કઠિણ માટે ગુરુગમ કે. ગુરુયેં વતા વ્યો જે રેચક કુંભક પૂરકસંબંધી પ્રવર્તન તેથી પ્રથમ તો લોક શબ્દે બ્રહ્મરંધ્રથી અવશેષ હેઠલ રહ્યું જે શરીર તેને ભૂગોલ

સંજ્ઞા છે તે માટે લોક કહું તેને અવલંબન કે० આત્માને આશ્ર-
યણ કરીને એ વે દર્શન રૂપ જે પરમેશ્વરના વે હાથ તેને અવ-
ધારિ કે० નિર્ણય કરીને ભજિયેં કે० ધ્યાઈયે તેમજ અલોક
કે० શુન્ય માટે સ્વગોલ સંજ્ઞા તે બ્રહ્મરંધ્રન છે તેથી અલોક શબ્દે
બ્રહ્મરંધ્રને વિષે આત્માને આશ્રય કરીને એ વે દર્શનરૂપ વે હાથ-
ને નિર્ણય કરીને ભજીયેં ધ્યાન કરિયેં.

દૃષ્ટલે એ વે દર્શનમાં બૌદ્ધ દર્શન તે જે વિદ્યમાન તે ક્ષણે
ક્ષણે ભિન્ન ભિન્ન છે એ તેમનો સિદ્ધાંત છે તો જો આત્મા પ્રમુખ-
ને વ્યવહાર નયથી પર્યાયાંતરે કાલથી અવધારિયેં તો ક્ષણ ક્ષણ
દીઠ ભિન્ન ભિન્ન છે અને મીમાંસક તે વસ્તુને અભેદ માને છે તે
જેમ આપણે નિશ્ચેનયની અપેક્ષાએ આત્મા પ્રમુખ સર્વ વસ્તુ પોત-
પોતાના ધર્મ લક્ષણથી ત્રણે કાલે અભેદ માનીયેં હૈયેં તેથી
આત્મા પણ સ્વસ્વરૂપ લક્ષણ ધર્મે ત્રણે કાલે અભેદ સહીત છે
એ રીતે એ વે દર્શન તે વ્યવહાર તથા નિશ્ચે નયના અપેક્ષીક છે
અને પરમેશ્વરનું પ્રવર્તન પણ નિશ્ચે તથા વ્યવહારથી છે માટે
બૌદ્ધ દર્શનનું વ્યવહારે પ્રવર્તન તે પરમેશ્વરનું વામકર છે અને
મીમાંસકનું નિશ્ચે પ્રવર્તન તે પરમેશ્વરનું દક્ષણ કર કહું એ આ-
શ્રય સમજવામાં કઠીન છે માટે ગંભીર કહું એ રીતે પરમેશ્વરના
ચાર અંગ વર્ણવ્યા ॥ ૩ ॥

લોકાયતિકકૂષજિનવરની ॥ અંશવિચારીજો-
કીજેરે ॥ તત્ત્વવિચારસુધારસધારા ॥ ગુરુગમ-
વિણકેમપીજેરે ॥ ષટ ૦ ॥ ૪ ॥

અર્થ-વલી નમિ પરમેશ્વરની કૂષિ કે૦ પેટ તે નાસ્તિકવાદી
લોકાયતિક કે૦ ચારવાક દર્શન છે એટલે જીવ પુણ્ય પાપ ગત્યા-
ગતિ કાંઈ નથી એ નાસ્તિક શૂન્યવાદીનું મત છે તે સર્વાસે તો
પરમેશ્વરનો પેટ નથી પણ અંસ વિચારીજો કીજે કે૦ એક અંસે
વિચારી જોઈયે તો પરમેશ્વરની કૂંચ છે કેમકે તે નાસ્તિક શૂન્ય-
વાદી છે તેમ પરમેશ્વરની કૂંચ પણ શૂન્ય માટે એક અંસે નાસ્તિક
પરમેશ્વરની કૂંચ કહી પરંતુ તત્ત્વ વિચારે વિચારી જોઈયે તો
એ સર્વ દર્શન વાળીથી વર્ણવ્યા તે વાળી કૂંચથી ઉપની માટે
એ કૂંચ તે પાંચે અંગનું સ્વજાનું છે એ કૂંચથી પાંચે દર્શનની ઉ-
ત્પત્તિ છે માટે સુધારસ ધારા કે૦ અમૃતરૂપ રસનું પ્રવાહ છે
તેથી એ સર્વાંગોની ધારા કે૦ પ્રવાહનું મિલાપકરીને પીજે કે૦
રસ આસ્વાદન કરિયે તે નિરમમત્વી ગુરુનો બતાવ્યો જે માર્ગ તે
વિના સર્વાંગદર્શનનું મિલાપરૂપ તત્ત્વનું વિચાર તદ્રુપ સુધારસની
ધારા શી રીતે પાન કરી શકીયે મમત્વરૂપ દુર્જન તે પાનકરતાં
ઢોલી આપે એ રીતે પાંચ અંગ વર્ણવ્યા ॥ ૪ ॥

જૈનજિનેશ્વરવરુત્તમઅંગ ॥ અંતરંગ બહિરંગેરે ॥

અક્ષરન્યાસધરાઆધારક ॥ આરાધેધરીસંગેરે ॥

ષટ ૦ ॥ ૫ ॥

अर्थ-वली जैनदर्शन ते नमि परमेश्वरनुं वर के० प्रधान सर्व अंगोमां शिरोमणी उत्तमांगते मस्तक छे केमके अंतरंगे जैनदर्शनना अभावे स्वस्वरूप प्राप्ति न थाय न थासे अने बाह्यांगे जोड़्ये तो पण ए जैन दर्शन सर्वासी छे केमके ए दर्शननुं कथन सर्वनयापेक्षीक छे ते माटे अंतरंगे बाह्यांगे पण उत्तम अंगज छे परंतु जे प्राणी निरममत्वी छतो अक्षर न्यास के० एकेक अक्षरनुं स्थापन एटले ए अक्षर पहेलुं ए बीजुं तेनी घरा के० भूमिका स्थानक एटले ए पेहेला अक्षरने रहेवानुं स्थानक ए बीजा अक्षरने रहेवानुं स्थानक ते एकेक अक्षरनो आधारक के० आधारभूत एटले आश्रय करीने रह्युं जे अर्थ ते अर्थने संगे घरी के० साथे करीने जे सर्वासी जैनदर्शनने आराधे के० आराधन करे एटले एक अक्षर मात्रनुं उच्छेदन करवुं ते तो वेगलुं रह्युं पण अक्षर आगल पाछल पण न कहेवुं एवो जैन-दर्शननुं आराधन करे ए छ दर्शन परमेश्वरना छ अंग छे ते वर्णव्या ॥ ५ ॥

जिनवरमांसघलादरिशणठे ॥ दर्शनेजिनव-
रजजनारे ॥ सागरमासघलीतटनीसही ॥
तटनीमांसागरजजनारे ॥ षट् ॥ ६ ॥

अर्थ-ए रीते नमि परमेश्वरमां सर्व दर्शन छे ते माटे ए छए दर्शन परमेश्वरना अंग छे पण एकेका दर्शनने विषे सर्वांग सत्ता

न पामियें एटले सर्व दर्शनोमां सर्वासैं जैनदर्शन न पामियें
तेनी भजना छे केमके एक अंगे पामियें पण सर्वांगें न पामियें
जेम समुद्रमां यावत् मात्र तटनी के० नदीओ ते सही के० निश्चै-
थी पामियें पण नदिओमां समुद्रनी भजना जाणवी एटले जे
नदी समुद्रमां भलि तेमां समुद्रनी वेलनुं पाणी आवे एम नदी-
ओमां समुद्र ते एकदेशें संभवे छे ते रीतें समुद्रोपम जिनवरना
ए छए दर्शन ते अंग कहियें ॥ ६ ॥

जिनस्वरूपथइजिनआराधे ॥ तेसहीजिनवर
होवेरे ॥ चृंगीईलीकानेचटकावे ॥ तेचृंगीजग-
जोवेरे ॥ षट० ॥ ७ ॥

ए रीते सर्व दर्शनोनुं एकज भावरूप जिनेश्वर देवनुं
स्वरूप के० आकार ते आकारें पोतें थइने तदाकार वृत्तियें
परमेश्वरनुं आराधन करे ध्यान धरे ते प्राणी सही के० निश्चैथी
जिनवर शब्दें केवल नाणदंसणी थाय जेम भृंगी के० भमरी ते
उष्णकालमां मदे आवे ते मदनी उन्मत्तताथी एकतो चंचलता
वधे बीजो पोताना कांटांमां पण विष वधे पछे काली अथवा
पीली भीजेली माटीमां पोतें लवमूकी गोलीवालीने एकेक गोली
लावी घर बांधी तेमां पोतें ईलीका जे लट तेने कांटाथी चटकु
देइ ते लटने घरमां मूकी फरी एक गोलीयें ते घरनुं मोडुं ढांकीने
सत्तरमें दीवस चटकाथी ते घरनुं मुख खोलतां जे लट ते भमरी
थयी उडी जाय ते लटथी भमरी थइने जगत् देखे तेम जिन-

स्वरूपें थडने जिनने आराधवुं तेज थयुं पोते लटरूप आत्माने
चट्कूं पछे निजस्वरूपमां परिणमवुं ते घरमां रहेवुं अने ते घर-
मांज लंटनु भमरी थयी जावुं तेमज निजस्वरूप रूप घरमां
जिनस्वरूपनी प्राप्ति थाय पछे त्रणे जगत जोते छते सिद्धमां
गमन ते उंडी जावुं थाय ॥ ७ ॥

चूरणजाप्यसूत्रनिर्युक्ति ॥ वृत्तिपरंपरअनुज-
वरे ॥ समय पुरुपनाअंगकह्याए ॥ जेठेदेतेदुर-
जवरे ॥ षट्ठ ॥ ८ ॥

अर्थ-अहो मारी शुद्ध श्रद्धा परमेश्वरनुं उत्तमांगरूप जैननुं
संबंधित समय पुरुष तेनां छ अंग छे १ पूर्वधरकृत छुटक पदनी
व्याख्या ते चूर्णि २ भाष्य ते सूत्रोक्तार्थ ३ सूत्रते गणधरादिकृत
सूत्रवचनमात्र ४ पूर्वधारीकृत निर्युक्ति वचन ५ वृत्ति ते टीका
निरंतर व्याख्या ६ परंपर अनुभव ते गुरुसंप्रदायथी अनुभव
के यथार्थ स्मृतिथी िन्न तात्कालिक ज्ञान ए रीतें समय के
सिद्धांतरूप पुरुषत्व धर्मवंतना ए पूर्वोक्त चूर्ण भाष्यादि छ अं-
ग छे तेने जे प्राणी परभवना बीकने अवगणी निर्भय थको
उच्छेदीने ममत्वरूपरसें हीनाधिक भाषे ते प्राणी दूरबुद्धि अ-
थवा दुरभव के० दुष्ट भवगामि जाणवो ॥ ८ ॥

मुद्रावीजधारणाअक्षर ॥ न्यासअरथविनयागें-
रे ॥ जेध्यावे तेनविवंचीजे ॥ क्रियाअवंचक-
जागेंरे ॥ षट्ठ ॥ ९ ॥

અર્થ-મુદ્રા વીજધારણા અક્ષર ન્યાસ એ વધાં ધ્યાનનાં અંગ છે અને અર્થ કે. એ મુદ્રા વીજધારણાદિકનું તાત્પર્યાર્થે રહસ્ય તેનો વિ કે. વિશેષપણો નિયોગી કે. વિધિ સંપેષી વિધિનો જ્ઞાતા એ ધ્યાનના અંગોનો રહસ્ય તે મુજ્જને તો આંડ માસતું નથી અને કર્તાર્યે તો આગલ જે ધ્યાવે એવું પદ ગુથ્યું તેથી દેખાતું ધ્યાન-નુંજ કથન છે પરંતુ મુજ્જને ન માસ્યો કર્તાર્યું આશયકર્તા જાણે માટે જે ગ્રાણી સમઉપશમી નિરમમત્વી છતો એ પૂર્વોક્ત મુદ્રાવીજધારણાદિકે એ સ્તવનાની ઉક્તિવિધે ધ્યાવે એટલે એકાય ચિત્તે તદાકાર તદ્રુપ તન્નમયી તલ્લેસી તદાભિલાષી છતો ધ્યાન કરે વિષય વિષયી અભિન્નપણે માસે એવો થયો તો તે ગ્રાણીનો આત્મસ્વરૂપરૂપ ચિંતામણી રત્ન તે રાગાદિકે અથવા દુષ્ટ મત મમત્વી ઠગોથી ન વંજિજે કે. ઠગ્યા જાય નહીં તે ગ્રાણી અવંચક ક્રિયાનો ભોગી થાય એટલે જે શુદ્ધ સરલ સ્વભાવિક કરણીનું ભોગી થાય તે માયાવી વચનોથી ઠગાય નહીં હાં કોઈક પ્રતમાં જે ધ્યાવેને ઠેકાણે જે સાધે એવું પાઠ છે તેનો અર્થ મુદ્રા વીજધારણાદિકે જે સમય પુરુષને સાધે તે ક્રિયા અવંચકનો ભોગી હોય એ પદનું રહસ્ય કર્તા જાણે મુજ્જને તો ન માસ્યો ॥ ૯ ॥

શ્રુતચ્રનુસારવિચારીબોલું ॥ સુગુરુતથાવિધી-
નમિલેરે ॥ કિરિયાકરીનવિસાધિસકીયે ॥
એવિષવાદચિત્તસઘલેરે ॥ ષટ્ ॥ ૧૦ ॥

અર્થ-હવે હે શુદ્ધ ચેતના એ કાલે જે પ્રવર્તેને મારો કાલ-
ક્ષેપ થાય છે તેમ તુફાને કહું છું તે સાંભલ એ જૈનદર્શનનું શ્રુત
કે• સિદ્ધાંતનું નૈગમાદિક નયાનુજાયી કથન છે તે વચન વર્ગ-
ણાંયેં કહેતાં છતાં કિહાંનું કિહાં નિસરી જાય માટે અનુસાર કે•
તે પાઠને નજર આગલ રાખી અર્થ કર્તો વિચારી વિચારી બોલુ
પરંતુ સિદ્ધાંતમાં યથાવિધ ગુરુનું લક્ષણ કરચું છે જે વિશુદ્ધ શ્ર-
દ્ધાવંત જ્ઞાની આત્માર્થિ પરોપકારી નિરમાયી નિરમમત્વી કથનાં
કરણી સમ સમનયાનુજાયી જિનપ્રવચનવિશુદ્ધભાષી તથા વિધ
કે• તેવો સોભન ગુરુની યોગવાદ મુજ્જને ન મિલે તેથી
સૂત્ર મર્યાદાયેં વિચારીને બોલું તો શું થયું પરંતુ તે મર્યાદામાં ર-
હીને સાધુ સંબંધી ક્રિયા કરી પ્રવર્તતાને ઉદય આવ્યું જે સાધુ
પણું તે નવિ સાધી સકીયે કે• સિદ્ધ કરી ન શકીયે. કેમકે
શ્રુતમર્યાદાયેં પળ ચારિત્ર સાધત્રી અતિ કઠિન છે માટે એ એક
અને થીજો તથાવિધ ગુરુની યોગવાદ ન મિલે તેથી તેથી
ક્રિયા ન કરી શકું માટે છતાં ભેષ ધારી છું તો પણ કોઈ પુછે
તું કોણ છો તિથારેં મહાહીન વચને પોતાનાં મુલ્કથી કહું જે હું
જૈનનો જંદો છું તેથી સમસ્ત ચિત્તનેવિષે પ્રદેશેં પ્રદેશેં વિપવાદ
કે• ઉદાસીનતા લાગી રહી છે ॥ ૧૦ ॥

તેમાટેજાકરજોમી ॥ જિનવરઆગલકહીયેંરે ॥
સમયચરણસેવાશુરૂદેજો ॥ જેમઆનંદધનલહી-
યેંરે ॥ પટ૦ ॥ ૧૧ ॥

अर्थ—माटे हे शुद्धचेतना तुं तथा हुं अने त्रीजी शुद्ध श्रद्धा
आपणे त्रणे परमेश्वर आगल बे हाथ जोडी उभा थका कहियें
जे हे परमेश्वर तमारो भाषित समय के० सिद्धांत संबंधि शुद्ध
चारित्र तेनी सेवा के० सेववुं प्रवर्तवुं ते देजो जेम अमे पण
आनंदना समूह लहियें के० पामियें अथवा हे परमेश्वर मारे
चरमावर्तन चरमकरण भवपरिणातिना परिपाक समयें शुद्ध
आगमोक्त चारित्रनी सेवा देजो अथवा चरमावर्तनादिक कालें
शुद्ध आगमोक्त तमारा चरणकमलनी सेवा देजो जेम आनंद-
वन पद पामियें ॥ ११ ॥ इति श्रीनमि जिनस्तवन संपूर्ण ॥

॥ अथ श्रीनेमनाथ जिनस्तवन लिख्यते ॥

॥ राग मारुणी ॥ धणराढोला ए देशी ॥

अष्टत्रयंतरवावहीरे ॥ तुंमुऊआतमराम ॥
मनरावाला मुगतिस्त्रीसुंआपणेरे ॥ सगपणको-
इनकाम ॥ म० ॥ १ ॥

घरआवोहोवालिमघरआवो ॥ मारीआस्या-
नाविसराम ॥ म० ॥ रथफेरोहोसाजनरथफे-
रो ॥ साजनमारामनोरथसाध ॥ म० ॥ २ ॥

अर्थ—नेम परमेश्वर राजेमतिनुं पाणिग्रहण करवा माटे तो-
रणे आव्या तिहां मृग तीतरादिक पशुने सभय देखी अभय बु-

द्वीयें सारथीने कही रथ पाछो फेराव्यो ते समयनुं राजेमतिजीनुं
वचन नेम परमेश्वरथी छे अहो परमेश्वर आठ भवमां एके भ-
वनेविषे अवल्लभ नहीं पण भवभवनेविषे प्रीति पात्र हुं ते माटे
तुं मारा आत्मानेविषे रमी रह्यो छो एटले मारा दीलकमलनी
पांखडी पांखडी दीठ तुं रमि रह्यो छो वसी रह्यो छो ते माटे
मनना वल्लभ छो प्यारा छो माटे हे स्वामि मुक्ति स्त्री साथें
आपणो स्त्री भर्तारनो सगपण संबंध करवानुं कोइ काम नहीं
केमके मुक्ति स्त्री तो रूपी रहित छे अने हुं राजा कुमरी शोभन
रूपा एवी स्त्री रत्न छ्तां रूपरहित मुक्ति स्त्रीथी संबंध करवानुं
शुं काम अथवा मारा उपर मुक्ति स्त्रीने लावशो तेवारें ते स्त्री
मारी शोक थसे अने स्त्रीने तो शोकना दुःख जेवुं मरण पण नहीं
तेथी तमारे मारे परम प्रीति छे तेनुं नास करवुं होय तो तमें
बीजी स्त्री लावो ॥ १ ॥ माटे अहो बालेसर उग्रसेनजीना घ-
रनेविषे आयां इहां अत्यंत रागे रंजीत चित्तथी विकल चित्त
शुन्य हृदय थइ गइ थकी राजेमती कहे छे के मारी आस्याना
विशराम के० धाम तमे छो केमके मारे आधारें मारी आस्या
आधेयपणे रहि छे तेथी हे मनबालेसरी विलंब म करो मारी
आस्यारूप बेल घुटी तो फरी संघासे नहीं तेथी हे साजन रथने
पाछो बालो अने मारा मनना मनोरथ पुरा करो केमके तमारा
रथने मारा मनोरथ जेवुं साथ फरि मलसे नहीं ॥ २ ॥

નારીપલ્લોસ્થોનેહલોરે ॥ સાચકહેજગનાથ ॥

મ૦ ॥ ઇશ્વરચ્ચરધંગેધરીરે ॥ તુંમુઝજાલેનહાથ

॥ ૩ ॥

અર્થ-નારી વિનાસ્યો સ્નેહ યદ્યપિ સ્નેહતું વાસ હૃદયાંતર વર્તિ છે પરંતુ નારી સ્નેહ લતા છે સ્નેહરૂપ ફલની પ્રાપ્તિ છે માટે નારી તે જ્ઞાતાત્ મૂર્તિવંત સ્નેહજ છે તેથી અહો નાથ જગતવાસી જીવ તે નારી વિના નેહ ન કહે તે સાચું કહે છે જો કદાચિત્ નારીવિનાજ સ્નેહ થતું હોય તો મહાદેવ સૃષ્ટી સંહાર કર્તા કહેવાય તેણે પોતાના અર્ધાંગમાં પાર્વતી નારીને કેમ ધારી લીધી ન કરવા યોગ્ય કાર્ય કર્યું તમને તો તેમ કરવું નથી પણ સગાઈ કરીને પાણિગ્રહણ તો સર્વ જગત કરે છે અને તમે મુઝને હાથે નહીં જાલો કરપીડન તો કરો ॥ ૩ ॥

પશુજનનીકરુણાકરીને ॥ આણીહૃદયવિચાર-

॥ મ૦ ॥ માણસનીકરુણાનહીરે ॥ એકુળધ-

રચ્ચાચાર ॥ મ૦ ॥ ૪ ॥

અર્થ-હે પ્રશ્ન તમે પશુજનની કરુણાનો વિચાર હૃદયમાં આણ્યો જે એટલા પશુઓનો સંહાર થશે માટે ધિકાર પડો મારા પરણવાને તો એવા અવિવેકી પ્રાણીઓની દયા કરીને રથ પાછો ફેરાવ્યો તો તેથી અસંખ્યાતગુણ પુણ્ય પ્રવલં એવા મુઝસરિલા માણસની દયા નથી આવતી એ કયા ઘરનો આચાર એટલે જ-

गतमां हीनमांहीन अधिकमां अधिक जातोनां घरो मात्रमां एवुं
प्रवर्त्तन नथी जणातुं ॥ ४ ॥

प्रेमकल्पतरुवेदीयोरे ॥ धरियोजोगधतूर ॥

म० ॥ चतुराश्रोक्कुणकहोरे ॥ गुरुमिलियोज-

गसूर ॥ म० ॥ ५ ॥

अर्थ—हे स्वामी तमे जेम कल्पवृक्ष आ भवसंवंधी मनोवां-
छक छो तेम प्रेमरूप कल्पतरु पण आ भवसंवंधी मनोवांछितनो
पूरनारो छे एटले स्त्रीओना भलारूप हावभाव मुखविकार मंद-
हास्य वक्र तीक्ष्ण कटाक्ष तेमज मन भावता पटरस भोजन
तथा अंतर पुष्पादिकनी सुरभि इत्यादिक मनोवांछित प्रेम क-
ल्पतरु उच्छेदीने योगरूप धतुरो धारण करयो कमके क्षुधापिपासा
शीत उष्णदंशमशक ते शरीरनी साताने विपप्राय छे अशातांना
कारक माटे धतुरग्राय तो हे मनगुल्लभ एवो तमोने जगतमां
सूर के० यावत् मात्र चंद्रमा ग्रह नक्षत्र तारा स्थाने चतुराइनो
सीखवनारो गुरु कहो ने स्वामी कोण मिल्यो आपने हार्थे रत्न
ग्राथे किहांथी चढ्यो ॥ ५ ॥

मारुंतोएमाक्युंहीनहीरे ॥ आपविचारेंराज ॥

म० ॥ राजसजामेंवेसतारे ॥ ।कसहीवधसी-

लाज ॥ म० ॥ ६ ॥

अर्थ—हे राजन् मने मूकीने तमे जाओ छो तेमां मारी तो व-

द नामोसी किंचित् मात्र नथी केमके तमे पोतानी इच्छायें रथ
पाछो फेरव्यो तथी में अकार्य करयुं एम काइ केसे नही पण
तमे मुझने परिहरो छो ते तमें पोते तमारा चित्तमांज विचारो
जे तमें तमारा वरोवरिया राजानी सभामां जइ बेसशो तेवारें
किसडी के० केवी शोभा पामशो एटले वणातो न कहेशे पण
कोइक बहु बोलो हशे ते तमने सभामां आवता देखीने कहसे
जे जूओ आ पुरुषत्व धर्मवंत पुरुष आव्या तेवारें केवी लाज
वधशे गणी सरम जेवी वात छे माटे हजी कांइ बगडयुं नथी
तेथी रथ पाछो फेरवो ॥ ६ ॥

प्रेमकरेजगजनसहुर ॥ निरवाहेतेउर ॥ म० ॥
प्रीतकरीनेढोमीदेरे ॥ तेसुंनचाखेजोर ॥ म०
॥ ७ ॥

अर्थ—संसारी जीव मात्र रागी छे माटे प्रीत तो कर केमके
सरागीपणुं ते प्रीतरूप कार्यनुं कारण छे परंतु हानाधिक वचन
न विचारतां प्रीतनो निरवाह करे तेवा प्राणी आर के० बाजा
जाणवा पण तमे तेवा नथी एटले तमे प्रीत करवामां छो परंतु
प्रीतनो निभाव तमथी न थाय ॥ दोहा ॥ प्रीत रीत अति कठिन
हे समज करइयो कोय ॥ भांग भखंता सोहली लहिरां मुसकल
होय ॥ १ ॥ तो हे बल्लभ जे प्राणी प्रथम तो अत्यंत प्रीत बांधे
फरी तेज प्रीतने छोडी त्रोडी नाखे ते प्राणी साथे जोर न चाले
जेम पराणे प्रीत न थाय एवी कहेवत छे ॥ ७ ॥

जोमनमांएहबुंहतुंरे ॥ निसपतिकरतनजाण ॥

म० निसपतिकरीनेठांरुतारि ॥ माणससहुये

नुकसाण ॥ मन० ॥ ७ ॥

अर्थ—जो आपना चितमां प्रथमथीज एवुं हतुं जे तोरणथीज रथने पाछो फेरवशुं एटले प्रथमथीज मने छोडवानी इच्छा हती तो जाण के० ते इच्छा तमारा मनमां जाणीने निसपति करतन के० संबंध न करता एटले तमोने मारी साथें संबंध करवुं योग्य न हतुं ते तमे पोतेज विचारो पण स्त्री मात्रनी जिहांसुधी सगाइ न थइ तिहां सुधी सर्व जनथी संबंध छे अने जेवारें सगाइ थइ तेवारें ते पुरुषथी संबंध रह्यो पछे ते पुरुष जेवारें छांडि आपे तेवारें ते स्त्रीने बीजो पुरुष तो रांधेली हांडी प्रायें जाणी ने नज वांछे अथवा काईक वांछे तेने बीजा पुरुष कोहे के अहो भला आदमी तमने ए विना बीजी कोइ स्त्री जगतमां नथी मलती शुं? केमके एनी तो सगाइ थइ हती तेणे मूकी दीधी तेथी विपकन्यादि दूषणविना सगाइ थया पछे कोण मूके माटे सगाइ थया पछे छांडवुं ते तो माणसनुं नुकसान छे तेहने अछतुं दोष प्रगट करीने कलंकित करवुं छे ॥ ८ ॥

देतांदानसंवत्सररीरे ॥ सहुलहेवंठितपोष ॥

म० ॥ सेवकवंठितनवीलहेरे ॥ तेसेवकनो-

दोष ॥ म० ॥ ए ॥

अर्थ-हे स्वामी रथ फेरीने घरे पडोता शुं? एवे अवसरें लो-
कांतिक देवतायें दीक्षानो अवसर नजीक जाणीने हे परमेश्वर
तुं वूज एवा वचने अवसर जाणवताज प्रभु संवत्सरदान देवा
लाग्या तेथी सर्व प्राणी मात्र मनो वांछितनी पुष्टता पामें एटले
एक दान दीधुं ते जनोना घर भरीज दीधां एवी दाननी वर्षा
वरसतां छता पण मुझ जेवो परम सेवक ते कांडपण वंछीत न पामें
॥ यथा ॥ पेडा खावे दूरका भूखा मरे हजूरका ॥ अथवा घरना
छैयां घरटी चाटे पाडोसणने पेडा ॥ ए केवत हे प्रभु तमे साची
करी वतावी पण ते सर्व हुं तमारी सेवकनोज दोष छे एटले ते
सर्वना भोग कर्मनो उदय हतो तेणे तमथी द्रव्य पामी अने
मारे आभवे तमारी साथें भोगोपभोग कर्मना उदयनो असंभव
माटे वंछीत पोष न पावुं ते मारा पूर्व कृतना उदयनुं दूषण छे ॥

सखीकहेएसामलोरे ॥ हुंकहुंलक्षणसेत ॥ म० ॥

झणलक्षणसाचीसखीरे ॥ आपविचारेहेत ॥

॥ म० ॥ १० ॥

अर्थ-आजसुधी जेटला पुरुष में पारख्या ते तेमज निवड्या
परंतु तमने हुं परखी शकी नही केमके जे टाणे सगाइ थड
ते टाणे मारी सखीना वगै मने कहुं जे ए तमारो भर्तार वाहिर
तेमज अंतरपण श्याम छे तेवारें मे कहुं जे ए बाह्य तो श्याम छे
पण अंतरथी लक्षणे सेत के० उज्वल निष्कपटी छे परंतु भला
राजनी पुत्रीयोथी प्रथम संबध करीने पछे तेने काली धारे ध-

સકાઈ દેવી એ લક્ષણે તો સહીઓના વર્ગનું કેહેવું સાચું થયું
મારી પરીક્ષા સર્વ નિરથક થઈ એ રીતે જે હેતુ કે. કારણ
કહ્યાં તેમાં અસત્ય હોય તો તમે વિચારીને देखો ॥ ૨૦ ॥

રાગીસુરાગીસહુરે ॥ વૈરાગીસ્યોરાગ ॥ મ. ॥

રાગવિનાકિમદાઘવોરે ॥ મુગતિસુંદરીમાગ ॥

મ. ॥ ૧૧ ॥

અર્થ—માટે હે પ્રભુ હું સરાગણી છું તેમ તમને પણ સરાગી
થવું યોગ્ય છે કેમકે જગતની એ નીતિ છે જે પોતાથી રાગ રાખે
તેથી સહુ રાગજ રાખે પણ જે પોતે વૈરાગી કે. રાગરહિત હોય
તેને કોઈથી જ્ઞાનો રાગ હોય તેમ હું તમારા ઉપર રાગવંત છું
માટે તમારામાં પણ જો રાગ હોય તો તમે મુજથી રાગ રાખો
પણ તમારામાં રાગ વસ્તુજ નથી તેથી તમારે કોઈથી રાગ ઠેઠે-
ર્યો નહીં તો મારાથી જ્ઞાનો રાગ હોય હવે રાજેમતી પોતાના
મનમાં સ્વર્મને સ્થાપન કરી મન વચન યોગથી ઓલંભારૂપ
વીનતિ કરે છે હે સ્વામી પોતાના ચલભથી પણ યથાસ્થિત વ્રાત
વ્રતાવવાનો નીતિના પક્ષે અટકાવ નથી તે માટે જો તમે રાગી
નથી તો રાગને અભાવે જે માર્ગે પ્રવર્તિને મુક્તિ સ્ત્રી પામિયે તેને
મુગતિ સુંદરી માર્ગ કહિયે તે માર્ગ વારે પરઘડામાં સર્વને સાંભ-
લતા કેમ દાઘવો કે. દેઘાડો તે માટે કોઠું હોય તે હોઠું તેથી
એમ જણાય છે જે તમારો તે મુક્તિ સ્ત્રીથી રાગ છે માટેજ સર્વ

સમક્ષ લડ્યા અવગળીને સ્મરો છો તેથી છતે રાગે મુઝને કેમ
પરિહરો છો અને જેના અનેક ભર્તાર છે એવી મુક્તિને વાંછો છો
એ કયા ઘરનો આચાર ॥ ૧૧ ॥

એકગુહ્યઘટતુંનથીરે ॥ સઘલોઈજાણેલોક ॥

મ૦ ॥ અનેકાંતિકઝોગવોરે ॥ બ્રહ્મચારીગાત-
રાગે ॥ મ૦ ॥ ૧૨ ॥

અર્થ—હે સ્વામી સર્વ લોક મુઝને આવી કહે છે જે એ તારા
ભર્તારની શી ચાલ છે જે તોરણે આવ્યા તુંજને મૂકી ગયા તે-
વારેં અમે સર્વ લોકેં જાણ્યું જે નેમનાથથી કામરૂપીઓ રોગ ગયો
તેમાટે બ્રહ્મચારી છે પરંતુ રાજેમતી એક રહિતો શું પણ તે તો
અનેકાંતિક ભોગવે છે ને ફરી બ્રહ્મચારી કહેવાય છે તેથી તું
જડને સમજાવ કે જો બ્રહ્મચારી નામ કહાવો તો હું અરજ કરું
હું જે એક ગુહ્ય ઘટતું નથી એટલે લોક જાણી શકે એ શાનો
ગુહ્ય છુપાવવું શું લોક સર્વ જાણે જે એ અનેક ભોગવે છે ને ફરી
બ્રહ્મચારી નિઃકામી નામ ધારવું એ તો અવટતું ગુહ્ય છે ઘટતું
ગુહ્ય તો તેને કહિયેં જેને લોક ન જાણી શકે અને જો લોકે
જાણી લીધું તો શાનું ગુહ્ય ચતુરનું ગુહ્ય તો જન્મારો વહિ
જાય તોપણ કોઈ લોક જાણી શકે નહીં પરંતુ તમારું ગુહ્ય તો
હવે રહુંજ નહીં લોકમાં પ્રગટ થઈ ગયું જે અનેકને ભોગવોજ
છો તો એક મને ભોગવવામાં શું બ્રહ્મચર્યના ભંગ થઈ જાય છે

अने जो ब्रह्मचर्यने अखंड पाल्या चाहो छो अनेकांतने भोग-
वहुं मूकी द्यो पण तमे तो वे घोडे चढो छो अनेकांतने भोगयो
छो ने फरी ब्रह्मचारी नाम धरावो छो ॥ १२ ॥

जिणजोणीतुमनेजोउंरे ॥ तिणजोणीजोवोराज ॥

म० ॥ एकवारमुऊनेजुऊंरे ॥ तोसीजेमुऊकाज ॥

म० ॥ १३ ॥

अर्थ-हे स्वामी हूं जिण जोणी के० जे जोवानी रीतें तुमने
जोउं के० देखुं एटले सराग वृत्तियें एकाग्र तदाकारें सलुणे नेत्रे
हूं तमोने निरखण करुं छुं ते मारा नेत्रोथी निरखवानुं सराग
मारा मनथी छिप्युं नथी माटे हूं आपथी अरज करुं छुं के जे
रीतें हूं तमोने निरखुं छुं तेवीज रीतें तमे पण मुझने रात्र दीवस
रुदयनेत्रें जूओ तो मोटी कृपा करो कदाचित रात्र दिवस न
जूओ तो रह्युं पण एकवार तो मुझने जूओ तो पण मारुं वांछित
कार्य सिद्ध थाय ॥ १३ ॥

मोहदशाधरीजावनारे ॥ चित्तलहेतस्त्वविचार ॥

म० ॥ वीतरागमनआदरीरे ॥ प्राणनाथनिर-

धार ॥ म० ॥ १४ ॥

अर्थ-एटला सुधी तो राजेमत्तियें पोतानी सुखिओ; संघाते श्री
नेमनाथ संघाते मोहदशानी विवस्था संघेधी मोहनीनां वचन
भाष्या हवे चित्तमां मोहदशायें बंधाणो मन तेज मननेत्रिपे

ભાવના કે० વાર ભાવનામાંથીં ઇહાં પ્રસ્તાવેં એક એકત્વ ભાવનાજ ઉચિત છે ફરિ એજ ભાવનાને આશયેં સૂત્ર કર્તાયેં પાછલી ગાથાના ઉત્તર પદમાં એકવાર મુઝને જૂઓ એમ કેહેવાથીં રાજેમતીજીયેં જે-ટલા મોહમયી વચન કહ્યા તે કેહેતા છતાંજ ચિત્તમાં એકત્વ ભાવના આવીં એટલે મારો આત્મ દ્રવ્ય તે મારા આત્મ પ્રદેશોને આધારેં રહ્યો છે તો મારે તેઓને શો સંબંધ છે એવો આત્મતત્ત્વનો વિચાર કે० ભેદ તે રાજેમતીજી પામ્યા થકા પોતાની આત્માને કહે છે કે હે આત્મા પ્રાણનાથ કે० પ્રાણોના નાથ જે નેમનાથ સ્વામી તેણે નિરધાર કે० નિશ્ચેં થકી વીતરાગતા આદરી કે० ગ્રહણ કરી તો હે આત્મા તારો રાગ એહુને કેમ ભેદી શકે તે માટે એહનો ને મારો શો સંબંધ એમ એકત્વને વિચારતા હવા ॥ ૧૪ ॥

સેવકપણતેઆદરેરે ॥ તોરહેસેવકમામ ॥ મ૦ ॥

આશય સાથેંચાલીયેરે ॥ એહીજરૂઠુંકામ ॥

મ૦ ॥ ૧૫ ॥

અર્થ—હવે રાજેમતીજી નીતીના પક્ષેં સન્મુખ દૃષ્ટીયેં એકત્વ-ભાવના ભાવન કરે છે હે મારા આત્મા તને નેમનાથજી સાથેં સ્વામી સેવક સંબંધ કરવું યોગ્ય હતો કેમકે તે સંબંધ કરયા ઉપરાંત પરવશ વર્તિપણે પ્રવર્તવું પડે અને જે પરવશ વર્તિપણે પ્રવર્તવું તે સ્વેચ્છાચારીને નરકપ્રાય છે પરંતુ એ વાત પ્રથમથીં વિચારવી યોગ્ય હતી હવે પાછલથીં વિચાર કરે શી સિદ્ધી તેમાટે સ્વામી

યેં વીતરાગતા આદરી તેજ સેવકપણ નિશ્ચયી અંગીકાર કરે તે
વારે સેવકનો મામ કે. ધર્મ સ્થિર રહે માટે અહો મારા આત્મા
સ્વામીના મનનો આશય કે. અભિપ્રાય તેની સાથે ચાલીયે એટલે
અભિપ્રાયાનુજાયી ચાલિયે સ્વામીના આશય સાથે પ્રવર્તવું
તેજ રૂઢું કામ છે એટલે સેવકનો સેવકત્વ ધર્મ તે એહિજ છે જે
પોતાને હિત અહિત ન જૂએ પણ સ્વામિની આજ્ઞા પ્રમાણે વર્તે
એજ સેવકપણાનું લક્ષણ છે ॥ ૧૫ ॥

ત્રિવિધયોગધરીઆદરયોરે ॥ નેમનાથપ્રરતાર ॥

મં ॥ ધારણપોષણતારણોરે ॥ નવરસમુગતા-

હાર ॥ મં ॥ ૧૬ ॥

અર્થ—માટે શ્રી નેમનાથ સ્વામિયે ત્રિવિધ ધરી કે. ત્રણ પ્ર-
કારને ધરી યોગ આદરયો એટલે મનથી વચનથી અને કાયથી
યોગ આદરયો તો તેજ આશય લેઈને મુક્તિનેપણ તેજ યોગ ધારવું
રૂઢું કામ છે પરંતુ મારા મનનો વલ્લભ શ્રી નેમનાથ ભક્તાર કે-
હેવો છે મારા આત્મિક ગુણોના ધારણ કે. આધાર છે વલી
મારા આત્મિક ગુણોનો પોષણ કે. પુષ્ટનું કરનારપણ એહિજ છે
તેમજ મારે સંસારસમુદ્રથી તારનારપણ એહિજ છે વલી શૃંગાર
હાસ્ય કરુણા રાદ્રૈ વીર ભયાનક વીમત્સ અદ્ભુત શાંત એ નવ ર-
સરૂપ મુગતા કે. મોતીનો હાર મારા કંઠનો શૃંગારરૂપ તે એ-
હિજ છે એટલે નિરૂપમ આત્મિકસ્વરૂપ તે અદ્વિતીય શૃંગાર અ-

नादि कनकोपलीनी परें प्रकृत पुरुषनी जोडीथी वियोग तेथी
अतीन्द्रियनो हर्षोत्कर्ष ते थयुं परम हास्य रस सर्व जंतुने अभय
दान देवुं ते करुणारस कर्मने विदारवुं ते रौद्ररस इत्यादिक सर्व
रसोने। संभव यथातथ्य विचारी लेजो आइं लिखतां वधी जाय
माटे न लख्यो ए नवरसोना शुभशुभंतर भाव तरंगरूप घणा
मोती ते माटे हार संज्ञा बांधी ॥ १६ ॥

कारणरूपीप्रभुन्नज्योरे ॥ गण्योनकाजअकाज ॥

म० ॥ कृपाकरीमुक्तदीजीयेरे ॥ आनंदधनपद-

राज ॥ म० ॥ १७ ॥

अर्थ-अहो नेमनाथ परमेश्वर में तमोने भज्यो के० सेव्यो
ते कारणस्वरूपी सेव्यो एटले मारा मनमां परमेश्वरना स्वरूपरूप
कारण प्रवर्त्ति प्रवर्त्तेशे तेवारें मारुं आत्मस्वरूपरूप कार्य सिद्ध
थाशे निश्चिंथी एम जाणीने भज्यो परंतु तमारो सेवन करते छते
सैं कार्य अकार्य गण्यो नही एटले जेम संसारी शब्दादिकनुं
सेवन ते करणीय अने दीक्षानुं सेवन ते अकरणीय ते बेहुने
गण्यो नही एक परमेश्वरने स्वरूपेंज सेव्यो माटे हे परमेश्वर हवे
मारा उपर कृपा करीने अथवा कृपा के० प्रसन्न थइने आनं-
दधन के० निरवाणपद संबधी राज के० ठकुराइ ते मुझने दी-
जीये के० वक्षीये ॥ १७ ॥ इति नेमनाथ जिनस्तवन संपूर्ण ॥
इति श्री आनंदधनकृत बावीसी संपूर्ण ए बावीसी तवनोनो टवो

જ્ઞાન સારજીયે શ્રી કૃષ્ણગઢે રહિને સંવત્ ૧૮૬૬ ના ભાદરવા
 શુદ્ધ ૧૪ ના દીવસેં કરયો છે તેનો ભાવાર્થ લહીને છાપ્યો છે તેમાં
 ભૂલચૂક રહિ હોય તે વાચનાર સજનોએ સુધારી વાંચવું હવે
 ફરી આનંદઘનજીના પોતાનાજ કરેલા છેલા વે સ્તવનો હતા તે
 વે પ્રત ઉપરથી જઘ્યા તે વે પ્રતના લખનારેં એવું લખ્યું હતું જે
 એ સ્તવનો આનંદઘનજીના સ્વકૃત છે માટે તે વે સ્તવન લિખીયેં
 હૈયેં અને એ વે સ્તવનનો ટ્યો જ્ઞાનધિમલજીકૃત છે એવું એક પ્ર-
 તમાં લખ્યું હતું ॥

॥ અથ શ્રીપાર્શ્વ જિનસ્તવન લિખ્યતે ॥

॥ રાગ સારંગરીસીઆની દેશી ॥

ધ્રુવપદરામીહોસ્વામિમાહારા ॥ નિકામીગુણરાય
 ॥ સુગ્યાની ॥ નિજગુણકામીહોપામીતુંધણી ॥ ધ્રુવ
 આરામીહોથાય ॥ ધ્રુવ ॥ ૧ ॥

અર્થ-ધ્રુવ કે. નિશ્ચલપદ જે મિદ્ધતાપણું તેના રામ કે. ર-
 મણહાર જે પ્રભુ તે મારા સ્વામી છે વીલા કાયકંદર્પના અભિલાષ
 રહિત છે માટે નિઃકામી છે તથા અદ્વિગુણે કરી સહિત માટે ગુણ-
 રાય છે અવ્યાવાધ સુખના મોગી છે કેવલ જ્ઞાને સહિત માટે
 સુગ્યાની છે પોતાના ગુણના અભિલાષી છે એટલે સ્વસ્વભાવ પ્ર-
 ગટ્યો તેના અર્થી છે માટે સમ્યક્દૃષ્ટી જીવ તે તમારા જેવો
 ધણી પામીને વપદધ્રુ આરામી કે. અચલ સુરસી નિત્ય આત્મા-
 રામી થાય કેમકે જે પરમાત્માને સેવે તે પરમાત્મા થાય ॥ ૧ ॥

સર્વવ્યાપીકહેસર્વજાણંગપણે ॥ પરપરિણમનસ-
રૂપ ॥ સુ૦ ॥ પરરૂપેકરીતત્વપણુંનહી ॥ સ્વસ-
ત્તાચિદ્રૂપ ॥ સુ૦ ધ્રુ૦ ॥ ૨ ॥

અર્થ-હે પ્રશ્ન તમને સર્વજ્ઞપણા માટે કેટલાક સર્વવ્યાપી કહે
છે તેતો આરોપે ઘટે છે પરંતુ જો વસ્તુ ધર્મે સર્વવ્યાપી કહે તો
દોષ ઉપજે કેમકે જે પરમાં વ્યાપે તે પરપણે પરિણમે અને પરપ-
રિણમન સ્વરૂપ થયે તો દ્રવ્યનો અસ્થિર સ્વભાવ તથા અભવ્ય
સ્વભાવરૂપ દૂષણ થાય વલી પરરૂપે એટલે અન્ય દ્રવ્યરૂપે થયો
તો તત્વપણું ન લહે માટે પોતાની સત્તાજ ચિદ્રૂપજ્ઞાન સ્વરૂપ છે
તેણે કરી તત્વપણું કહિયે ॥ ૨ ॥

જ્ઞેયઅનેકેંહોજ્ઞાઅનેકતા ॥ જલજાજનરવિજે-
મ ॥ સુ૦ ॥ દ્રવ્યેકત્વપણેગુણેકતા ॥ નિજ-
પદરમતાહોસ્વેમ ॥ સુ૦ ॥ ધ્રુ૦ ॥ ૩ ॥

અર્થ-વલી જ્ઞેય જે સર્વ દ્રવ્ય તે અનેક છે તેને જ્ઞાને કરી જાણે
તેણે કરી આત્માનું જ્ઞાન અનેક છે એટલે જ્ઞેયના મેદે જ્ઞાનપણ અનેક
રૂપ છે યદ્યપિ સૂર્ય એક છે તોપણ જલભાજનમાં પ્રતિબિંબ પડવે કરી
અનેક જણાય છે તેમજ જ્ઞાનગુણાધિ કરણભૂત સર્વ આત્મભાવનું
અસ્થિલીભૂત જે જીવ દ્રવ્ય તેને એકપણે ગુણનો પણ એકપણો
જાણવો કેમકે પર્યાય અવિભાગ અનેકતા પણ જ્ઞાયકરૂપ કાર્ય

અમેદે જ્ઞાનગુણ એક છે તેથી સર્વ ગુણ પોતપોતાનું સ્થેત્ર જે દ્રવ્ય તેમાં રમતાં ક્ષેમ કલ્યાણ છે એટલે કોઈ ગુણ પરપરિણામી નથી ॥

પરદેત્રેંગતદ્વેયનેયજાણવે ॥ પરદેત્રેયયુંજ્ઞાન

સુ૦ ॥ અસ્તિપણુંનિજદેત્રેતુમેકહ્યો ॥ નિ-

ર્મલતાગુણમાન ॥ સુ૦ ॥ ધ્રુ૦ ॥ ૪ ॥

અર્થ—સ્વઅવગાહનાથી પર કે૦ અન્ય સ્થેત્રે રહું જે જીવ-દ્રવ્ય તથા અજીવ દ્રવ્યરૂપ ત્રેય તેને માત્ર જાણવે કરીને એ જ્ઞાન પરદેત્રી થયું પણ જે ગુણી હોય તે ગુણથી અમેદપણે હોય તેથી જ્ઞાન તે નિજસ્થેત્રે કે૦ પોતાના અસંખ્યાતા પ્રદેશ આત્મા મધ્યે વ્યાપકપણે રહું છે તે માટે તમે અને અસ્તિપણું કહું તે જ્ઞાનમાં નિર્મલતા સ્વભાવ છે તેથી એ જ્ઞાનમાં દ્રવ્ય આરીસાની-પરે ભાસે છે પરંતુ જ્ઞાનને સ્થેત્રે ત્રેય જાતો નથી અને જ્ઞાન તે ત્રેયમાં આવતું નથી ॥ ૪ ॥

જ્ઞેયવિનાસેહોજ્ઞાનવિનિશ્ચરૂ ॥ કાલપ્રમાણેરે-
થાય ॥ સુ૦ ॥ સ્વકાલેકરીસ્વસત્તાસદા ॥ તેપર
રીતેનજાય ॥ સુ૦ ॥ ધ્રુ૦ ॥ ૫ ॥

અર્થ—કોઈ કહેસે જે જ્ઞેયઘટપટ્ટાદિકને વિનાયે જ્ઞાનપણવિના શ્રીક તે અતીત અનાગત વર્તમાનને પરાવર્તે જે અનાગત પર્યાય તે વર્તમાનપણું પામે વર્તમાન પર્યાય તે અતીતપણું પામે તે સર્વ વર્ષાવનો ભાસન ધર્મ જ્ઞાનમધ્યે છે તે ભાસન પર્યાય એ રીતે પ-

રિણમેં છે તેથી જ્ઞાનમધ્યે વિનાશીક ધર્મ છે તેને ઉત્તર કહે છે
 જે સ્વકાલેં કરી પોતાના ઉત્પાદ વ્યયરૂપ પરિણમન જોતાં એ
 જ્ઞાન ઉત્પાદવ્યયરૂપ છે તોપણ એનો સ્વસત્તા ધર્મ છે કેવારેં પર
 સત્તાપણું પામે નહીં પરાનુજાયીની ચાલને ગ્રહણ કરે તેથી
 સ્વરૂપ ધર્મ છે ॥ ૫ ॥

પરજાવેંકરીપરતાપામતા ॥ સ્વસત્તાધિરઠાણ

॥ સુઠ ॥ આત્મચતુષ્કમયીપરમાંનહી ॥

તોકિમસહૂનોરેજાણ ॥ સુઠ ॥ ૬ ॥

અર્થ—વલી પરભાવેં કરી પરભાવના જાણંગપણા માટે જ્ઞાન
 તે પર થાય પરતાપણું પામેં પણ સ્વસત્તારૂપ છે તે સ્થિર સ્થાનક
 છે માટે જે સ્વસત્તારૂપ હોય તે કેવારેં પરમણું પામે નહીં એટલે
 આત્મચતુષ્કમયીપણો તે પરમાંન પામિયેં જે સ્વદ્રવ્ય સ્વક્ષેત્ર
 સ્વકાલ સ્વભાવપણે આત્માનો ધર્મ હોય તે, અન્યમાં ન પામિયેં
 એમ નિરધાર કરયો. ઇહાં કોઈ પુછે જે તેવારેં જ્ઞાન સર્વ પરદ્ર-
 વ્યનું જાણ કેમ થયું ॥ ૬ ॥

અગુરુલઘુનિજગુણનેદેખતાં ॥ દ્રવ્યસકલદે-

સ્વંત ॥ સુઠ ॥ સાધારણગુણનીસાધર્મ્યતા ॥

દર્પણજલનેદૃષ્ટાંત ॥ સુઠ ॥ ધ્રુવ ॥ ૭ ॥

અર્થ—તેને ઉત્તર કહે છે જે જીવાદિ સર્વ દ્રવ્યમાં અગુરૂ લ-
 ઘુધર્મ છે તે સર્વ દ્રવ્યને સાધારણ છે તે જીવમાંપણ સર્વ વ્યાપી

છે તે પોતાનો અગુરુ લઘુ ભાવ દેખતાં સર્વ દ્રવ્યને દેખે સર્વને જાણે એટલે દર્શનપણ ઉપયોગ જ્ઞાનપણ ઉપયોગ અને સાધારણ ગુણને નિત્યત્વાદિકને તથા અગુરુલંઘ્યત્વાદિકને સમાન ધર્મિ તેથી એકને જાણવે સર્વનું જાણ થાય જેમ આરસીમાં સર્વનું પ્રતિ-
બિંબ પડે છે પણ જેનું પ્રતિબિંબ આરીસામાં પડે છે તે વસ્તુમાં આરીસો પ્રવેશ કરતો નથી અને તે વસ્તુ પણ આરસીમાં પ્રવેશ કરતી નથી તેમજ જલ કે. પાણીનો દૃષ્ટાંત પણ જાણવો તેજ રીતે જ્ઞાન જ્ઞેય મધ્યે પરિણમતો નથી અને જ્ઞેયજ્ઞાન મધ્યે પરિણ-
મતા નથી એ રીતે સ્વઅવગાહનાગત જ્ઞાનગુણ તે આત્માનું સ્વરૂપ છે

શ્રીપારસજિનપારસરસસમો ॥ પણ્દહાંપારસના-

હિં ॥ સુ૦ ॥ પુરણરંસીર્જહોનિજગુણપરસનો ॥

આનંદઘનમુક્તમાંહિં ॥ સુ૦ ॥ ધ્રુ૦ ॥ ૬ ॥

અર્થ- એવા પાર્શ્વનાથ ભગવાન પારસ પાપાણ સમાન છે જેમ પારસ પાપાણને ફરસવે લોહ તે કંચન થાય અશુદ્ધતા ટાલે તેમ પાર્શ્વપ્રભુને યોગે સેવક પરમાત્મા થાય પણ હિં પાર્શ્વનાથ ભગ-
વાનમાં પારસ પાપાણનો રસ નથી પણ પોતાના અનંત જ્ઞાના-
દિક ગુણરૂપ પારસ પાપાણનો પૂર્ણ રસીઓ છે તે અનંત આનંદ-
મહ માહરા માહે પણ છે પરંતુ સત્તા રૂપે છે અને તમારે પ્રગટ છે માટે તમે પૂજ્ય છો ર્શ્વર છો ॥ ૮ ॥ इति पार्श्व जिनस्तवनसमाप्तः ॥

॥ अथ श्रीमहावीर जिनस्तवन लिख्यते ॥

॥ राग धन्यासरी ॥

वीरजीनेचरणेलागुं ॥ वीरपणुंतेमागुंरे ॥ मिथ्या-
मोहति । मरजयजागुं ॥ जित नगरुंवागुंरे ॥
वी० ॥ १ ॥

अर्थ-हूं श्रीमहावीर भगवान चोवीसमा तीर्थकरने पगे ला-
गीने क्षयकवीर्यपणुं मांगुं हूं जे वीर्यना उल्लास थकी मिथ्यात्व
ते कुश्रद्धारूप तथा मोह ते मूढतारूप तदुप जे तिमिर के
अंधकारनुं भय ते दूर गयुं छे एवा हे प्रभु तमे अनादि कर्म
शत्रु जीतिने जीतनुं नगरुं वजाव्युं ते वीर्य मांगुं हूं जे वीर्यथी
हूं पण कर्म शत्रुने जीतुं ॥ १ ॥

छजमथ्यवारयलेस्यासंगे ॥ अजिसंधिजमति-
अंगरे ॥ सुक्ष्मयूलक्रियानेरंगे ॥ योगीययोउमं-
गेरे ॥ वी० ॥ २ ॥

अर्थ-हे प्रभु छजस्यवीर्य ते क्षयोपशमी वीर्य ते लेस्याये
जे परिणाम्यो ते अभिसंधिज वीर्ये अनेक कर्म ग्रहण करे जे
मतिपूर्वक उपयुक्तवीर्य ते अभिसंधिज वीर्य कहिये ते सूक्ष्म
क्रिया कंपनरूप स्थूल क्रिया आकुंच प्रसारणरूप एटले भाव
योग तथा द्रव्ययोगरूप सूक्ष्म तथा स्थूल क्रियाने रंगे योगवंत
थयो थको आत्मा संसार मध्ये उमंग पावि रह्यो छे ए विचार
कम्मपयडी ग्रंथ मध्ये छे ॥ २ ॥

અસંખ્યપ્રદેશવીર્યઅસંદેહે ॥ યોગઅસંસ્થિતકંઠે-
 રે ॥ પુદ્ગલગણતેણેષ્ઠેસુવિશેષે ॥ યથાશક્તિમતિ-
 હેરે ॥ વીઠ ॥ ૩ ॥

અર્થ—આત્માના અસંખ્યાતા પ્રદેશ છે તે એકેકા પ્રદેશે અ-
 સંખ્યાતા વીર્ય વિભાગ છે એ કમ્મપચઢી મધ્યે યોગસ્થાનકે
 ક્રદ્ધા છે એ રીતે જીવને યોગપણો અસંખ્યાતો છે ઇટલે જે ક્ષયો-
 પશ્ચમી વીર્ય અસંખ્યાતો છે તે યોગરૂપ છે તેણે કરી જીવ કર્મ-
 પુદ્ગલના સમૂહને લીયે યોગવિશેષે વિશેષ કર્મને લીયે યથા કે
 નેહવી યોગ ચલશક્તિ તેવા કર્મના દલ જીવલીયે એ મતિ જાણવી.

ઉત્કૃષ્ટેવીર્યનેવેસે ॥ યોગક્રિયાનવીપેસેરે ॥ યો-
 ગતણીધ્રુવતાનેલેસે ॥ આતમશગતીનલેસેરે ॥
 વીઠ ॥ ૪ ॥

અર્થ—અને જિહાં ઉત્કૃષ્ટ કે. અનંતો અચલવીર્ય તિહાં કર્મ
 ન લાગે અને ચલવીર્ય હોય તિહાં કર્મ લાગે જે પ્રદેશોમાં ઉત્કૃ-
 ષ્ટવીર્ય હોય તિહાં યોગ્યક્રિયા જે કર્મ ચઢણરૂપ ક્રિયા તે પેસી
 શકે નહીં ઇટલે આત્માના આઠ રુચક પ્રદેશ તિહાં કર્મગ્રહ-
 ãરૂપ યોગક્રિયા નથી ચલી યોગની ધ્રુવતા કે. નિશ્ચલતા છે
 તેનો લેશ જિહાં હોય તિહાં આત્મશક્તિપ્રતે કોઈ કર્મ સ્વસાવી
 શકે નહીં ઇટલે તે પ્રદેશે આવરણ ભાવ ન કરે ॥ ૪ ॥

कामवीर्यवशेजेमन्नोगी ॥ तेमआतमथयोन्नो-
गीरे ॥ सूरपणेआतमउपयोगी ॥ थायतेहने-
अयोगीरे ॥ वी० ॥ ५ ॥

अर्थ—जेम काम के० अभिलाषी वीर्यने वसैं जेम भोगी पु-
रुष सर्व परभावने वांछे तेम आत्मा परभावनो भोगी थयो
अने तेहिज आत्मा सूरपणे परिणमे जे मारा स्वरूपविना पर-
भावमां पेसबुंज नही एवी प्रतिज्ञा पालतो आत्मोपयोगी थातो
अयोगीपणुं प्रगट करे एवुं सूरवीरपणुं हे वौर परमेश्वर, तमारूं
घणुं उत्कृष्टुं छे ॥ ५ ॥

वीरपणुंतेआतमठाणे ॥ जाण्युंतुमचीवाणेरें ॥
ध्यानविनाणेशकतिप्रमाणे ॥ निजध्रुवपदपहि-
चाणेरें ॥ वी० ॥ ६ ॥

अर्थ—एवुं वीरपणुं ते आत्माने स्थानकें छे एटले आत्ममांहे
ज छे ते में तुमारी वाणीथी जाण्युं ते हवे ध्यानने विज्ञाने तथा
शक्तिने प्रमाणे जेम जेम आत्मानुं मूलवीर्य वीरपणुं चिंतवीर्यें
जाणीर्यें तेम तेम जीव तेमां रमीने पोतांतु ध्रुवपद के० निश्चल
परमानंदपदने पहिचाने के० ओलखे ॥ ६ ॥

आलंबनसाधनजेत्यागे ॥ परपरीणतिनेजागेरे
॥ अक्षयदर्शनज्ञानवैरागे ॥ आनंदधनप्रभुजा-
गेदे ॥ वी० ॥ ७ ॥

અર્થ-પરંતુ તે પરને અવિલંબન કરી જે સાધન કરું તેને ત્યાગે એટલે પરાલંબનપણું છાંડે પરપરિણતિ ભાગે કે, જાય તેથી અક્ષ અપ્રતિપાતિ ક્ષાયિક કેવલદર્શન કેવલજ્ઞાન અને વીતરાગતા તે યથાશ્રુતા ચારિત્રે લયલીન થયો થકો આનંદ ઘનશબ્દે પરમાનંદમય પ્રપ્રુતા જાગે ॥ ૭ ॥

इति श्रीमहार्वावरजिन
स्तवन समाप्त ॥ इहा श्रीज्ञानविमलसूरिये तथा पंडित देवचंद्र-
जिये पण ए चोवीसीना पाछला बे स्तवन करया छे तेमां ज्ञान-
विमलजीये तो चोवीसे स्तवननो टबो पण करयो छे अने देव-
चंद्रजीकृत टबो नथी कदापि हसे तोपण मारे जोयामां तथा
सांभलवामां आव्युं नथी तोपण इहां बावीस स्तवननो बाल-
बोध ग्यानसारजीना करेला बालबोध उपरथी संक्षेपीने लख्युं
माटे एभनाज करेला पाछला बे स्तवनो अर्थ सहित लखिये छैयें ॥

॥ अथ श्रीपार्श्वजिनस्तवन लिख्यते ॥

॥ शान्तिजिन एक मुझ वीनती ए देशी ॥

पासजिनताहरारूपनुं ॥ मुऊप्रतिजासकेमहोय-
रे ॥ तुऊमुजसत्ताएकता ॥ अचल विमलअक-
लजोयरे ॥ पास० ॥ १ ॥ ए आंकणी ठे ॥

અર્થ-અહો પાર્શ્વ પરમેશ્વર તમારાં સ્વરૂપનું મુક્તને પ્રતિભાસ કે, પ્રકર્ષણ આભાસ એટલે સાક્ષાત્કાર કેમહોય કેમ થાય વિચારી જોતાં તો તારે મારે સત્તા એક છે માટે અભિનતા છે એટલે ભિ-

अभाविपणा विना तारा स्वरूपनुं मुझने प्रतिभास केम थाय
 वली निश्चै नयथी हुं मारा स्वरूपने संभारुं तो जेम तुं तारा
 स्वरूपथी त्रणे कालें चलयो नही तेम हुं पण मारा स्वरूपथी
 चलयो नथी वली जेम तुं निर्मल तेम हुं पण कर्मदल राहित
 वली जेम तुजने कालादिकें कलयो नही तेम निश्चै कालादिके
 हुं पण अकल छुं मोटे ए त्रणे व्युत्पत्तिये एकता जोय के० देखीने
 अहो पार्श्वजिन तारुं रूप भिन्नपणे प्रत्यक्ष केम करी शकुं ॥ १ ॥

मुक्तप्रवचनपद्धथी ॥ निश्चयजेदनकोयर ॥ वि-
 वहारेंखखिदेखीयें ॥ जेदप्रतिजेदबहुलोयर ॥

पास० ॥ २ ॥

अर्थ—हवे परमेश्वर उत्तर कहे छे के हे आनंदधन निश्चै नयनी
 अपेक्षा करियें तो तारे मारे ए परमात्मा ए जीवात्मा एवो भिन्न भा-
 वीपणानो भेद कोय नथी अने व्यवहार नयनो आश्रय करीने
 देखीयें तो एटले रूदय नेत्रें हेतु प्रतिहेतुयें अवलोकन करियें तो
 ए जीवते लोय के० लोकनेज विषे बहु के० घणा भेदप्रति भेद थाय
 एक देवता एक मनुष्य तेमां वली देवता देवतामां मनुष्य मनुष्यमां
 वली तेज जीवने नरक प्राप्त थयुं ए प्रतिभेद तेमां पण एक पेली
 नरके एक सातमी नरकें एरीतें प्रतिभेदमां प्रतिभेद घणा थाय ॥२॥

बंधनमोखनहीनिश्चयें ॥ विवहारेजजदोयर ॥

अखंभितअबाधितसोयकदा ॥ नितअबाधित-
 सोयरी ॥ पास० ॥ ३ ॥

अर्थ—वली हे आनंदघन निश्चैनयेंज जो आत्माने अवलोकन करिये तो आत्मा त्रणेकालें कर्मबंधने न बंधाणो केमके निश्चेथी जीव अरूपीज कक्षो तो अवस्तुनो बंधशुं अने बंध नही तो मोक्ष के० भूकी जवुंज नथी एटले निश्चैनये बंध मोक्ष नथी अने व्यवहार नयासरी बंध मोक्ष ए बे भज के० अवधार एटले व्यवहारनयें ए आत्मा अखंडित नही, अक्षरनो अनंतमो विभाग ज्ञान रहि गयुं ते माटे अनादि नही पर्याय मरण माटे अचल नही गत्यागत करवा माटे नित्य नही क्षीण विनश्वर कर्मपीडित माटे अबाधित नही ए रीतें व्यवहार नयाश्रयी सोय के० आत्मा छे तेज आत्मा निश्चैनय विचारिये तो आठ रुचक प्रदेशथी ए आत्मानुं स्वरूप त्रणे कालें अखंडित छे अणाइ ए अपजायसि ए भंग माटे अनादि छे आत्माने सर्वथा ज्ञाननो अभाव न थयो माटे अचल त्रणेकालें अनाश अपेक्षायें नित्य छे अबाधित ते अनादि स्वरूपनी अपेक्षायें बाधा पीडा नही माटे अव्याबाध ए रीतें सोय के० आत्मा छे ॥ ३ ॥

अन्वयहेतुव्यतिरेकथी ॥ अंतरोतुजमुजरूपरे ॥

अंतरमेतवाकारणे ॥ आत्मस्वरूपअनूपरे ॥

पास ॥ ४ ॥

अर्थ—हे प्रभु अन्वय हेतुथी तथा व्यतिरेक हेतुथी एटले स्वरूपने अमावें परमात्मानो अभाव तेथी तारा रूपथी तुं रहित

तेने व्यतिरेक कहिये ते व्यतिरेक हेतुथी तारा मारा स्वरूपमां
अंतर के० भेद पड्यो छे ते तारे मारे अंतर मिटाववाने अन्वय
हेतु कारण छे अनुप के० निरुपम एवुं जे तारा आत्मानुं आ-
त्मस्वरूप ते अन्वय हेतुथी छे एटले जे छते ते छतुं ते
अन्वय कहिये ॥ ४ ॥

आत्मतापरमात्मता ॥ शुद्धनयनेदनएकरे ॥
अवरआरोपितधर्मछे ॥ तेहनानेदअनेकरे ॥

पास० ॥ ५ ॥

अर्थ—हे प्रभु, मारा आत्मानेविषे रह्यो जे आत्मत्वधर्म तेने
विषे रही जे आत्मता तेमां अने परमात्मानेविषे रही जे परमा-
त्मता तेमां भेद किंवा अभेद तेनुं उत्तर जे हे आनंदघन, तारा
आत्मा अने मारा परमात्मां शुद्ध नय के० निश्चै नयथी कोय
भेद नथी केमके अंवर के० स्वरूपथी व्यतिरिक्त यावन्मात्र जे-
टला संयोगजन्य आरोपित धर्म छे कमें आरोपित छे तेना अ-
नेक भेद छे यथा कबहुं हाटक कबहुं नाटक काटक कबहुं कहुं
कबहुं साटक कबहुं फाटक चेकट कबहुं रहुं करमकी कैसी वात
कहुं एम अनेक भेद छे ॥ ५ ॥

धरमीधरमथी एकता तेहमुजरूपअनेदरे ॥ ए-
कसत्ताखएकता ॥ कहेतेमूढमतिखेदरे ॥
पास० ॥ ५ ॥

अर्थ-हे आनंदधन, आत्मत्व धर्म सहित ते आत्मा तेना रूपमां अने मारा स्वरूपमां अभेदपणुं छे केमके आत्मत्व धर्म सहित हुं छुं तेमज बीजो जे आत्मत्व धर्म सहित थयो तेमां अने मारामां भेद कांइ नथी परंतु परमात्मानी सत्ता जेम निर्मल छे तेम हुं शरीरमां रह्यो थको त्रणे कालें कर्मलप रहित निर्मल छुं एवं जे एकता के० एकतापणुं ते अद्वैतपक्षी लख के० लिखे छे कहे छे तेनेविषे मूढमति के० मूर्ख बुद्धीनो खेद के० प्रयास छे एटले हठग्राहीपणे अतात्विकपणुं छे ॥ ६ ॥

आतमधरमअनुसरी ॥ रमेजेआतमरामरे ॥

आनंदधनपदवीलहे ॥ परमआतमतसना-

मरे ॥ पास० ॥ ७ ॥

अर्थ-हे आनंदधन, जे आत्मा आत्मधर्मने अनुसरी अंगी कार करीने तद्वत् छतो रमे के० प्रवर्त्ते तदाकारपणुं भजे ते आत्मानुं नाम अभिधेय राम कहियें फरी तस के० तेज आत्मानुं नाम आनंद शब्दे अनंता पदार्थोनुं योग्यता तदुप ज्ञाननो भराव ते संबंधनी पदवी जे मुक्ति पदवी तेनुंज लहे के० निदर्शन करे वली तेज आत्मानुं नाम परमात्मा पण कहियें ए रीतिं अहो प्रभु, तमारा केवार्थी मुझने तमारा रूपनो प्रतिभास कर-तलवत् थयुं ॥ ७ ॥ इति श्रीपार्श्व जिनस्तवन संपूर्ण ॥

॥ अथ श्रीमहावीर जिनस्तवन लिख्यते ॥

॥ પંથડોનિહાલુંરે બીજા જિનતળો રે ॥ એ દેશી ॥
 ચરમજિણેસરવિગતસ્વરૂપનૂરે ॥ જાવુંકેમસ-
 રૂપ ॥ સારીવિણધ્યાનનસંજવેરે ॥ એ અવિ-
 વિકારઅરૂપ ॥ ચરમ ॥ ૧ ॥

અર્થ—હે શુદ્ધ ચેતના ચરમજિણેસર શાસન નાયક તેનું સ્વ-
 રૂપ તું ચિંતવ તેવારે શુદ્ધ ચેતના કહે છે જે તે તો વિગત સ્વ-
 રૂપી છે એટલે મનપર્યાય જ્ઞાનીથી પણ જેનું સ્વરૂપ જાણ્યું જાય
 નહીં, તો હું શી રીતે જાણી શકું વલી સિદ્ધાંતોમાં સાલંબન
 ધ્યાન કહ્યું છે તો રૂપવિના આલંબન કેમ સંભવે આલંબન-
 ને અભાવે ધ્યાનનો અસંભવ તે માટે સાકારી કે. આકારસહિ-
 ત વિના ધ્યાન કેમ કરી શકું ફરી એ પરમેશ્વર જ્ઞાનાવરણાદિક
 કર્મના વિકારરહિત માટે અવિકારી તથા રૂપ આકારરહિત
 માટે અરૂપી તો એવા ચરમ પરમેશ્વર અલલ સ્વરૂપીને સ્વરૂપે
 કેમ ચિંતવી શકું.

આપસરૂપેંઆતમમાંરમેરે ॥ તેહનાધુરવેન્ને-
 દ ॥ અસંખબકોસેંસાકારીપદેરે ॥ નિરા-
 કારીનિરન્નેદ ॥ ચરમ ॥ ૨ ॥

અર્થ—હે શુદ્ધ ચેતના, તેં કહ્યું જે વિગતસ્વરૂપિને શી રીતે
 ધ્યાવી શકું? તે તારું વચન સત્યાસત છે કેમકે અરૂપીનું ધ્યાન
 સંભવે તે માટે સત્ય અને તું પણ ચેતના ચિંતવવારૂપ છો માટે

धर्म रहित अने हुं पण आत्मा छतो अघरूपी छुं मारा धर्म रहित छुं एटले आपणे वे विगत स्वरूपीनो ध्यान ध्यायवाने निर्थक छीए परंतु तुंज शुद्ध चेतना थइ थकी मारा आत्मामां रमें तेवारें हुं पण आपसरूप जे मारो आत्मा तेमां रमुं जे आत्मा आप-स्वरूप आत्मामां रमे ते आत्माने ध्याताध्येयपणुं फरी कहुं छे केमके ते आत्माने तथा परमात्माने अभेद छे धनघातीआ चार कर्म खपीने आघातीआ चार कर्म अवशेष रही गया तेथी तेया आत्माना प्रथमथी वे भेद थया एक साकारी परमात्मा बीजो निराकारी परमात्मा तेमां साकारी परमात्माना वली वे भेद छे एक तीर्थकर नाम कर्मोदयी साकारी बीजो अतीर्थकर नाम कर्मोदयी साकारी तेमां तीर्थकर सकारीपद उत्कृष्ट पदे १७० अने अतीर्थकर साकारी उत्कृष्टपदे नवकोडी केवली जे आका-र सहित वतें ते साकारी कहियें बीजो परमात्मानो भेद आकार रहित माटे निराकारी ते अनंत सिद्धोना एक रूप माटे निर-भेद भेदरहित जाणवा केमके अनंतसिद्धोनो एक रूप माटे निरभेद जाणवा ॥ २ ॥

सूखमनामकरमनिराकारजेरे ॥ तेहजेदेनहीं-
अंत ॥ निराकारजेनिरगतिकर्मथीरे ॥ तेहअ-
जेदअनंत ॥ चरम ॥ ३ ॥

अर्थ-फरी हे शुद्ध चेतना आ वचन कहूं छुं ते लाडनुं व-

चन छे जे निराकारना बे भेद एक सूक्ष्मनाम कर्मि निराकार
 एक निर्गत कर्मि निराकार एम तेओना कथननुं आई ध्यान का-
 रणीय तो प्रस्ताव नथी परंतु निराकार नाम मात्र भेदना कथन
 कवा कारणे इहां प्रस्ताव जे सूक्ष्म नाम कर्मोदयथी पाम्युं जेणे
 निराकारीपणुं तेनी भेद संज्ञा करियें तो तेनो अंत नही पार
 नही अनंता छे माटे वली निरगत नाम सर्वथा खपाव्या छे
 कर्म जेणे तेथी निराकारीपणुं सहजे सिद्ध थयुं छे तेना भेदपण
 अनंत छे सर्व सिद्धोनी सत्ता असंख्यात प्रदशात्सक भिन्नपणा
 माटे अनंत छे ॥ ३ ॥

रूपनहीकश्येबंधनघटयुरे ॥ बंधनमोक्षनकाय ॥
 बंधमोखविणसादिअनंतनुरे ॥ जंगसंगकेमहो-
 य ॥ चरम० ॥ ४ ॥

अर्थ—वली हे आनंदधन जो आत्माने रूप नही तो बंधन
 कश्ये घटयुं एटले कर्मथी बंधाइ जावुं क्यारें संभव्युं एटले रूप
 विना बंधनुं असंभव अने जेवारें बंध नही आत्मा त्रणे काले
 अवंधक मानशो निरलेप मानशो तो पुण्य पापना क्षयथी जे
 मोक्ष ते मोक्ष कोय नही ते मोक्षने अभावे सादि अनंतभागानुं
 संग के० संभव केम होय ॥ ४ ॥

द्रव्यविनातेमसत्तानवीलहेरे ॥ सत्ताविण-
 स्योरूप ॥ रूपविनाकेमसिद्धअनंततारे ॥
 जावुंअकलसरूप ॥ चरम० ॥ ५ ॥

अर्थ—जेम कोइ मनुष्य कोइने पुछ्युं जे ए भूतलमां घट छे तेवार तेणे भूतल सांघुं जोइने भूतलमां घट स्वरूप न दीहुं तेवार कहुं जे भूतले घटद्रव्य नथी तेमज द्रव्यने अभावे सत्ता नवीलहे के द्रव्यनुं छतापणुं न पामिये अने सत्ताने अभावे रूप के स्वरूप पण थ्यो माटे हे आनंदघन, रूपने अभावे वस्तुनो अभाव थ्यो अने जो वस्तुनोज अभाव तेवार एक वे व्रण चारनी गणना पण न संभवे तो सिद्धनी अनंतता के संभवं माटे चरम जिनेसरनुं स्वरूप चितवन तमे कहुं पण ते अकलस्वरूपनुं स्वरूप केम भावुं ते तमेज कहो ॥ ५ ॥

आत्मतापरिणतिजेपरिणम्यारे ॥ तेमुऊजेदा-
जेद ॥ तदाकारविणमारारूपनुंरे ॥ ध्यावुंविध-
प्रतिषेध ॥ चरम ॥ ६ ॥

अर्थ—हवे शुद्ध चेतना तथा आनंदघन ए वे प्रते चरमजिने-
श्वर केहे छे के आत्मानेविषे रहुं जे आत्मत्वधर्म तेने विषे आ-
त्मतानुं परिणमनुं तद्रूप थावुं एटले जे आत्मस्वरूपने विषे वि-
रता भावे प्रवर्त्त्या रूपातीत भावे अभेदोपचारें ज्ञानदर्शन तें
आत्मा आत्मता ते ज्ञानदर्शन एवी परिणतीये परिणम्या ते मुझ
भेदाभेद के ते आत्माने तथा मारे एटलुंज भेद के ते साकारी
परमात्मा अने हुं निराकारी परमात्मा माटे जो बहिरात्मपणुं
मूकी अंतर आत्मस्वरूपवंत थइ मारो अभेद अछेदादिक
स्वरूप धर्म छे तेने विषे तदाकारी छतो मारा रूपनुं ध्यायनुं के

ध्यान करे ते तो विध के० ध्याननो विधि छे अने तेवा तदा-
कारीपणा विण के० विना स्वरूपधर्मने अभावें रहस्योर्थे बहि-
रात्मवंत छते करे ते प्रतिषेध के० निषेध विधि जाणवो ॥ ६ ॥

अंतिमभवगहणे तुज जावनुरे ॥ जावसुं शु-
द्धस्वरूप ॥ तश्यै आनंदघन पद पामसुरे ॥

आतमरूप अनूप ॥ चरम ॥ ७ ॥

अर्थ-माटे वीर परमेश्वरथी हाथ जोडी वीनंती करे छे के
अहो स्वामि, अंतिमभवगहणे के० आगल सर्वथा अभावीपणुं
एवो भव ते चरमावर्त्तन चरम करण तथा भवपरिणतिनें परिपा-
के ते टाणे तुज भावनुं के० परमात्मस्वभावनुं शुद्ध स्वरूप ले-
इमे तारा परमात्मानो मारा आत्मा मां भावसुं के० चितवन करसुं
तेवारे उपमा रहित आनंदघन पद पामसुं ते आनंदघन पद
केवुं छे जेमां उपमा उपमेय रहित एवं आत्मानुं स्वरूप छे
एटले आत्मानुं आत्मित्वधर्मपणुं छे ॥ ७ ॥ इति महावीर
जिनस्तवन संपूर्ण ॥

इति श्री आनंदघनकृत चोवीसजिन-
स्तुति तथा श्रीज्ञानसारकृत बेस्तव-
न मली छवीस स्तवन बालवबोध
सहित समाप्त.

